

ΕΚΘΕΣΗ
ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ

Πρόλογος

Η Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών συστάθηκε το 2003 σε υλοποίηση του άρθρου 19 του Συντάγματος και είναι επιφορτισμένη με το σημαντικό καθήκον της προστασίας του απορρήτου των επικοινωνιών, ηλεκτρονικών και ταχυδρομικών, το οποίο αποτελεί θεμελιώδες ατομικό δικαίωμα.

Στη σημερινή εποχή οι ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις τόσο στις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (κινητή τηλεφωνία, διαδίκτυο, ηλεκτρονική αλληλογραφία, επιφυείς επικοινωνίες (Over the Top), όπως Viber, What's app, Skype) όσο και στις ταχυδρομικές υπηρεσίες (διεύρυνση του ηλεκτρονικού εμπορίου), θέτουν συνεχώς νέες προκλήσεις στην αποτελεσματική προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών. Το απόρρητο κινδυνεύει ειδικότερα από τη συνεχή ανάπτυξη των τεχνολογιών παρακολούθησης, ηλεκτρονικής πειρατείας που χρησιμοποιούνται με βάση νόμιμες διαδικασίες ή παράνομα και κακόβουλα. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται σε όλες τις χώρες και στην Ελλάδα μια εντυπωσιακή αύξηση των νομίμων παρακολουθήσεων των επικοινωνιών των πολιτών, είτε αυτές διενεργούνται μέσω σταθερής ή κινητής τηλεφωνίας, είτε μέσω μηνυμάτων που ανταλλάσσονται με άλλα μέσα και εφαρμογές. Με τον όρο «νόμιμες» εννοούνται οι παρακολουθήσεις που γίνονται με βάση μια προδιαγεγραμμένη στο νόμο διαδικασία, συνήθως με αίτηση μιας δημόσιας υπηρεσίας και έγκριση της αίτησης από δικαστική αρχή.

Οι αιτίες του φαινομένου είναι πολλές. Η ανάγκη καταπολέμησης της τρομοκρατίας, της βαριάς εγκληματικότητας (διακίνηση

ναρκωτικών, σωματεμπορία, παιδική πορνογραφία, εγκλήματα στον κυβερνοχώρο κ.ά.) είναι κάποιες απ' αυτές. Πρόκειται για υπαρκτές απειλές και κινδύνους που ποτέ στο παρελθόν δεν ήταν πιο μεγάλοι. Συνεπώς, η επίκληση των λόγων αυτών από κρατικές υπηρεσίες πληροφοριών ή διωκτικές αρχές είναι κατ' αρχήν θεμιτή για την άμυνα κρατών και κοινωνιών. Ωστόσο, πάντα ελλοχεύει ο κίνδυνος της κατάχρησης όταν αρκεί η αόριστη επίκληση λόγων εθνικής ασφάλειας. Από την άλλη προ της επίκλησης απειλής κατά της εθνικής ασφάλειας είναι δύσκολο τέτοια αιτήματα να απορριφθούν, με κίνδυνο να υπάρξει τελικά κάποια διακινδύνευση στον τομέα αυτό. Το αποτέλεσμα είναι ότι μπορεί να υποκλαπούν τηλεφωνικές συνομιλίες προσώπων, για τα οποία εκ των υστέρων δεν αποδείχτηκε τίποτε, ενώ αυτά δεν θα πληροφορηθούν ποτέ ότι προσωπικά τους δεδομένα έχουν καταγραφεί και αποθηκευτεί. Υπάρχει ακόμη ο κίνδυνος υπέρβασης της δοθείσης δικαστικής έγκρισης ή των χωρικών παρακολουθήσεων.

Ο ρυθμός ανάπτυξης και εισαγωγής νέων υπηρεσιών επικοινωνίας στη ζωή μας και η αυξημένη χρήση ηλεκτρονικών «ταχυδρομείων» (τύπου Google, Yahoo, Facebook Messenger, iMessage κλπ) καθώς και η υπέρθεση των χρηστών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Facebook, Twitter, Instagram, Snapchat, YouTube κλπ.) επηρεάζει όλες τις πτυχές της ανθρώπινης δραστηριότητας όπως την ενημέρωση, την ψυχαγωγία, την υγεία, την εργασία, την οικονομία. Ως εκ τούτου η ΑΔΑΕ επιβάλλεται να είναι σε θέση να ανταποκρίνεται στις προκλήσεις, να προλαμβάνει τις εξελίξεις, εμπλουτίζοντας συνεχώς

τη γνώση και τη δραστηριότητα της στον τομέα των δεσμευτικών για τους παρόχους ηλεκτρονικών και ταχυδρομικών επικοινωνιών Κανονισμούς, με βάση τα νεότερα δεδομένα και να εκσυγχρονίσει αντίστοιχα τον τεχνολογικό της εξοπλισμό. Για να το πετύχει όμως αυτό χρειάζεται πέρα από την ενίσχυση της σε προσωπικό η μεγαλύτερη δραστηριοποίηση του υπάρχοντος προσωπικού της. Χρειάζεται πάνω απ' όλα την ορθολογικοποίηση της διοικητικής και οργανωτικής δομής της. Τούτο προϋποθέτει μια θαρραλέα και σύμφωνη με τις σύγχρονες αντιλήψεις της διοικητικής οργάνωσης και διοικητικής επιστήμης μεταρρύθμιση του απαρχαιωμένου και δυσλειτουργικού καθεστώτος που τη διέπει σήμερα (Νόμος 3115/2003, Νόμος 2225/1994, Π.δ. 40/2005, Κανονισμός 44/2003 Εσωτερικής λειτουργίας της Αρχής).

Η ΑΔΑΕ δραστηριοποιήθηκε κατά τη διάρκεια του έτους 2019 μέσα στο πλαίσιο αυτό και με γνώμονα εγκεκριμένο τριετές Σχέδιο Δράσης 2017-2019. Όμως το έτος αυτό υπήρξε ιδιαίτερα δυσχερές για την Αρχή διότι έληξε στις 27.3 η εξάμηνη παράταση της ληξάσης θητείας του απελθόντος Προέδρου της Χρ. Ζαμπίρα και η Αρχή έμεινε ακέφαλη επί δύο μήνες μέχρι τις 5.6 οπότε ανέλαβε καθήκοντα ο νέος Πρόεδρος της Αρχής και υπογράφων τον παρόντα πρόλογο (αποφ. 34051οικ./29.5.2019 του Υπουργού Δικαιοσύνης, μετά την από 20.5.2019 απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής- ΦΕΚ 326/5.6.2019 τεύχος Υπαλλήλων Ειδικών Θέσεων και Οργάνων Διοίκησης Δημοσίου). Επίσης παρά την ήδη από το τέλος Οκτωβρίου 2018 λήξη της θητείας 3 εκ των 7, κατά το νόμο (άρθρο 2 παρ. 1 του ν. 3115/2003), μελών της ΑΔΑΕ, η Διάσκεψη των

Προέδρων της Βουλής δεν έχει ακόμη ορίσει τους αντικαταστάτες τους, με αποτέλεσμα η Ολομέλεια της Αρχής, η οποία λαμβάνει τις πιο κρίσιμες αποφάσεις, να συγκροτείται από 4 μέλη.

Ειδικότερα, κατά το 2019 η δράση της Αρχής επικεντρώθηκε:

- Στην αντιμετώπιση οργανωτικών θεμάτων και εκκρεμοτήτων της Αρχής:
- α) Εκδόθηκαν δύο αποφάσεις του Προέδρου (ΦΕΚ 3029/τ.Β/26.7.2019 και 4256/τ.Β/26.7.2019) με τις οποίες δόθηκε εξουσιοδότηση υπογραφής στους προϊσταμένους οργανικών μονάδων της Αρχής σε σειρά θεμάτων τα οποία υπέγραφε ο ίδιος ο Πρόεδρος, με αποτέλεσμα την επιτάχυνση, απλούστευση και ορθολογικοποίηση των διαδικασιών και μείωση της γραφειοκρατίας. Επίσης μειώθηκαν οι απαιτούμενες υπογραφές για την εισαγωγή θεμάτων στην Ολομέλεια καθώς και τα διοικητικά στάδια μεταξύ της έγκρισης των εκθέσεων ελέγχου και της κλήσης σε ακρόαση σε περίπτωση που από τις εκθέσεις ελέγχου προκύπτει υπαιτιότητα για παραβίαση του απορρήτου από τον ελεγχόμενο.
- β) Καταργήθηκε με απόφαση της Ολομέλειας η επίδοση των αποφάσεων της με επιμελητή, η οποία ήταν ιδιαίτερα κοστοβόρα. Αντ' αυτής εισήχθησαν νέες μέθοδοι (όπως ηλεκτρονική αποστολή με ψηφιακή υπογραφή κλπ.)
- γ) Επιχειρήθηκε η ορθολογικοποίηση του καθεστώτος υπερωριών του προσωπικού της Αρχής με παρακολούθηση της αιτιολόγησης του παραχθέντος έργου.

δ) Επισπεύσθηκαν διαδικασίες κλήσης σε ακρόαση που είχαν καθυστερήσει κατά το παρελθόν για διαφόρους λόγους.

ε) Στελεχώθηκε εκ νέου, μετά την ανάληψη καθηκόντων του νέου Προέδρου της Αρχής και με πρωτοβουλία του το Αυτοτελές Τμήμα Άρσης Απορρήτου με ανάθεση των καθηκόντων των σχετικών με αυτό σε υπάλληλο της Νομικής Υπηρεσίας της Αρχής. Το εν λόγω Τμήμα είχε παραμείνει χωρίς στελέχωση επί πολλούς μήνες.

Επίκαιρα ζητήματα που απασχολούν, μεταξύ άλλων, την ΑΔΑΕ:

- Η επιλογή των ελλειπόντων μελών από τη Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής,
- Ο εκσυγχρονισμός του απαρχαιωμένου και δυσλειτουργικού καθεστώτος που διέπει την οργάνωση και λειτουργία της ΑΔΑΕ (Νόμος 3115/2003) καθώς και του καθεστώτος που διέπει τις νόμιμες άρσεις του απορρήτου των επικοινωνιών (Νόμος 2225/1994). Μέσα στο πλαίσιο αυτό η Αρχή επιφυλάσσεται να υποβάλει κάποια στιγμή προτάσεις για νομοθετικές μεταβολές και βελτιώσεις στο αρμόδιο Υπουργείο Δικαιοσύνης. Επίσης πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα κατάρτισης νέου Οργανισμού και Κανονισμού Εσωτερικής Λειτουργίας της Αρχής με βάση τα προβλεπόμενα στο άρθρο 20 παρ. 1 (τελευταίο εδάφιο), 2, 3, 4 και 5 του Ν. 4622/2019 (ΦΕΚ Α' 133/07.08.2019) «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης». Επιπλέον η μεγαλύτερη ενεργοποίηση των μελών της Ολομέλειας καθώς και του προ-

σωπικού της Αρχής καθώς και η περαιτέρω μείωση της γραφειοκρατικής επιβάρυνσης στη λειτουργία της στην πράξη.

- Η επίσπευση και ολοκλήρωση ήδη τρεχουσών διαδικασιών ενώπιον του ΑΣΕΠ για την πρόσληψη 14 νέων υπαλλήλων.
- Η ολοκλήρωση των έργων (υποέργα 1 και 2) του έργου που έχει ενταχθεί στο ΕΠΑ-ΝΕΚ.
- Η επεξεργασία του κειμένου του προτεινόμενου Ευρωπαϊκού Κανονισμού για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των επικοινωνιών (e-privacy), ο οποίος θα αντικαταστήσει την Οδηγία 2002/58/ΕΚ, και συζητείται ήδη επί τρία έτη και με μεγάλη βραδύτητα στο πλαίσιο του Συμβουλίου της ΕΕ. Η ΑΔΑΕ έχει διατυπώσει σε διάφορες φάσεις των σχετικών διαβουλεύσεων τις προτάσεις της. Η σημασία του εν λόγω Κανονισμού είναι ζωτική για την ασφάλεια και ακεραιότητα των επικοινωνιών και κατά συνέπεια για τη διασφάλιση του απορρήτου. Μεταξύ των νεωτερισμών που προβλέπεται ότι θα εισαγάγει ο Κανονισμός είναι η διασφάλιση του απορρήτου στις επιφυσίες επικοινωνίας, για τις οποίες έγινε ήδη λόγος καθώς και στις υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους (cloud computing), οι οποίες μέχρι στιγμής δεν τυγχάνουν κανονιστικής προστασίας ως προς τη διασφάλιση αυτή.
- Η εξοικονόμηση δημοσίου χρήματος. Μέσα στο πλαίσιο αυτό αποτελεί διαχρονική μέριμνα της Αρχής η μεγαλύτερη δυνατή συμπίεση του μισθώματος, το οποίο καταβάλλεται για την στέγασή της, αν παραστεί δε ανάγκη ακόμη και με την μεταστέγαση της.

Ελπίζουμε ότι μέσα στο 2020 η ΑΔΑΕ θα προωθήσει τους στόχους της αυτούς, να γίνει πιο αποτελεσματική, πιο αποδοτική και πιο ορατή στην ελληνική κοινωνία με το σκοπό την καλύτερη εκπλήρωση του μείζονος συνταγματικού σκοπού για τον οποίο συνεστήθη. Τόσο τα μέλη της Αρχής όσο και το προσωπικό της έχουν πλήρη συνείδηση ότι αποκλειστικός λόγος ύπαρξης της είναι η εξυπηρέτηση των κατοίκων αυτής της χώρας και αποδεκτών των υπηρεσιών της.

Χρήστος Ράμμος
Πρόεδρος

Σύνθεση της ΑΔΑΕ

ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΑΔΑΕ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Χρήστος Ράμμος
Χρήστος Ζαμπίρας (έως 26.03.2019)

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Μιχαήλ Σακκάς

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Κωνσταντίνος Μουστάκας

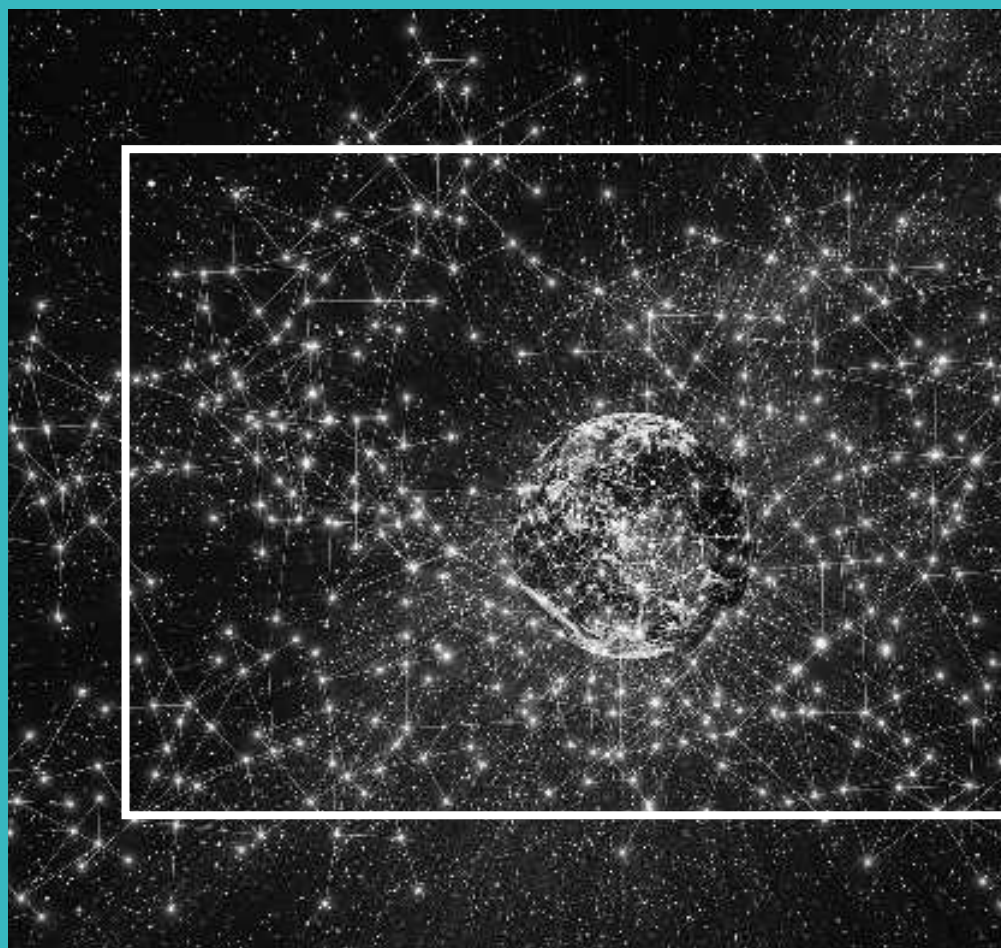
ΤΑΚΤΙΚΑ ΜΕΛΗ

Μιχαήλ Γεωργιακόδης (έως 12.03.2019)
Γεώργιος Μπακάλης
Αικατερίνα Παπανικολάου
Παναγιώτης Ριζομυλιώτης (έως 26.03.2019)

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΜΕΛΩΝ

Δημοσθένης Βουγιούκας (έως 15.8.2018)
Χρήστος Καλλονιάτης (έως 26.03.2019)
Γεώργιος Μισαηλίδης
Σπύρος Σκουλαρικής

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	5
Σύνθεση της ΑΔΑΕ	11
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΙΝΑΚΩΝ	16

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Διάρθρωση της Έκθεσης Πεπραγμένων της ΑΔΑΕ	19

Κεφάλαιο 1

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΑΔΑΕ

1. Σύσταση της ΑΔΑΕ	22
2. Σύνθεση Ολομέλειας και στελέχωση της ΑΔΑΕ	22
2.1 Ολομέλεια της ΑΔΑΕ	22
2.2 Προσωπικό της ΑΔΑΕ	23
3. Υποχρεώσεις των μελών της ΑΔΑΕ	28
3.1 Καθήκοντα των μελών	28
3.2 Κωλύματα και ασυμβίβαστο των μελών	28
3.3 Άλλες ρυθμίσεις για τα μέλη των συνταγματικά κατοχυρωμένων ανεξάρτητων αρχών	29
3.4 Πειθαρχική διαδικασία για τα μέλη της ΑΔΑΕ	30
4. Αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ	30
4.1 Γενικά	30
4.2 Αναλυτική παρουσίαση των αρμοδιοτήτων της Αρχής	31
4.3 Διενέργεια ελέγχων και επιβολή κυρώσεων	34
4.4 Άλλες αρμοδιότητες	34
5. Λειτουργία της ΑΔΑΕ	35
6. Οργανωτική δομή της ΑΔΑΕ	36

Κεφάλαιο 2

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΔΑΕ ΚΑΤΑ ΤΟ 2019

1. Έλεγχοι σε εγκαταστάσεις παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών	40
1.1 Τακτικοί έλεγχοι σε παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών	40
1.2 Τακτικοί έλεγχοι σε παρόχους ταχυδρομικών υπηρεσιών	41
1.3 Έκτακτοι έλεγχοι σε παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και άλλους φορείς	42
1.4 Έκτακτοι έλεγχοι σε παρόχους υπηρεσιών ταχυμεταφορών	43

2.	Εξέταση καταγγελιών – ερωτημάτων	44
2.1	Καταγγελίες και ερωτήματα που αφορούν τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες	45
2.2	Καταγγελίες και ερωτήματα που αφορούν τις ταχυδρομικές υπηρεσίες	47
3.	Πολιτικές ασφάλειας παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών	49
3.1	Πολιτικές ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών	49
3.2	Κατάσταση παρόχων σχετικά με την υποχρέωση υποβολής πολιτικής ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών	51
3.3	Πολιτικές διασφάλισης απορρήτου επικοινωνιών για τις ταχυδρομικές υπηρεσίες	53
4.	Περιστατικά ασφάλειας που αφορούν υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών	55
5.	Άρση του απορρήτου των επικοινωνιών	56
5.1	Η «αριθμητική» της άρσης απορρήτου των επικοινωνιών	58
5.2	Κριτικές επισημάνσεις	61
5.3	Η πραγματικότητα της ΑΔΑΕ	62
6.	Νεότερες νομοθετικές ρυθμίσεις σχετικά με το απόρρητο	62
7.	Έκδοση σύστασης	65
8.	Ακροάσεις και κυρωτική αρμοδιότητα της ΑΔΑΕ	65
9.	Νομολογία δικαστηρίων σε συνέχεια ενδίκων βοηθημάτων κατά Αποφάσεων της Αρχής	69
10.	Ετήσιες εκθέσεις για τις κακόβουλες ή ενοχλητικές κλήσεις και επεξεργασία κλήσεων εκτάκτου ανάγκης	69
11.	Ορκωμοσία του νέου Προέδρου της ΑΔΑΕ	71
12.	Έργο ΤΠΕ της ΑΔΑΕ	72
13.	Συμβολή της ΑΔΑΕ στις συζητήσεις του Συμβουλίου της ΕΕ για τον Κανονισμό eprivacy ..	72
14.	Συμμετοχή της ΑΔΑΕ στα ερευνητικά έργα NEWPOST και CULMED στον τομέα των ταχυδρομικών υπηρεσιών	72
15.	Προμήθεια Τεχνολογικού Εξοπλισμού	73
16.	Δίκτυα 5G	73
17.	Ενημερωτικές δράσεις της ΑΔΑΕ	74
17.1	Πρόγραμμα ενημέρωσης για την προστασία της ιδιωτικής ζωής	75
18.	Συμμετοχή της ΑΔΑΕ σε ευρωπαϊκές ομάδες εργασίας και συνέδρια	76
18.1	Συμμετοχή της ΑΔΑΕ στο International Intelligence Oversight Forum	77
18.2	Συμμετοχή της ΑΔΑΕ στο European Conference of Intelligence Oversight Bodies	77
18.3	Συμμετοχή της ΑΔΑΕ στην ομάδα εργασίας του ENISA για την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/140/EK (άρθρο 13α)	77
18.4	ISS World Europe	78
18.5	Annual Privacy Forum 2019	78

19.	Ομάδες εργασίας	79
19.1	Συνδρομή σε Ομάδα Εργασίας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης	79
19.2	Ομάδα εργασίας για την ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972	79
19.3	Ομάδα εργασίας για την εξυπηρέτηση συνδρομητών - χρηστών	79
20.	Συμμετοχή της ΑΔΑΕ σε συνέδρια - εκδηλώσεις	79
20.1	Συζήτηση για τον Νόμο 4624/19 για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων	80
20.2	Data Privacy and Protection Conference	80
20.3	Digital Economy Forum	80
20.4	Δίκαιο, Διαδίκτυο και Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης	80
20.5	Cyber Insurance and Incident Response Conference	81
20.6	Infocom Security	81
20.7	Ευρωπαϊκή Ημέρα Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων	81
21.	Συμμετοχή του προσωπικού της ΑΔΑΕ σε προγράμματα επιμόρφωσης	81
22.	Η διαδικτυακή πύλη της ΑΔΑΕ	83
23.	Μετατάξεις Διοικητικού Προσωπικού στην ΑΔΑΕ	84
24.	Προϋπολογισμός της ΑΔΑΕ	85

Κεφάλαιο 3

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΔΑΕ 2019

Κεφάλαιο 4

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ 2020

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα I

Σύσταση της ΑΔΑΕ «Τεχνική Σύσταση για τη λήψη μέτρων ασφάλειας κατά την εξυπηρέτηση αιτημάτων συνδρομητών ή χρηστών που σχετίζονται με πρόσβαση σε δεδομένα επικοινωνίας»

Παράρτημα II

Ανακοίνωση της Ολομέλειας της ΑΔΑΕ για το άρθρο 43 του Ν. 4640/2019

Κατάλογος Διαγραμμάτων και Πινάκων

Κεφάλαιο 1

Διάγραμμα 1: Επίπεδο σπουδών του προσωπικού της ΑΔΑΕ	26
Διάγραμμα 2: Επίπεδο σπουδών του επιστημονικού προσωπικού και των δικηγόρων της ΑΔΑΕ	27
Πίνακας 1: Οργανωτική δομή της ΑΔΑΕ	37

Κεφάλαιο 2

Διάγραμμα 1: Τακτικοί έλεγχοι και επισκέψεις σε εγκαταστάσεις παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, 2017-2019	41
Διάγραμμα 2: Τακτικοί έλεγχοι και επισκέψεις στις εγκαταστάσεις παρόχων ταχυδρομικών υπηρεσιών, 2017-2019	42
Διάγραμμα 3: Καταγγελίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών που υποβλήθηκαν στην ΑΔΑΕ, 2007-2019	45
Διάγραμμα 4: Κατηγοριοποίηση των καταγγελιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, 2019	46
Διάγραμμα 5: Επισκέψεις σε εγκαταστάσεις παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών κατόπιν καταγγελιών, 2012-2019	47
Διάγραμμα 6: Κατηγοριοποίηση των καταγγελιών ταχυδρομικών υπηρεσιών, 2019	48
Διάγραμμα 7: Πολιτικές ασφάλειας (συμπεριλαμβάνονται οι αναθεωρημένες πολιτικές ασφάλειας) για τη διασφάλιση του απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών που κατατέθηκαν στην ΑΔΑΕ, 2007-2019.....	50
Διάγραμμα 8: Κατηγοριοποίηση των πολιτικών ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, 2019	51
Διάγραμμα 9: Επισκόπηση παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών σχετικά με την υποβολή πολιτικής ασφάλειας, 2019	52
Διάγραμμα 10: Σύνολο εγκεκριμένων από την ΑΔΑΕ πολιτικών ασφάλειας ηλεκτρονικών επικοινωνιών για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών, 2013-2019	53
Διάγραμμα 11: Πολιτικές διασφάλισης του απορρήτου ταχυδρομικών επιχειρήσεων που εξετάστηκαν από την ΑΔΑΕ, 2019	54
Διάγραμμα 12: Αυξομειώσεις του αριθμού των ταχυδρομικών επιχειρήσεων και πολιτικές διασφάλισης του απορρήτου (ΠΔΑΤΥ) στο τέλος κάθε έτους, 2017-2019	55
Διάγραμμα 13: Αναλογία διατάξεων εθνικής ασφάλειας για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών και παύσεων της ισχύος τους πριν τη λήξη της διάταξης, 2019	59

Διάγραμμα 14: Κοινοποίηση βουλευμάτων και διατάξεων άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών, 2019	59
Διάγραμμα 15: Κατηγοριοποίηση των ακροάσεων παρόχων που πραγματοποιήθηκαν στην ΑΔΑΕ, 2019	67
Διάγραμμα 16: Διοικητικές κυρώσεις, 2017-2019	68
Διάγραμμα 17: Εγκεκριμένος προϋπολογισμός της ΑΔΑΕ, 2006-2019	86

Κεφάλαιο 3

Πίνακας 1: Εγκεκριμένοι προϋπολογισμοί της ΑΔΑΕ, 2005-2019	97
Πίνακας Συνοτομογραφιών	104

Εισαγωγή

Διάρθρωση της Έκθεσης Πεπραγμένων της ΑΔΑΕ

Η παρούσα Έκθεση παρουσιάζει τις δράσεις, το έργο και τις πρωτοβουλίες της Αρχής Διασφάλισης Απορρήτου των Επικοινωνιών κατά τη χρονική περίοδο από την 1.1.2019 έως 31.12.2019. Η Έκθεση Πεπραγμένων της Αρχής, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 παρ. 2 του Ν. 3115/2003 (ΦΕΚ Α' 47/27-2-2003), υποβάλλεται κάθε χρόνο στον Πρόεδρο της Βουλής, στον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στους

αρχηγούς των κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η παρούσα Έκθεση Πεπραγμένων είναι συμβατή με το πρότυπο των προηγούμενων ετών, ώστε να διευκολύνεται ο αναγνώστης και να μπορεί να παρακολουθήσει την πορεία του έργου της Αρχής.

Στο πρώτο κεφάλαιο της Έκθεσης Πεπραγμένων της Αρχής περιγράφονται οι αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ και το νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία της. Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι δραστηριότητες της Αρχής κατά το 2019. Στην ενότητα αυτή περιέχονται στοιχεία σχετικά με τις ελεγκτικές και κανονιστικές αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ, όπως η διενέργεια ελέγχων, ο έλεγχος των πολιτικών ασφάλειας των παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών και ταχυδρομικών επικοινωνιών, οι ακροάσεις και οι διοικητικές κυρώσεις, καθώς και ο έλεγχος της τήρησης των όρων και της διαδικασίας άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών, που ορίζει η κείμενη νομοθεσία. Επίσης, αναφέρονται άλλες δραστηριότητες όπως η συμμετοχή της Αρχής σε ευρωπαϊκά και διεθνή συνέδρια και ομάδες εργασίας για τη μελέτη θεμάτων ειδικού ενδιαφέροντος που σχετίζονται με τις αρμοδιότητές της, το επικοινωνιακό πρόγραμμα ενημέρωσης των ψηφιακών χρηστών για την προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών τους κλπ.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι νομοθετικές προτάσεις της ΑΔΑΕ για την ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου προστασίας του απορρήτου των επικοινωνιών.

Τέλος, στο τέταρτο κεφάλαιο αναφέρεται ο προγραμματισμός δράσης της Αρχής για το έτος 2020.

“ Θεσμικό
Πλαίσιο
και Λειτουργία
της ΑΔΑΕ ”

01

Κεφάλαιο

1. Σύσταση της ΑΔΑΕ

Η Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ) συστάθηκε με τον Ν. 3115/2003 (ΦΕΚ 47/Α'/27.2.2003), κατ' επιταγήν του άρθρου 19 παρ. 2 του Συντάγματος, όπως αναθεωρήθηκε με απόφαση της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής (Μάρτιος 2001).

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του ιδρυτικού της νόμου, σκοπός της Αρχής είναι η προστασία του απορρήτου των επιστολών και της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας με οποιονδήποτε άλλο τρόπο. Στην έννοια της προστασίας του απορρήτου των επικοινωνιών περιλαμβάνεται και ο έλεγχος της τήρησης των όρων και της διαδικασίας άρσης του απορρήτου.

Η ΑΔΑΕ είναι ανεξάρτητη αρχή και έχει διοικητική αυτοτέλεια, αλλά υπόκειται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο με τον τρόπο και τη διαδικασία που ορίζονται από τον Κανονισμό της Βουλής. Έδρα της είναι η Αθήνα, μπορεί όμως με απόφασή της να εγκαθιστά και να θέτει σε λειτουργία γραφεία και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας. Οι αποφάσεις της Αρχής κοινοποιούνται με μέριμνά της στον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και στο τέλος κάθε έτους υποβάλλεται έκθεση των πεπραγμένων της στον Πρόεδρο της Βουλής, στον Υπουργό Δικαιοσύνης, στους αρχηγούς των κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή, καθώς και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

2. Σύνθεση Ολομέλειας και στελέχωση της ΑΔΑΕ

2.1 Ολομέλεια της ΑΔΑΕ

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του

Ν. 3115/2003, η Ολομέλεια της ΑΔΑΕ συγκροτείται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο, τον αναπληρωτή Αντιπρόεδρο, πέντε μέλη και τους αναπληρωτές τους. Η Ολομέλεια της Αρχής επιλέγεται από τη Βουλή, σύμφωνα με το άρθρο 101Α, παρ. 2 του Συντάγματος και τη διαδικασία που προβλέπεται από τον Κανονισμό της Βουλής, και διορίζεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, μέσα σε 15 ημέρες από την κοινοποίηση σε αυτόν της απόφασης της διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής. Με νόμους και αποφάσεις των Υπουργών Δικαιοσύνης που παρατίθενται παρακάτω διορίστηκαν τα μέλη της ΑΔΑΕ, ήδη από την ίδρυσή της (2003), ενώ με τις διατάξεις νόμων που επίσης παρατίθενται προβλέφθηκαν παρατάσεις ή η λήξη της θητείας ορισμένων μελών: 125807/30.7.2003 (ΦΕΚ 1072/Β'/1.8.2003), 38507/3.4.2007 (ΦΕΚ 152/ΥΟΔΔ/13.4.2007), 95111/3.8.2007 (ΦΕΚ 336/ΥΟΔΔ/6.8.2007), 62339/2008 (ΦΕΚ 256/ΥΟΔΔ/12.6.2008), 88809/21.8.2008 (ΦΕΚ 370/ΥΟΔΔ/21.8.2008), 87494/9.9.2010 (ΦΕΚ 305/ΥΟΔΔ/13.9.2010), 33007/26.4.2011 (ΦΕΚ 112/ΥΟΔΔ/27.4.2011), 2918/28.7.2011 (ΦΕΚ 257/ΥΟΔΔ/10.8.2011), Ν. 4081/2012 (ΦΕΚ 1/ΥΟΔΔ/2.1.2012), (ΦΕΚ 184/Α'/27.9.2012), 64064/28.9.2012 (ΦΕΚ 457/ΥΟΔΔ/28.9.2012), Ν. 4099/2012(ΦΕΚ250/Α'/20.12.2012)Ν.4126/2013(ΦΕΚ Α'/49/28.02.2013), Ν. 4151/2013 (ΦΕΚ Α'/103/29.04.2013), Ν. 4172/2013 (ΦΕΚ 167/Α'/23.07.2013), Ν. 4237/2014 (ΦΕΚ 36/Α'/12.02.2014), Ν. 4271/2014 (ΦΕΚ 144/Α'/28.06.2014), Ν. 4316/2014 (ΦΕΚ 270/Α'/24.12.2014), (ΦΕΚ 19/ΥΟΔΔ/22.01.2014), Ν. 4325/2015 (ΦΕΚ 47/Α'/11.05.2015) και Ν.4339/2015 (ΦΕΚ 133/Α'/29.10.2015).

Με την υπ' αριθμ. 16887/17.3.2016 απόφαση του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΦΕΚ 151/

ΥΟΔΔ/21.3.2016) ορίστηκαν τα μέλη της ΑΔΑΕ, ενώ με τις αποφάσεις 4934/09.02.2018 (ΦΕΚ 84/ΥΟΔΔ/16.02.2018) και 73166 οικ./05.10.2018 (ΦΕΚ 583 ΥΟΔΔ/11.10.2018) έγιναν δεκτές οι παραιτήσεις δύο εκ των μελών. Με την υπ' αριθμ. 34051/29.05.2018 απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΦΕΚ 326/ΥΟΔΔ/5.6.2019) όπως διορθώθηκε στο ορθό με το ΦΕΚ 396/Υ.Ο.Δ.Δ./20.6.2019 ορίστηκε νέος Πρόεδρος της ΑΔΑΕ με θητεία έξι ετών.

Η σύνθεση της ΑΔΑΕ είναι η ακόλουθη:

Πρόεδρος

Χρήστος Ράμμος, Επίτιμος Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας

Αντιπρόεδρος

Μιχαήλ Σακκάς, μηχανολόγος-ηλεκτρολόγος μηχανικός, τέως αντιπρόεδρος ΕΕΤΤ

Αν. Αντιπρόεδρος

Κωνσταντίνος Μουστάκας, μηχανολόγος-ηλεκτρολόγος μηχανικός, τέως διευθυντής ΟΤΕ

Τακτικά μέλη

Γεώργιος Μπακάλης, ηλεκτρολόγος μηχανικός, τέως διευθυντής τηλεπικοινωνιών της ΑΔΑΕ

Αικατερίνα Παπανικολάου, Δρ., δικηγόρος, Δρ. Δημοσίου Δικαίου

Αναπληρωτές τακτικών μελών

Γιώργος Μισαηλίδης, επίτιμος δικηγόρος

Σπύρος Σκουλαρίκης, ηλεκτρολόγος μηχανικός, πρώην στέλεχος ΟΤΕ

Το 2019 έληξαν οι θητείες του Προέδρου και των κάτωθι μελών και αναπληρωματικών μελών της ΑΔΑΕ:

Χρήστου Ζαμπίρα, τέως Προέδρου ΑΔΑΕ

Μιχαήλ Γεωργιακόδη, ομότιμου καθηγητή του Πανεπιστημίου Πειραιώς

Παναγιώτη Ριζομυλιώτη, επίκουρου καθηγητή του Πανεπιστημίου Αιγαίου
Δημοσθένη Βουγιούκα, αναπληρωτή καθηγητή του Πανεπιστημίου Αιγαίου
Χρήστου Καλλονιάτη, αναπληρωτή καθηγητή του Πανεπιστημίου Αιγαίου

2.2 Προσωπικό της ΑΔΑΕ

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 του Ν. 3115/2003 «Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών» για τη στελέχωση της ΑΔΑΕ είχαν αρχικά συσταθεί 40 θέσεις προσωπικού. Με νεότερες ρυθμίσεις του Ν. 4024/2011 «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ενιαίο μισθολόγιο – βαθμολόγιο, εργασιακή εφεδρεία και άλλες διατάξεις εφαρμογής του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2012–2015», καταργήθηκαν δύο θέσεις. Οι διατάξεις του άρθρου 8, των περ. α' και β' της παρ. 5 όπως είχαν αντικατασταθεί με την παρ. 2 άρθρ. 19 του Ν. 3472/2006, (ΦΕΚ Α 135), αντικαταστάθηκαν και συμπληρώθηκαν με το άρθρο 37 παρ. 3 του Ν. 4509/2017 (ΦΕΚ Α 201) ως εξής:

«1. Για τη στελέχωση της Α.Δ.Α.Ε. συνιστώνται συνολικά πενήντα (50) θέσεις, από τις οποίες οι είκοσι τέσσερις (24) είναι θέσεις Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού, οι είκοσι τρεις (23) θέσεις τακτικού προσωπικού, οι δύο (2) θέσεις δικηγόρων παρ' Εφέταις ή παρ' Αρειώ Πάγω με έμμισθη εντολή και μία (1) θέση Νομικού Συμβούλου.»

«5α) Οι θέσεις του τακτικού προσωπικού κατανέμονται κατά κατηγορίες και κλάδους ως εξής:

- αα) Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ): Κλάδος ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού, θέσεις τέσσερις (4), Κλάδος ΠΕ Πληροφορικής, θέση μία (1).

ββ) Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ): Κλάδος ΤΕ Διοικητικού - Λογιστικού, θέσεις τέσσερις (4), Κλάδος ΤΕ Μηχανικών, θέσεις πέντε (5), Κλάδος ΤΕ Πληροφορικής, θέση μία (1).

γγ) Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΔΕ): Κλάδος ΔΕ Διοικητικού - Λογιστικού, θέσεις τέσσερις (4), Κλάδος ΔΕ Διοικητικών Γραμματέων, θέσεις δύο (2), Κλάδος ΔΕ Οδηγών, θέση μία (1).

δδ) Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης (ΥΕ): Κλάδος ΥΕ Γενικών Καθηκόντων, θέση μία (1).

β) Οι θέσεις του Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού κατανέμονται ως εξής:

αα) Δεκαοκτώ (18) θέσεις διπλωματούχων ηλεκτρολόγων μηχανικών και μηχανικών Η/Υ ή ηλεκτρονικών μηχανικών ή τηλεπικοινωνιακών μηχανικών ή μηχανικών πληροφορικής ή πληροφορικής ή φυσικών.

ββ) Δύο (2) θέσεις πτυχιούχων Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων ή αναγνωρισμένων ισότιμων σχολών αλλοδαπής, διεθνών ή ευρωπαϊκών σπουδών ή πολιτικών ή οικονομικών σπουδών ή οργάνωσης και διοίκησης επιχειρήσεων και τέσσερις (4) θέσεις πτυχιούχων νομικής, οι οποίες συνεπάγονται την αναστολή άσκησης του δικηγορικού λειτουργήματος.»

Από τις 50 οργανικές θέσεις της ΑΔΑΕ, μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2019, είχαν καλυφθεί 35, οι οποίες κατανέμονται ως εξής: 19 θέσεις τακτικού προσωπικού, 13 θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού, δύο θέσεις δικηγόρων παρ' Εφέταις ή παρ' Αρειώ Πάγω με έμμισθη εντολή και μία θέση νομικού συμβούλου.

Για την κάλυψη των οργανικών θέσεων της Αρχής που παραμένουν κενές, εκδόθηκε η υπ' αριθμ. ΔΙΠΑΑΔ/Φ.ΕΓΚΡ./111/39100/13.05.2019 με την οποία χορηγήθηκε έγκριση για την κίνηση των διαδικασιών πλήρωσης 14 θέσεων μονίμων υπαλλήλων και υπαλλήλων με σχέση εργασίας ιδιωτικού αορίστου χρόνου (ΙΔΑΧ). Η ανωτέρω διαδικασία διεξάγεται, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, με ευθύνη του ΑΣΕΠ.

Επιπλέον, η Αρχή προκειμένου να καλύψει τις αυξημένες υπηρεσιακές ανάγκες των οργανικών μονάδων της εξέδωσε την με αρ. πρωτ.: 1556/11-7-2016 Ανακοίνωση – Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για μετατάξεις Διοικητικού Προσωπικού στην ΑΔΑΕ (ΑΔΑ: ΩΗ3ΡΙΔ1-3ΚΥ). Σε συνέχεια της παραπάνω πρόσκλησης, μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2019 ολοκληρώθηκαν οι μετατάξεις από άλλους φορείς του Δημοσίου Τομέα επτά υπαλλήλων, εκ των οποίων τρεις κατέλαβαν κενές οργανικές θέσεις, ενώ οι υπόλοιποι τέσσερις εντάχθηκαν στο προσωπικό της Αρχής σε προσωποπαγείς θέσεις.

Στο τέλος του 2019, το ανθρώπινο δυναμικό που υπηρετούσε στην ΑΔΑΕ αριθμούσε 35 άτομα, τα οποία κατανέμονται σε 16 θέσεις μονίμων δημοσίων υπαλλήλων, τέσσερις θέσεις υπαλλήλων ΙΔΑΧ, 12 θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού, δύο θέσεις δικηγόρων με έμμισθη εντολή και μία θέση νομικού συμβούλου.

Ειδικότερα:

α) οι 16 θέσεις μονίμων δημοσίων υπαλλήλων κατανέμονται σε κατηγορίες, κλάδους και οργανική μονάδα απασχόλησης ως ακολούθως:

- ▶ Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ): Κλάδος ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού, δύο θέσεις, εκ των οποίων μία στο Αυτοτελές

Τμήμα Προσωπικού και Διοικητικών Υπηρεσιών και μία στο Γραφείο Νομικού Συμβούλου και Νομικών Υπηρεσιών,

- ▶ Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ): Κλάδος ΤΕ Διοικητικού - Λογιστικού, τρεις θέσεις, εκ των οποίων δύο στο Αυτοτελές Τμήμα Προσωπικού και Διοικητικών Υπηρεσιών και μία στο Αυτοτελές Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών,
- ▶ Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ): Κλάδος ΤΕ Μηχανικών, τρεις θέσεις, εκ των οποίων δύο στη Διεύθυνση Διασφάλισης Υποδομών και Απορρήτου Τηλεπικοινωνιακών Υπηρεσιών και μία στη Διεύθυνση Διασφάλισης Απορρήτου Ταχυδρομικών Υπηρεσιών.
- ▶ Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ): Κλάδος ΤΕ Πληροφορικής, μία θέση στο Αυτοτελές Τμήμα Προσωπικού και Διοικητικών Υπηρεσιών,
- ▶ Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΔΕ): Κλάδος ΔΕ Διοικητικού - Λογιστικού, τρεις θέσεις, εκ των οποίων μία στο Αυτοτελές Τμήμα Προσωπικού και Διοικητικών Υπηρεσιών, μία στο Αυτοτελές Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών και μία στο Γραφείο Νομικού Συμβούλου και Νομικών Υπηρεσιών
- ▶ Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΔΕ): Κλάδος ΔΕ Διοικητικών Γραμματέων, τρεις θέσεις, εκ των οποίων δύο στο Αυτοτελές Τμήμα Προσωπικού και Διοικητικών Υπηρεσιών και μία στο Αυτοτελές Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών,
- ▶ Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΔΕ): Κλάδος ΔΕ Οδηγών, μία θέση στο Αυτοτελές Τμήμα Προσωπικού και Διοικητικών Υπηρεσιών.

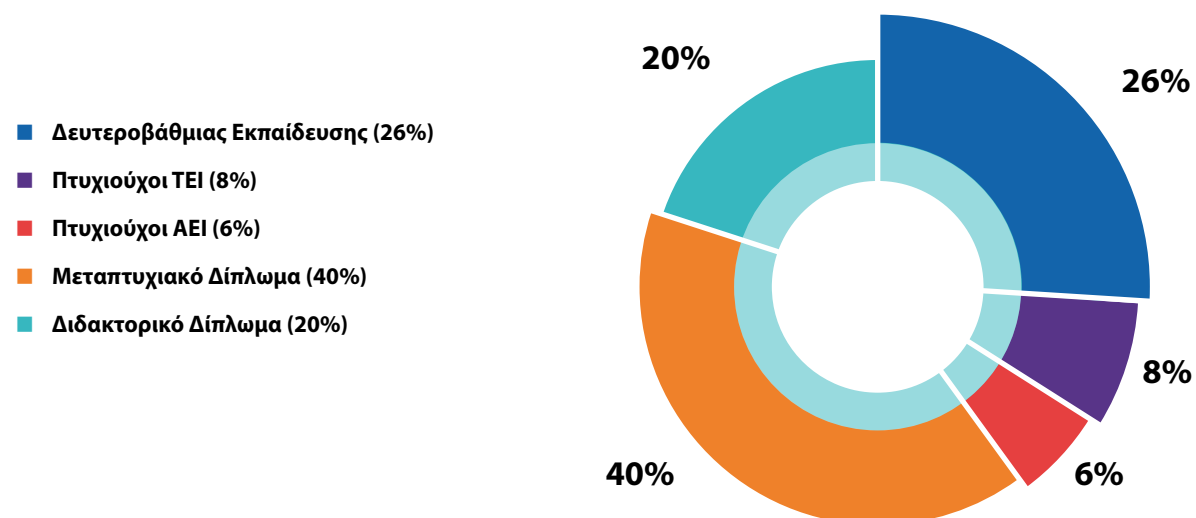
β) οι τέσσερις θέσεις προσωπικού με σχέση εργασίας αορίστου χρόνου (ΙΔΑΧ) κατανέμονται σε κατηγορίες, κλάδους και οργανική μονάδα απασχόλησης ως ακολούθως:

- ▶ Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ): Κλάδος ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού, δύο θέσεις, εκ των οποίων μία θέση στη Διεύθυνση Διασφάλισης Απορρήτου Ταχυδρομικών Υπηρεσιών και μία θέση στο Αυτοτελές Τμήμα Διεθνών Συνεργασιών και Δημοσίων Σχέσεων.
 - ▶ Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΔΕ): Κλάδος ΔΕ Διοικητικών Γραμματέων, δύο θέσεις στο Αυτοτελές Τμήμα Προσωπικού και Διοικητικών Υπηρεσιών.
- γ) οι 10 θέσεις Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (ΙΔΑΧ) κατανέμονται στις υπηρεσιακές οργανικές μονάδες ως εξής:
- ▶ Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό με γνωστικό αντικείμενο «Ασφάλεια Υπολογιστικών Συστημάτων», μία θέση στη Διεύθυνση Διασφάλισης Υποδομών και Απορρήτου Υπηρεσιών και Εφαρμογών Διαδικτύου,
 - ▶ Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό με γνωστικό αντικείμενο «Ασφάλεια Πληροφοριακών Συστημάτων και Εφαρμογών», μία θέση στη Διεύθυνση Διασφάλισης Υποδομών και Απορρήτου Υπηρεσιών και Εφαρμογών Διαδικτύου,
 - ▶ Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό με γνωστικό αντικείμενο «Ασφάλεια Εφαρμογών και Υπηρεσιών», μία θέση στη Διεύθυνση Διασφάλισης Υποδομών και Απορρήτου Υπηρεσιών και Εφαρμογών Διαδικτύου,

- ▶ Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό με γνωστικό αντικείμενο «Ασφάλεια Δικτύων με έμφαση στο Διαδίκτυο», μία θέση στη Διεύθυνση Διασφάλισης Υποδομών και Απορρήτου Υπηρεσιών και Εφαρμογών Διαδικτύου,
- ▶ Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό με γνωστικό αντικείμενο «Ασφάλεια Τηλεπικοινωνιακών Υποδομών, Συστημάτων και Υπηρεσιών», μία θέση στη Διεύθυνση Διασφάλισης Υποδομών και Απορρήτου Τηλεπικοινωνιακών Υπηρεσιών,
- ▶ Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό με γνωστικό αντικείμενο «Τεχνολογικές και Διαχειριστικές Υποδομές Πιστοποίησης Ασφάλειας», μία θέση στη Διεύθυνση Διασφάλισης Υποδομών και Απορρήτου Τηλεπικοινωνιακών Υπηρεσιών,
- ▶ Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό με γνωστικό αντικείμενο «Ασφάλεια Συστημάτων Μετάδοσης Πληροφορίας», μία θέση στη Διεύθυνση Διασφάλισης Υποδομών και Απορρήτου Τηλεπικοινωνιακών Υπηρεσιών,
- ▶ Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό με γνωστικό αντικείμενο «Δίκαιο», δύο θέσεις στο Γραφείο Νομικού Συμβούλου και Νομικών Υπηρεσιών,
- ▶ Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό με γνωστικό αντικείμενο «Διεθνείς και Δημόσιες Σχέσεις», μία θέση στη Διεύθυνση Διασφάλισης Απορρήτου Ταχυδρομικών Υπηρεσιών.

Διάγραμμα 1:

Επίπεδο σπουδών του προσωπικού της ΑΔΑΕ

- δ) οι δύο θέσεις Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού επί θητεία ως προϊστάμενων στις υπηρεσιακές οργανικές μονάδες ως εξής:
 - ▶ Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό, μία θέση στη Διεύθυνση Διασφάλισης Υποδομών και Απορρήτου Υπηρεσιών και Εφαρμογών Διαδικτύου,
 - ▶ Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό, μία θέση στη στο Αυτοτελές Τμήμα Διεθνών Συνεργασιών και Δημοσίων Σχέσεων.
- ε) οι δύο δικηγόροι με έμμισθη εντολή που απασχολούνται στην ΑΔΑΕ είναι δικηγόροι παρ' Αρείω Πάγω.

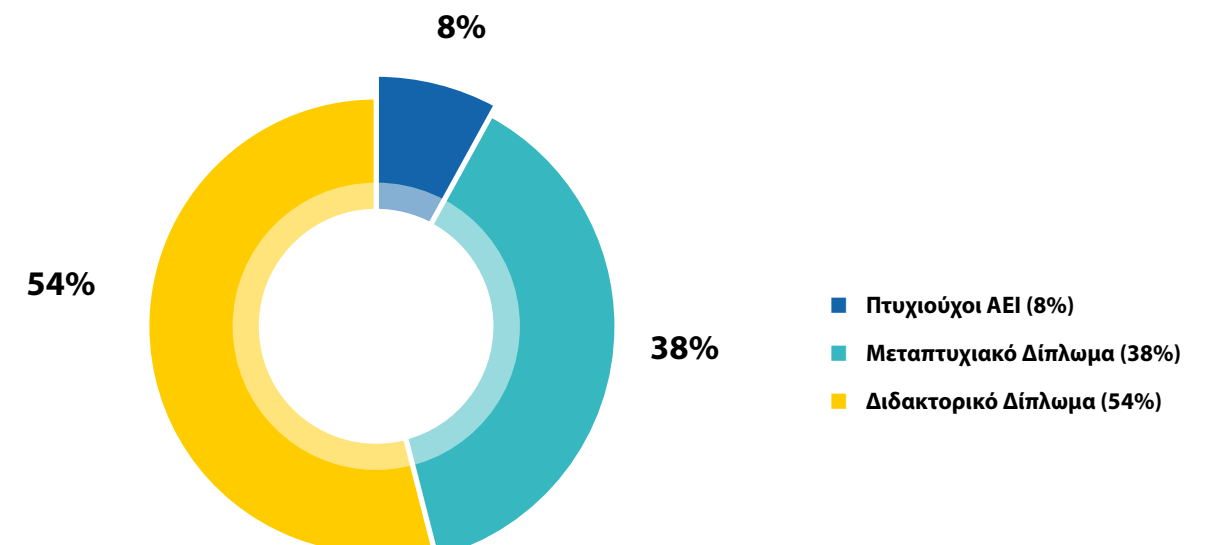
στ) ο νομικός σύμβουλος της Αρχής είναι δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω και κάτοχος συναφούς με τους σκοπούς της ΑΔΑΕ μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών.

Μέσα στο 2019 δύο υπάλληλοι της Αρχής αποσπάστηκαν σε άλλους φορείς του Δημόσιου Τομέα, ένας υπάλληλος αποχώρησε με τη λήξη της σύμβασής του, ενώ δύο υπάλληλοι τελούν σε μακροχρόνια άδεια άνευ αποδοχών.

Η κατανομή προσωπικού που υπηρετούσε στην ΑΔΑΕ στις 31 Δεκεμβρίου 2019 με βάση το επίπεδο σπουδών του, απεικονίζεται στα διαγράμματα 1 και 2.

Διάγραμμα 2:

Επίπεδο σπουδών του επιστημονικού προσωπικού και των δικηγόρων της ΑΔΑΕ

3. Υποχρεώσεις των μελών της ΑΔΑΕ

3.1 Καθήκοντα των μελών

Τα μέλη της ΑΔΑΕ, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, δεσμεύονται από τον νόμο και υπόκεινται στο καθήκον της εχεμύθειας, το οποίο υφίσταται και μετά την, με οποιονδήποτε τρόπο, αποχώρησή τους. Επίσης, υποβάλλουν κάθε χρόνο στην Εισαγγελία του Αρείου Πάγου την προβλεπόμενη από τον Ν. 2429/1996 (ΦΕΚ 155/Α'/10.7.1996), όπως ισχύει κάθε φορά, δήλωση της περιουσιακής τους κατάστασης.

3.2 Κωλύματα και ασυμβίβαστο των μελών

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 3115/2003, τα μέλη της ΑΔΑΕ υπόκεινται στους ακόλουθους περιορισμούς:

i. Ως μέλος της Αρχής δεν μπορεί να διοριστεί όποιος:

α) Έχει καταδικαστεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση για αδίκημα που συνεπάγεται κώλυμα διορισμού ή έκπτωση δημοσίου υπαλλήλου, σύμφωνα με τις διατάξεις του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα.

β) Είναι εταίρος, μέτοχος, μέλος διοικητικού συμβουλίου, διαχειριστής, υπάλληλος, σύμβουλος, μελετητής ατομικής ή άλλης επιχείρησης, η οποία δραστηριοποιείται στους τομείς των ταχυδρομικών υπηρεσιών, των τηλεπικοινωνιών, της πληροφορικής ή της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

ii. Εκπίπτει από την ιδιότητα του μέλους της Αρχής όποιος, μετά τον διορισμό του:

α) Καταδικαστεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση για αδίκημα που συνεπάγεται κώλυμα διορισμού ή έκπτωση δημοσίου υπαλλήλου, σύμφωνα με τις διατάξεις του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα.

β) Καταστεί εταίρος, μέτοχος, μέλος διοικητικού συμβουλίου, διαχειριστής, υπάλληλος, σύμβουλος, μελετητής ατομικής ή άλλης επιχείρησης, η οποία δραστηριοποιείται στους τομείς των ταχυδρομικών υπηρεσιών, των τηλεπικοινωνιών, της πληροφορικής ή της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Σε περίπτωση που μέλος κατέχει εταιρικά μερίδια ή μετοχές των παραπάνω επιχειρήσεων, τις οποίες απέκτησε κατά τη διάρκεια της θητείας του από κληρονομική διαδοχή, υποχρεούται να απέχει από την ενάσκηση των δικαιωμάτων συμμετοχής και ψήφου στα όργανα της διοίκησης, της διαχείρισης και του ελέγχου των εν λόγω επιχειρήσεων, μέχρι τον χρόνο λήξης της θητείας του.

γ) Προβαίνει σε πράξεις, αναλαμβάνει εργασία ή έργο ή αποκτά άλλη ιδιότητα που, κατά την κρίση της ΑΔΑΕ, δεν συμβιβάζεται με τα καθήκοντά του ως μέλους της Αρχής.

Επίσης, η έκπτωση από το καθεστώς μέλους της ΑΔΑΕ λόγω τελεσίδικης καταδικαστικής απόφασης, σύμφωνα με το εδάφιο α' της παρ. 2 του άρθρου 4 του Ν. 3115/2003, γίνεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, μέσα σε 15 ημέρες από την κοινοποίηση σε αυτόν της απόφασης της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής. Η ΑΔΑΕ προβαίνει στη διαπίστωση των υπόλοιπων κωλυμάτων και ασυμβίβαστων, όπως ορίζονται με το παρόν άρθρο, χωρίς συμμετοχή του μέλους της για το οποίο

ενδέχεται να συντρέχει το ασυμβίβαστο. Η τελική απόφαση λαμβάνεται ύστερα από ακρόαση του εν λόγω μέλους. Τη σχετική διαδικασία κινεί ο Πρόεδρος της ΑΔΑΕ ή ο Υπουργός Δικαιοσύνης.

3.3 Άλλες ρυθμίσεις για τα μέλη των συσταγματικά κατοχυρωμένων ανεξάρτητων αρχών

Με το άρθρο 3 παραγρ. 2 του Ν. 3051/2002, όπως τροποποιήθηκε με τον Ν. 4055/2012 και μεταγενέστερα με τον Ν. 4325/2015, το νομικό καθεστώς των μελών των ανεξαρτήτων αρχών ορίζεται ως ακολούθως:

i. Τα μέλη της Αρχής και οι αναπληρωτές τους, όπου προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις, επιλέγονται με απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής των Ελλήνων, σύμφωνα με το άρθρο 101Α του Συντάγματος, μετά από προηγούμενη εισήγηση της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας κατά τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής. Η απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής κοινοποιείται αμελλητί στον αρμόδιο κατά περίπτωση Υπουργό, ο οποίος οφείλει να εκδώσει την πράξη διορισμού εντός προθεσμίας 15 ημερών από την κοινοποίηση.

Η θητεία των μελών είναι εξαετής χωρίς δυνατότητα ανανέωσης. Ο Πρόεδρος της ανεξάρτητης αρχής ενημερώνει εγγράφως τον Πρόεδρο της Βουλής για τη λήξη της θητείας των μελών τρεις μήνες πριν από την ημερομηνία λήξης της θητείας τους. Σε περίπτωση θανάτου, παραίτησης ή έκπτωσης μέλους ανεξάρτητης αρχής διορίζεται νέο μέλος για το υπόλοιπο της θητείας. Η παραίτηση θεωρείται ότι έγινε αποδεκτή μετά την πάροδο τριών μηνών

από την υποβολή της, εφόσον μέχρι την ημερομηνία αυτή δεν έχει εκδοθεί και κοινοποιηθεί η πράξη αποδοχής της παραίτησης.

Η θητεία των μελών της Αρχής παρατείνεται αυτοδίκαια μέχρι τον διορισμό νέων. Ο χρόνος παράτασης της θητείας δεν μπορεί να υπερβεί σε κάθε περίπτωση τους έξι μήνες. Σε περίπτωση που ο Πρόεδρος, ο Αντιπρόεδρος και τα μέλη, καθώς και τα αντίστοιχα αναπληρωματικά μέλη Ανεξάρτητης Αρχής εκλείψουν ή αποχωρήσουν για οποιονδήποτε λόγο ή παραιτηθούν ή απολέσουν την ιδιότητα, βάσει της οποίας ορίστηκαν, η Αρχή συνεχίζει να έχει νόμιμη συγκρότηση μέχρι το διορισμό νέων, εφόσον τα λοιπά μέλη επαρκούν για το σχηματισμό απαρτίας. Στην περίπτωση αυτή τα καθήκοντα του Προέδρου ασκούνται από τον Αντιπρόεδρο της Αρχής ή σε περίπτωση ελλείψεώς τους από τον αναπληρωτή τους ή από μέλος που ορίζεται από την Ολομέλεια της Αρχής.

ii. Τα μέλη της Αρχής, κατά τη διάρκεια της θητείας τους, αναστέλλουν την άσκηση οποιουδήποτε δημοσίου λειτουργήματος, καθώς και την άσκηση καθηκόντων σε οποιαδήποτε θέση του Δημοσίου, σε ΝΠΔΔ και νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημοσίου τομέα. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται ο διορισμός στις ανεξάρτητες αρχές μελών του διδακτικού προσωπικού πανεπιστημιακού και τεχνολογικού τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης, σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ. 2στ του Ν. 4009/2011 (Α'195), καθώς και, αντιστοίχως, του ερευνητικού προσωπικού των ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13 του Ν. 4310/2014 (Α'258), χωρίς να αναστέλλεται η άσκηση

των διδακτικών και ερευνητικών τους καθηκόντων. Επίσης, επιτρέπεται στα μέλη των ανεξάρτητων αρχών η άμισθη άσκηση καθηκόντων σε ΝΠΔΔ και νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα, σε τομείς μη συναφείς προς το αντικείμενο και τις αρμοδιότητες της αρχής από την οποία προέρχεται το μέλος και μετά από άδειά της. Σε εφαρμογή του ίδιου άρθρου, ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της ΑΔΑΕ υπηρετούν με καθεστώς πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης. Επίσης, με την ειδική νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία της Αρχής, μπορεί να προβλέπεται πλήρης και αποκλειστική απασχόληση και για άλλα μέλη της.

3.4 Πειθαρχική διαδικασία για τα μέλη της ΑΔΑΕ

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν. 3115/2003, προβλέπεται η ακόλουθη πειθαρχική διαδικασία για τα μέλη της ΑΔΑΕ:

- i. Για κάθε παράβαση των υποχρεώσεων τους, όπως αυτές απορρέουν από τον ισχύοντα νόμο, τα μέλη της ΑΔΑΕ υπέχουν πειθαρχική ευθύνη. Την πειθαρχική διαδικασία ενώπιον του Πειθαρχικού Συμβουλίου κινεί ο Υπουργός Δικαιοσύνης, για τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και τα μέλη της ΑΔΑΕ και ο Πρόεδρος της ΑΔΑΕ για τον Αντιπρόεδρο και τα μέλη της. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο αποφασίζει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό για την απαλλαγή ή την παύση κάποιου μέλους.
- ii. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο αποτελείται από έναν Αντιπρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας ως Πρόεδρο, έναν αρεοπαγίτη και τρεις καθηγητές ΑΕΙ με γνωστικό αντικείμενο το δίκαιο. Χρέη γραμματέα του Συμ-

βουλίου εκτελεί υπάλληλος της Αρχής. Ο Πρόεδρος, τα μέλη και ο γραμματέας του Συμβουλίου ορίζονται με τους ισάριθμους αναπληρωτές τους. Για τα μέλη του Συμβουλίου που είναι δικαστικοί λειτουργοί απαιτείται απόφαση του οικείου Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου. Το Συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, με τριετή θητεία. Η αμοιβή του Προέδρου, των μελών και του γραμματέα καθορίζεται με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης. Σύμφωνα με την απόφαση 33864/22.3.2007 (ΦΕΚ 470/Β'/4.4.2007) του Υπουργού Δικαιοσύνης, συγκροτήθηκε το Πειθαρχικό Συμβούλιο της ΑΔΑΕ, αρμόδιο για τις παραβάσεις των υποχρεώσεων των μελών, όπως αυτές απορρέουν από τον Ν. 3115/2003.

- iii. Οι λεπτομέρειες σχετικά με την πειθαρχική ευθύνη των μελών της ΑΔΑΕ και την πειθαρχική διαδικασία ρυθμίζονται σύμφωνα με τον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας της Αρχής.

4. Αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ

4.1 Γενικά

Οι κύριες αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ σύμφωνα με τον ιδρυτικό της νόμο 3115/2003 είναι:

- α) Η διενέργεια τακτικών και έκτακτων ελέγχων σε εγκαταστάσεις δημόσιων υπηρεσιών ή και ιδιωτικών επιχειρήσεων που ασχολούνται με ταχυδρομικές, τηλεπικοινωνιακές ή άλλες υπηρεσίες.
- β) Ο έλεγχος από πλευράς νομιμότητας σε ό,τι αφορά τους όρους και τις διαδικασίες που

ακολουθούνται κατά την εφαρμογή των διατάξεων για άρση του απορρήτου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην κείμενη νομοθεσία.

- γ) Η διενέργεια ακροάσεων παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών για πιθανές παραβάσεις της κείμενης νομοθεσίας για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών.
- δ) Η επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων, σε περίπτωση που διαπιστώνεται παραβίαση της κείμενης νομοθεσίας περί απορρήτου των επικοινωνιών.
- ε) Η έκδοση κανονιστικών και άλλων αναγκαίων πράξεων αναφορικά με τα εφαρμοστέα μέτρα για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών.
- στ) Η έκδοση γνωμοδοτήσεων, συστάσεων και υποδείξεων επί θεμάτων της αρμοδιότητας της Αρχής.
- ζ) Η εξέταση καταγγελιών για παραβίαση του απορρήτου τηλεφωνικών και διαδικτυακών επικοινωνιών ή επικοινωνιών μέσω ταχυδρομικών υπηρεσιών.

4.2 Αναλυτική παρουσίαση των αρμοδιοτήτων της Αρχής

Η ΑΔΑΕ, σύμφωνα με τον ιδρυτικό της νόμο 3115/2003, έχει μεταξύ άλλων τις εξής αρμοδιότητες:

- α) Διενεργεί, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από καταγγελία, τακτικούς και έκτακτους ελέγχους, σε εγκαταστάσεις, τεχνικό εξοπλισμό, αρχεία, τράπεζες δεδομένων και έγγραφα της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (ΕΥΠ), άλλων δημόσιων υπηρεσιών, οργα-

νισμών, επιχειρήσεων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και ιδιωτικών επιχειρήσεων που ασχολούνται με ταχυδρομικές, τηλεπικοινωνιακές ή άλλες υπηρεσίες σχετικές με την ανταπόκριση και την επικοινωνία. Τον έλεγχο διενεργεί μέλος (ή μέλη) της ΑΔΑΕ. Για τη γραμματειακή υποστήριξη της διαδικασίας ελέγχου συμμετέχει και υπάλληλος της Αρχής, εντεταλμένος προς τούτο από τον Πρόεδρό της. Κατά τον έλεγχο αρχείων που τηρούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, παρίσταται αυτοπροσώπως ο Πρόεδρος της ΑΔΑΕ.

- β) Λαμβάνει πληροφορίες σχετικές με την αποστολή της από τις υπηρεσίες που προαναφέρθηκαν, τους οργανισμούς και τις επιχειρήσεις, καθώς και από τους εποπτευόμενους υπουργούς.
- γ) Καλεί σε ακρόαση τις διοικήσεις των εν λόγω υπηρεσιών, οργανισμών, νομικών προσώπων και επιχειρήσεων, τους νόμιμους εκπροσώπους τους, υπαλλήλους και κάθε άλλο πρόσωπο το οποίο κρίνει ότι μπορεί να συμβάλει στην εκπλήρωση της αποστολής της.
- δ) Προχωρεί σε κατάσχεση των μέσων παραβίασης του απορρήτου που υποπίπτουν στην αντίληψή της κατά την άσκηση του έργου της και ορίζεται μεσεγγυούχος τους μέχρι να αποφανθούν τα αρμόδια δικαστήρια. Προβαίνει στην καταστροφή πληροφοριών, στοιχείων ή δεδομένων τα οποία αποκτήθηκαν με παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών.
- ε) Εξετάζει καταγγελίες σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων τα οποία θίγονται από τη διαδικασία άρσης του απορρήτου.

στ) Στις περιπτώσεις των άρθρων 3, 4 και 5 του Ν. 2225/1994, η ΑΔΑΕ υπεισέρχεται μόνο στον έλεγχο της τήρησης των όρων και της διαδικασίας άρσης του απορρήτου, χωρίς να εξετάζει την κρίση των αρμόδιων δικαστικών αρχών.

ζ) Τηρεί αρχείο απόρρητης αλληλογραφίας, σύμφωνα με το στοιχείο β' της παρ. 2 του άρθρου 12 του Ν. 3115/2003.

η) Συνεργάζεται, για θέματα της αρμοδιότητάς της, με άλλες αρχές της χώρας, με αντίστοιχες αρχές άλλων κρατών, με ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς.

θ) Συντάσσει κάθε χρόνο την προβλεπόμενη στην παράγραφο 2 του άρθρου 1 του ιδρυτικού της νόμου Έκθεση πεπραγμένων, στην οποία περιγράφει το έργο της, διατυπώνει παρατηρήσεις, επισημαίνει παραλείψεις και προτείνει τις ενδεικνυόμενες νομοθετικές μεταβολές στον τομέα της διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών.

ι) Γνωμοδοτεί και απευθύνει συστάσεις και υποδείξεις για τη λήψη μέτρων διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών, καθώς και για τη διαδικασία άρσης του.

ια) Εκδίδει τον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας της, ο οποίος πρέπει να είναι σύμφωνος με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ιβ) Καταρτίζει τον Κανονισμό Οικονομικής Διαχείρισης, ο οποίος υποβάλλεται αρμόδιως και εγκρίνεται από τον Υπουργό Οικονομικών.

ιγ) Εκδίδει κανονιστικές πράξεις που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως,

με τις οποίες ρυθμίζεται κάθε διαδικασία και λεπτομέρεια σε σχέση με τις παραπάνω αρμοδιότητές της και την εν γένει διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών.

Επίσης η ΑΔΑΕ έχει και τις παρακάτω αρμοδιότητες:

α) Εκδίδει πράξη με την οποία καθορίζονται οι διαδικασίες, ο τρόπος και κάθε άλλη τεχνική λεπτομέρεια για την εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 6, παρ. 4 του Ν. 3471/2006 για την επεξεργασία των δεδομένων θέσης χρήστη ή συνδρομητή από τους φορείς παροχής δημοσίου δικτύου ή διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ώστε σε περίπτωση κλήσεων άμεσης επέμβασης, να παρέχουν στις αρμόδιες για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης αρχές τις απαραίτητες πληροφορίες για τον εντοπισμό του καλούντος. Η επεξεργασία των δεδομένων θέσης στην περίπτωση αυτή γίνεται, κατ' εξαίρεση, χωρίς προηγούμενη συγκατάθεση του συνδρομητή ή του χρήστη.

β) Εκδίδει πράξη με την οποία καθορίζονται οι ειδικότερες διαδικασίες, ο τρόπος και η διάρκεια εξουδετέρωσης της δυνατότητας μη αναγραφής της καλούσας γραμμής και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια, ώστε να διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας για την εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 8, παρ. 7 του Ν. 3471/2006 για τον εντοπισμό κακόβουλων ή ενοχλητικών κλήσεων για περιορισμένο χρονικό διάστημα, μετά από αίτηση του συνδρομητή.

γ) Εκδίδει κανονισμούς για τη ρύθμιση θεμάτων συμβατότητας της διαδικασίας κρυπτογράφησης φωνητικών μηνυμάτων μεταξύ

των παρόχων σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν. 3674/2008. Οι μέθοδοι κρυπτογράφησης γνωστοποιούνται από τον πάροχο στην ΑΔΑΕ. Ο πάροχος συμμορφώνεται προς τις οδηγίες της Αρχής, καθόσον αφορά ιδίως την καταλληλότητα, την αποτελεσματικότητα ή την αντικατάσταση των μεθόδων κρυπτογράφησης που χρησιμοποιεί.

δ) Εκδίδει κανονισμό για τη ρύθμιση θεμάτων τήρησης αρχείων καταγραφής χειριστικών λειτουργιών από τους παρόχους οι οποίοι, σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν. 3674/2008, υποχρεούνται να καταγράφουν τις χειριστικές λειτουργίες που επιχειρούνται στο λογισμικό κάθε ψηφιακού κέντρου μεταγωγής.

ε) Προβάνει σε τακτικούς και έκτακτους ελέγχους της υποδομής, των συστημάτων υλικού και λογισμικού και γενικώς των μέσων που τελούν υπό την εποπτεία του παρόχου, προκειμένου να διαπιστωθεί η τήρηση των διατάξεων του Ν. 3674/2008 και της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία του απορρήτου της επικοινωνίας. Ο έλεγχος της ΑΔΑΕ δύναται να περιλαμβάνει και τεχνικές δοκιμές με χρήση της υποδομής του παρόχου ή της υποδομής των συστημάτων υλικού και λογισμικού που διαθέτει η ΑΔΑΕ ή άλλη δημόσια αρχή.

στ) Εκδίδει κανονισμό για την επεξεργασία και τη διαβίβαση των διατηρούμενων δεδομένων από τους παρόχους, με τον οποίο καθορίζεται κάθε θέμα σχετικό με τις ειδικότερες αρχές ασφάλειας, τη διαδικασία και τον τρόπο εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 8 του Ν. 3917/2011 σχετικά με τις υποχρεώσεις των παρόχων.

ζ) Εκδίδει κοινή πράξη με την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ) με την οποία καθορίζεται κάθε θέμα σχετικό με τη διαδικασία και τον τρόπο εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 7 του Ν. 3917/2011 σχετικά με τις υποχρεώσεις των παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών διαθέσιμων στο κοινό ή δημόσιου δικτύου επικοινωνιών ως προς την προστασία και την ασφάλεια των διατηρούμενων δεδομένων, όπως ορίζονται στον ίδιο νόμο.

η) Εκδίδει κανονισμό για την ασφάλεια και την ακεραιότητα δικτύων και υπηρεσιών επιχειρήσεων που παρέχουν δημόσια δίκτυα επικοινωνιών ή υπηρεσιών που διατίθενται στο κοινό σε εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 37 του Ν. 4070/2012.

θ) Λαμβάνει γνώση για τα περιστατικά παραβίασης της ασφάλειας ή απώλειας της ακεραιότητας που είχαν σημαντικό αντίκτυπο στη λειτουργία δικτύων ή υπηρεσιών τα οποία κοινοποιούνται από τους παρόχους στην ΕΕΤΤ και κατά περίπτωση, ενημερώνει τις αρμόδιες εθνικές αρχές στα άλλα κράτη-μέλη, καθώς και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών (ENISA), σε εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 37 του Ν. 4070/2012.

ι) Διενεργεί ελέγχους ασφάλειας και ακεραιότητας στις επιχειρήσεις που παρέχουν δημόσια δίκτυα επικοινωνιών ή υπηρεσιών που διατίθενται στο κοινό, το κόστος των οποίων βαρύνει τον ελεγχόμενο πάροχο, σε εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 37 του Ν. 4070/2012.

ια) Εκδίδει κοινή πράξη με την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

(ΑΠΔΠΧ) με την οποία δίνονται οδηγίες στους παρόχους σχετικά με τις περιστάσεις κατά τις οποίες απαιτείται από τον φορέα η γνωστοποίηση των παραβιάσεων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το μορφότυπο της εν λόγω γνωστοποίησης, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να γίνεται η γνωστοποίηση αυτή, σε εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 12 παρ.8 του Ν. 3471/2006.

4.3 Διενέργεια ελέγχων και επιβολή κυρώσεων

Τα μέλη και το προσωπικό της ΑΔΑΕ, πλην του βοηθητικού προσωπικού, κατά τη διενέργεια των ελέγχων που πραγματοποιούν, διαθέτουν τις εξουσίες και τα δικαιώματα που προβλέπονται στον Ν. 703/1977, ο οποίος αντικαταστάθηκε με τον Ν. 3959/2011, όπως ισχύει. Επίσης, έχουν δικαίωμα να ελέγχουν τα προβλεπόμενα από το ΠΔ 186/1992 (Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων) βιβλία και στοιχεία επιχειρήσεων και οργανισμών, αποκλειόμενης της κατάσχεσης ή της παραλαβής τους, καθώς και πάσης φύσεως αρχεία, βιβλία, στοιχεία και άλλα έγγραφα των υπό έλεγχο προσώπων, να διενεργούν έρευνα σε γραφεία και άλλες εγκαταστάσεις τους και, τέλος, να λαμβάνουν ένορκες και ανωμοτί, κατά την κρίση τους, καταθέσεις, με την επιφύλαξη του άρθρου 212 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Οι σχετικές διατάξεις, απαγορεύσεις, ποινές και κυρώσεις του Ν. 703/1977, ο οποίος αντικαταστάθηκε με τον Ν. 3959/2011, όπως ισχύει, εφαρμόζονται αναλόγως σε περίπτωση άρνησης παροχής στοιχείων, παρεμπόδισης ή προβολής δυσχερειών του έργου της ΑΔΑΕ, με την επιφύλαξη των προβλεπόμενων από τον Ν. 3115/2003 κυρώσεων.

Κατά των εκτελεστών αποφάσεων της ΑΔΑΕ μπορεί να ασκηθεί αίτηση ακύρωσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθώς και οι προβλεπόμενες από το Σύνταγμα και τη νομοθεσία διοικητικές προσφυγές, σύμφωνα με το άρθρο 6, παρ. 4 του Ν. 3115/2003. Ένδικα βοηθήματα κατά των αποφάσεων της ΑΔΑΕ μπορεί να ασκεί και ο Υπουργός Δικαιοσύνης. Η ΑΔΑΕ παρίσταται αυτοτελώς σε κάθε είδους δίκες που έχουν ως αντικείμενο πράξεις ή παραλείψεις της. Εκπροσωπείται δικαστικώς από μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ή από μέλη της νομικής της υπηρεσίας.

Κατά των αποφάσεων της ΑΔΑΕ, που εκδίδονται κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του άρθρου 11 του Ν. 3674/2008 για τα ζητήματα παραβίασης του απορρήτου που αφορούν την τηλεφωνία, μπορεί να ασκηθεί προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Για την άσκηση και την εκδίκαση της προσφυγής εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Κατά των αποφάσεων του Διοικητικού Εφετείου επιτρέπεται αίτηση αναίρεσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

4.4 Άλλες αρμοδιότητες

Η ΑΔΑΕ μπορεί με απόφασή της να συγκροτεί μόνιμες και έκτακτες επιτροπές και ομάδες εργασίας για την εξέταση και την έρευνα ζητημάτων ειδικού ενδιαφέροντος τα οποία σχετίζονται με θέματα των αρμοδιοτήτων της. Σε αυτές μπορούν να συμμετέχουν και πρόσωπα που δεν αποτελούν μέλη ή προσωπικό της ΑΔΑΕ. Το έργο των επιτροπών ή των ομάδων εργασίας διευθύνεται από μέλη της Αρχής. Οι εισηγήσεις και οι γνωμοδοτήσεις των επιτροπών και των ομάδων εργασίας υποβάλλονται στα αρμόδια

όργανα της ΑΔΑΕ, που αποφασίζουν για ενδεχόμενη δημοσιοποίηση των πορισμάτων.

Η Αρχή μπορεί, επίσης, να συνάπτει συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών για θέματα που άπτονται των σκοπών και της λειτουργίας της. Η σύναψη και η υλοποίηση αυτών των συμβάσεων διέπονται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις διατάξεις περί προμηθειών του ελληνικού δημοσίου και από τους σχετικούς Κανονισμούς της Αρχής, οι οποίοι εγκρίνονται και τροποποιούνται με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης.

5. Λειτουργία της ΑΔΑΕ

Η ΑΔΑΕ συνέρχεται στην έδρα της ή και εκτός αυτής, αν αυτό έχει οριστεί προηγουμένως, τακτικά (τουλάχιστον μία φορά τον μήνα) και εκτάκτως, με αίτημα του Προέδρου ή δύο μελών της. Θεωρείται ότι υπάρχει απαρτία των συνεδριάσεων, εφόσον μετέχουν τουλάχιστον τρία μέλη της Αρχής. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου ή, σε περίπτωση απουσίας του, του Αντιπροέδρου. Η αδικαιολόγητη απουσία μέλους από τρεις διαδοχικές συνεδριάσεις της ΑΔΑΕ συνεπάγεται την έκπτωσή του, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 4 του ιδρυτικού της νόμου.

Τα θέματα της ημερήσιας διάταξης καθορίζονται από τον Πρόεδρο, ο οποίος και τα εισηγείται. Μπορεί να τα εισηγηθεί όμως και άλλο μέλος το οποίο έχει ορίσει ο Πρόεδρος. Οι αποφάσεις της ΑΔΑΕ αιτιολογούνται, καταχωρίζονται σε ειδικό βιβλίο και είναι δυνατόν να ανα-

κοινώνονται δημοσίως, εκτός και αν αφορούν την εθνική άμυνα ή τη δημόσια ασφάλεια. Επίσης, τα τηρούμενα πρακτικά των συνεδριάσεων, καθώς και οι φάκελοι των υποθέσεων που διεκπεραιώθηκαν από την ΑΔΑΕ, είναι προσιτά στους άμεσα ενδιαφερομένους, εκτός και αν αφορούν την εθνική άμυνα ή τη δημόσια ασφάλεια. Σε κάθε περίπτωση, η ΑΔΑΕ οφείλει να μην αποκαλύπτει πληροφορίες και δεδομένα για φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τα οποία προσβάλλουν ενδεχομένως την προσωπικότητά τους ή επηρεάζουν δυσμενώς την επαγγελματική ή την κοινωνική τους θέση, εκτός αν υποχρεώνεται για αυτό από τον νόμο.

Τα μέλη της ΑΔΑΕ, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, ενεργούν συλλογικά. Στον Πρόεδρο ανατίθενται καθήκοντα συντονισμού και διοίκησης των υπηρεσιών της, καθώς και παρακολούθησης της εκτέλεσης των αποφάσεων, των πορισμάτων και οποιωνδήποτε άλλων πράξεών της. Με απόφαση του Προέδρου και σύμφωνη γνώμη της ΑΔΑΕ μπορούν να ανατίθενται στα μέλη ή το προσωπικό της συγκεκριμένες αρμοδιότητες, μεταξύ των οποίων καθήκοντα διοίκησης ή διαχείρισης. Με απόφαση του Προέδρου, επίσης, είναι δυνατόν να εξουσιοδοτούνται μέλη ή άλλα όργανα της ΑΔΑΕ να υπογράφουν «με εντολή Προέδρου» έγγραφα ή άλλες πράξεις της. Έναντι τρίτων η Αρχή εκπροσωπείται δικαστικώς και εξωδίκως από τον Πρόεδρό της και, όταν αυτός κωλύεται, από τον Αντιπρόεδρο. Σε περίπτωση κωλύματος και του Αντιπροέδρου, η ΑΔΑΕ μπορεί να αναθέτει σε άλλο μέλος της την εκπροσώπησή της για συγκεκριμένη πράξη ή ενέργεια ή κατηγορία πράξεων ή ενεργειών.

Οι αναγκαίες για τη λειτουργία της ΑΔΑΕ πιστώσεις εγγράφονται υπό ίδιο φορέα στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, τον οποίο εισηγείται στον Υπουργό Οικονομικών ο Πρόεδρος της ΑΔΑΕ που είναι και διατάκτης των δαπανών της. Οι σχετικές δαπάνες εκκαθαρίζονται από την αρμόδια υπηρεσία δημοσιονομικού ελέγχου και υπόκεινται στον προληπτικό και στον κατασταλτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

6. Οργανωτική δομή της ΑΔΑΕ

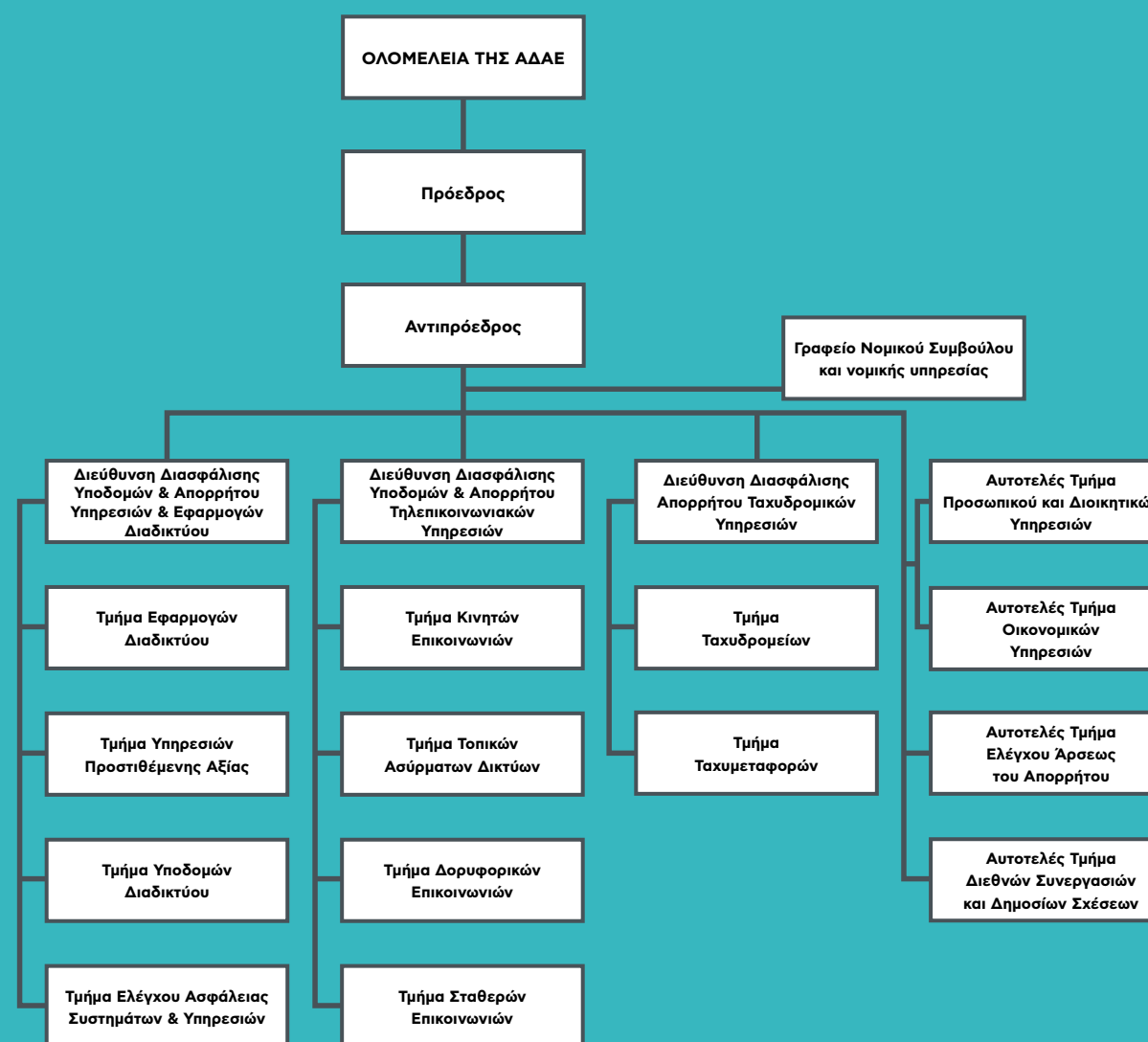
Η αποτελεσματική λειτουργία της ΑΔΑΕ προϋποθέτει οργανωτικό πλαίσιο ικανό να ανταποκρίνεται στις κατευθυντήριες γραμμές που έχει χαράξει ο νομοθέτης. Η εσωτερική διάρθρωση της Αρχής ορίζεται με το ΠΔ 40/2005 και απεικονίζεται στον πίνακα 1.

Με την υπ' αριθμ. 328/03.02.2017 (ΦΕΚ 418/Β' / 14.02.2017) κοινή απόφαση των υπουργών Οικονομικών, Διοικητικής Ανασυγκρότησης και του Προέδρου της Αρχής, το προβλεπόμενο στο άρθρο 9 του ΠΔ 40/2005 Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών - Οικονομικών Υπηρεσιών της ΑΔΑΕ διαχωρίστηκε σε Αυτοτελές Τμήμα Προσωπικού και Διοικητικών Υπηρεσιών και σε Αυτοτελές Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών λόγω της ανάγκης άσκησης των μεταφερόμενων αρμοδιοτήτων ελέγχου, εκκαθάρισης και έκδοσης εντολής πληρωμής δαπανών και λογιστικής παρακολούθησης και πληρωμής των δαπανών, διακριτά από υπηρεσιακές μονάδες

της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών σε συνέχεια των διατάξεων του άρθρου 69Γ του Ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 143/Α' /2014), όπως συμπληρώθηκε με τη διάταξη του άρθρου 58 παρ. 4 του Ν. 4438/2016 Εναρμόνιση της νομοθεσίας με την Οδηγία 2014/17/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με τις συμβάσεις πίστωσης για καταναλωτές για ακίνητα που προορίζονται για κατοικία και την τροποποίηση των Οδηγιών 2008/48/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ και του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1093/2010, και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομικών» (ΦΕΚ 220/Α' /2016).

Συγκεκριμένα: Το προβλεπόμενο στο άρθρο 9 του ΠΔ 40/2005 Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών - Οικονομικών Υπηρεσιών της ΑΔΑΕ διαχωρίζεται σε Αυτοτελές Τμήμα Προσωπικού και Διοικητικών Υπηρεσιών και σε Αυτοτελές Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών. Το Αυτοτελές Τμήμα Προσωπικού και Διοικητικών Υπηρεσιών διατηρεί τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στις περιπτώσεις α' έως και ιγ' και ιθ' του άρθρου 9 του ΠΔ 40/2005, ενώ στο Αυτοτελές Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών συνιστώνται Γραφείο Εκτέλεσης Προϋπολογισμού και Γραφείο Κατάρτισης Προϋπολογισμού και Πληρωμών.

Πίνακας 1: Οργανωτική Δομή ΑΔΑΕ

**“ Δραστηριότητες
της ΑΔΑΕ
κατά
το 2019 ”**

02

Κεφάλαιο

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται συνολικά οι δραστηριότητες της ΑΔΑΕ για το έτος 2019, με βάση τις αρμοδιότητές της, όπως αυτές προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία και περιγράφονται στο προηγούμενο κεφάλαιο της παρούσας Έκθεσης.

1. Έλεγχοι σε εγκαταστάσεις παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών

Η ΑΔΑΕ, μέσω των ελέγχων που διενεργεί στους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών, αποσκοπεί στον εντοπισμό τυχόν προβλημάτων, αναφορικά με τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών και τον έλεγχο της τήρησης των όρων και της διαδικασίας άρσης του απορρήτου που προβλέπονται στη νομοθεσία. Οι έλεγχοι διακρίνονται σε τακτικούς και έκτακτους και αφορούν κυρίως: την εφαρμογή της νομοθεσίας, των κανονισμών και των εγκεκριμένων πολιτικών ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των παρεχόμενων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών, καθώς και των διαδικασιών που απορρέουν από αυτές, την εξέταση καταγγελιών, την εξέταση των περιστατικών ασφάλειας που παρουσιάζονται,

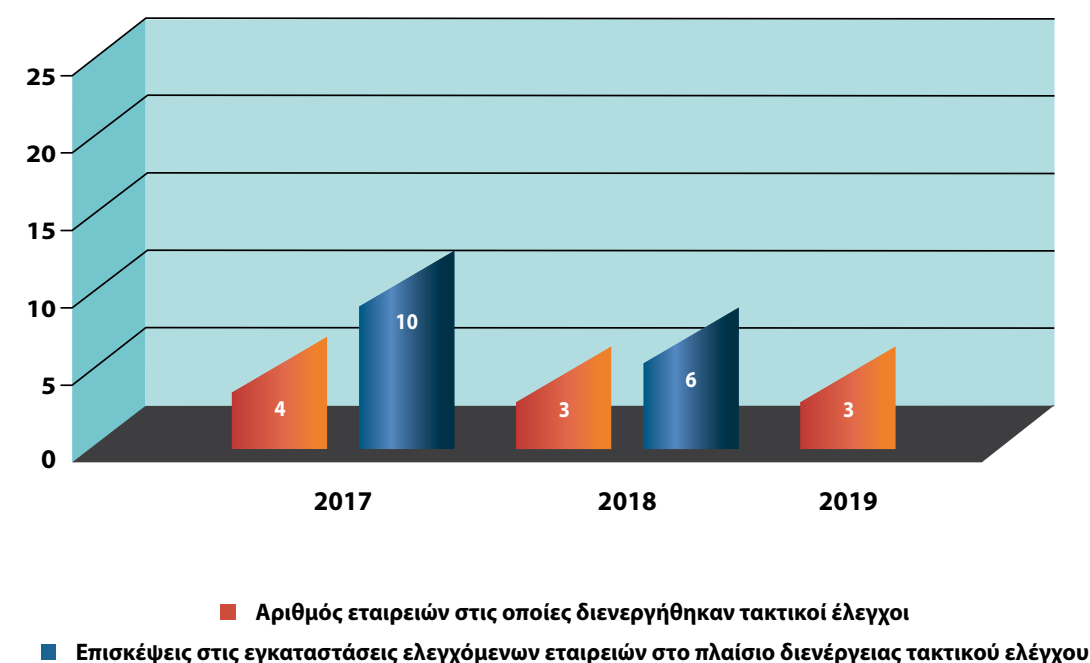
την εξέταση τεχνικών προβλημάτων, τα οποία κοινοποιήθηκαν στην ΑΔΑΕ από τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών, και τέλος τη διερεύνηση πιθανών παραβιάσεων του απορρήτου των επικοινωνιών με αφορμή δημοσιεύματα του Τύπου.

1.1 Τακτικοί έλεγχοι σε παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών

Η ΑΔΑΕ διενεργεί τακτικούς ελέγχους στους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, με σκοπό να διερευνηθεί η εφαρμογή της εγκεκριμένης από την Αρχή Πολιτικής Ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών, καθώς και των σχετικών διαδικασιών, όπως προβλέπεται στον εγκεκριμένο από την Αρχή «Κανονισμό για τη Διασφάλιση του Απορρήτου των Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών» (απόφαση 165/2011, ΦΕΚ 2715/Β'/17.11.2011), καθώς και στις διατάξεις του Ν. 3115/2003 «Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών», ΦΕΚ 47 Α').

Το έτος 2019, ολοκληρώθηκαν και εγκρίθηκαν από την Ολομέλεια της Αρχής οι εκθέσεις τριών τακτικών ελέγχων όπου είχαν ξεκινήσει το 2018, και αφορούσαν στους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ΜΤΕΛ (Μακεδονία Τηλεπικοινωνίες), AMD Telecom ΑΕ και Citiwave Systems ΕΠΕ (βλ. διάγραμμα 1)

Διάγραμμα 1: Τακτικοί έλεγχοι και επισκέψεις σε εγκαταστάσεις παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, 2017 - 2019

1.2 Τακτικοί έλεγχοι σε παρόχους ταχυδρομικών υπηρεσιών

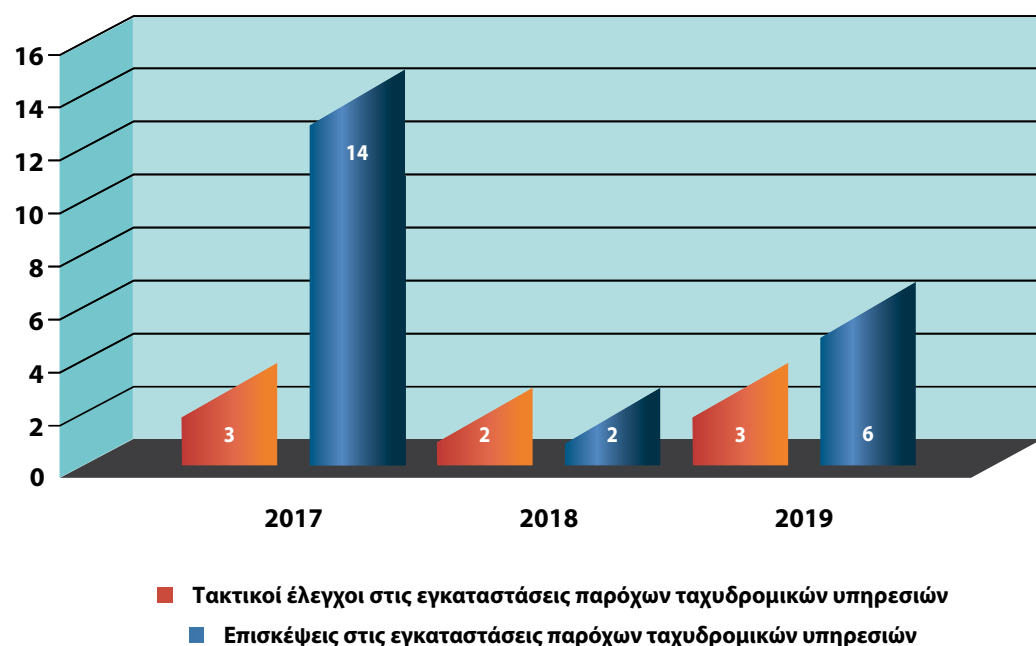
Η ΑΔΑΕ διενεργεί τακτικούς ελέγχους στους παρόχους ταχυδρομικών υπηρεσιών με σκοπό να διερευνηθεί η εφαρμογή της εγκεκριμένης από την Αρχή πολιτικής για τη διασφάλιση του απορρήτου των ταχυδρομικών υπηρεσιών, καθώς και των σχετικών διαδικασιών, όπως προβλέπεται από τον Κανονισμό που έχει εκδώσει η Αρχή για τη διασφάλιση του απορρήτου των ταχυδρομικών υπηρεσιών (ΦΕΚ 384/Β'/24.3.2005).

Το 2019, η ΑΔΑΕ πραγματοποίησε δύο τακτικούς ελέγχους στις εταιρείες Γενική Ταχυδρο-

μική (πέντε επισκέψεις) και Ταχυμεταφορές Βατίστας (μια επίσκεψη), οι οποίοι αναμένεται να ολοκληρωθούν εντός του 2020. Επίσης, ολοκληρώθηκε εντός του έτους ο τακτικός έλεγχος στον ταχυδρομικό πάροχο CPD Cargo και ΣΙΑ ΕΕ, ενώ οι τακτικοί έλεγχοι στους παρόχους Citipost IKE και DHL, βρίσκονται στο στάδιο της επεξεργασίας αναμένεται να ολοκληρωθούν εντός του 2020.

Στο διάγραμμα 2 παρουσιάζονται οι τακτικοί έλεγχοι και οι επισκέψεις στις εγκαταστάσεις των παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών για το διάστημα (2016-2019).

Διάγραμμα 2: Τακτικοί έλεγχοι και επισκέψεις σε εγκαταστάσεις παρόχων ταχυδρομικών υπηρεσιών, 2017 - 2019

1.3 Έκτακτοι έλεγχοι σε παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και άλλους φορείς

Η ΑΔΑΕ διενεργεί εκτάκτους ελέγχους με σκοπό τη διερεύνηση καταγγελιών¹, τη διερεύνηση περιστατικών ασφάλειας που αφορούν το απόρρητο των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών², τη διερεύνηση

¹ Οι έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν μετά από καταγγελία παρουσιάζονται παρακάτω σε ξεχωριστή ενότητα (βλ. ενότητα 2.1 Καταγγελίες και ερωτήματα που αφορούν τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες).

² Οι έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν μετά από διερεύνηση περιστατικών ασφάλειας που αφορούν στο απόρρητο των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών παρουσιάζονται παρακάτω σε ξεχωριστή ενότητα (βλ. ενότητα 4 Περιστατικά ασφάλειας που αφορούν υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών)

περιστατικών ασφάλειας που αφορούν την ασφάλεια και την ακεραιότητα δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, τη διερεύνηση γεγονότων που αναφέρονται σε δημοσιεύματα του Τύπου και σχετίζονται με πιθανή παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών και γενικότερα προβλημάτων που άπτονται της διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών και της ασφάλειας και ακεραιότητας δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

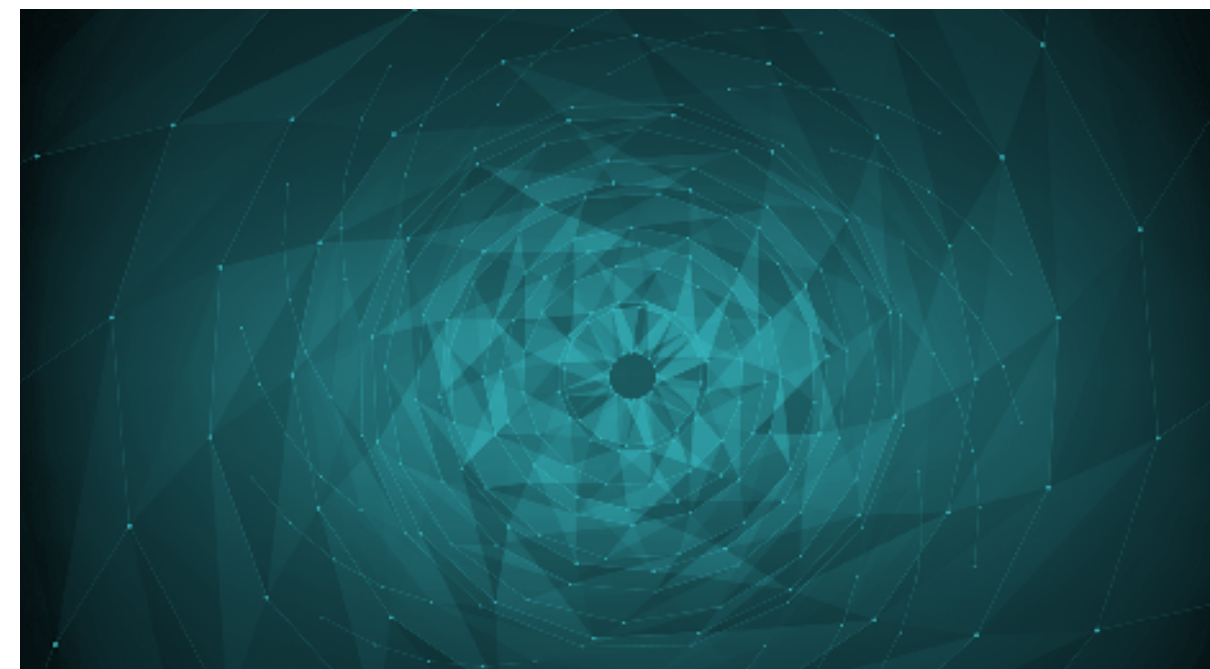
Το έτος 2019, η ΑΔΑΕ πραγματοποίησε εννέα εκτάκτους ελέγχους, πλέον της διερεύνησης των καταγγελιών, περιστατικών ασφάλειας ή άλλων γεγονότων. Πιο αναλυτικά, πραγματοποιήθηκαν:

- ▶ Πέντε έκτακτοι έλεγχοι, στις εταιρείες ΟΤΕ ΑΕ, Cosmote ΑΕ, Wind Ελλάς Τηλεπικοινωνίες ΑΕ, Forthnet ΑΕ και Vodafone – Πάναφον ΑΕ με σκοπό τον έλεγχο εφαρμογής της υπ' αριθμ. 205/2013 Απόφασης της ΑΔΑΕ: «Κανονισμός για την Ασφάλεια και την Ακεραιότητα Δικτύων και Υπηρεσιών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών» όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. 99/2017 Απόφαση της ΑΔΑΕ. Τα αποτελέσματα των ελέγχων και η έγκριση των σχετικών Εκθέσεων Ελέγχων αναμένονται εντός του 2020.
- ▶ Τέσσερις έκτακτοι έλεγχοι στις εταιρείες Eyeonix ΑΕ, Lamda Helix ΑΕ, Straight Solutions ΑΕ και Globalnet ΑΕ οι οποίες είχαν εξαιρεθεί από την υποχρέωση υποβολής Πολιτικής Ασφάλειας. Οι έλεγχοι ολοκληρώθηκαν και τα αποτελέσματα εγκρίθηκαν εντός του έτους.

Επιπλέον, συνεχίστηκε η επεξεργασία μιας υπόθεσης η οποία αφορά την εξέταση της εφαρμογής των σχετικών μέτρων ασφάλειας σε συγκεκριμένα συστήματα και υποδομές της εταιρείας ΟΤΕ ΑΕ και αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2020.

1.4 Έκτακτοι έλεγχοι σε παρόχους υπηρεσιών ταχυμεταφορών

Η ΑΔΑΕ διενήργησε εντός του έτους 2019 έναν έκτακτο έλεγχο ειδικού σκοπού (δύο επισκέψεις) στον πάροχο υπηρεσιών ταχυμεταφορών Δουσμάνης Μεταφορική ΙΜΕ ΕΠΕ με σκοπό την επιβεβαίωση της δήλωσης της εταιρείας περί μη άσκησης δραστηριοτήτων ταχυμεταφορών. Ο έλεγχος θα ολοκληρωθεί εντός του έτους 2020.

2. Εξέταση καταγγελιών - ερωτημάτων

Με βάση το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να υποβάλλουν στην ΑΔΑΕ καταγγελίες ή ερωτήματα σχετικά με το απόρρητο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών. Η υποβολή καταγγελιών ή ερωτημάτων γίνεται ταχυδρομικώς ή αυτοπροσώπως, στη διεύθυνση Ιερού Λόχου 3, Μαρούσι 151 24, με τηλεομοιοτυπία (fax) στον αριθμό +30 210 6387666, καθώς και ηλεκτρονικά μέσω της διαδικτυακής πύλης της Αρχής, στους συνδέσμους <http://www.adae.gr/ilektronikes-ypiresies/ypiresies-pros-polites/yroboli-kataggelias-apo-ton-politi/> και <http://www.adae.gr/ilektronikes-ypiresies/ypiresies-pros-polites/yroboli-erotimatos-apo-ton-politi/> (ηλεκτρονική φόρμα υποβολής) και τέλος μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση info@adae.gr.

Η Αρχή, μέσω της εξέτασης των καταγγελιών, αποσκοπεί στην εξακρίβωση πιθανής παράβασης της κείμενης νομοθεσίας και στη δια-

πίστωση τυχόν κενών ασφάλειας στους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών, προκειμένου να προτείνει λύσεις ή να επιβάλει κυρώσεις. Παράλληλα, απαντώνται τα ερωτήματα φορέων και πολιτών/χρηστών αναφορικά με τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών τους.

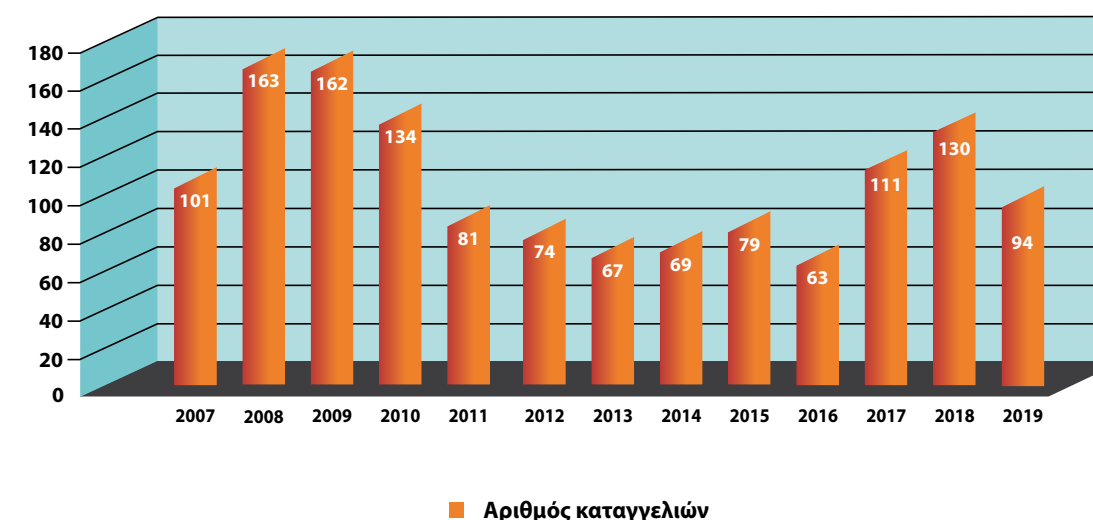
Συνολικά, το 2019 υποβλήθηκαν στην ΑΔΑΕ 94 καταγγελίες, εκ των οποίων οι 79 αφορούσαν υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών και οι 15 αφορούσαν ταχυδρομικές υπηρεσίες.

Επίσης, υποβλήθηκαν στην Αρχή 22 ερωτήματα από πολίτες εκ των οποίων τα 20 αφορούσαν υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τα δύο αφορούσαν ταχυδρομικές υπηρεσίες.

Στο διάγραμμα 3 απεικονίζεται η διαχρονική εξέλιξη των καταγγελιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών που υποβλήθηκαν στην ΑΔΑΕ κατά την περίοδο 2007-2019.

Διάγραμμα 3: Καταγγελίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών που υποβλήθηκαν στην ΑΔΑΕ, 2007 - 2019

2.1 Καταγγελίες και ερωτήματα που αφορούν τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες

Το 2019 υποβλήθηκαν 79 καταγγελίες που αφορούσαν τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ενώ από τα προηγούμενα έτη βρίσκονταν σε επεξεργασία άλλες 36 καταγγελίες (συνολικά 115 καταγγελίες προς επεξεργασία).

Στο τέλος του έτους είχε ολοκληρωθεί η επεξεργασία των 86 από τις παραπάνω καταγγελίες, ενώ για τις υπόλοιπες 29 η επεξεργασία αναμένεται να ολοκληρωθεί μέσα στο 2020.

Οι 86 καταγγελίες, οι οποίες εξετάστηκαν μέσα στο έτος, κατανέμονται από πλευράς περιεχομένου ως εξής (βλ. διάγραμμα 4):

- ▶ 41 καταγγελίες αφορούσαν περιπτώσεις πιθανής παραβίασης του απορρήτου υπη-

ρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Ειδικότερα, στις καταγγελίες αυτές γινόταν αναφορά σε:

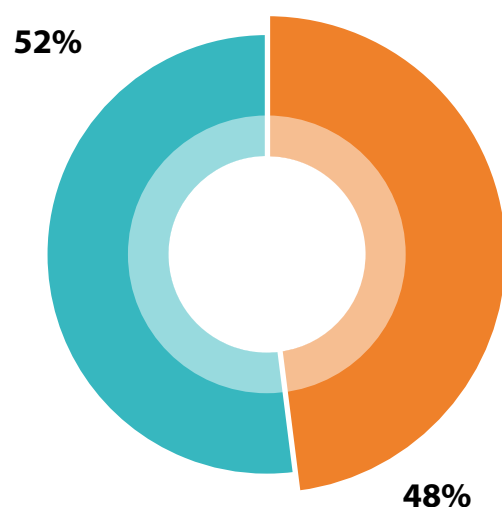
- ▶ 43 συνδέσεις τηλεφωνίας, από τις οποίες οι 25 ήταν συνδέσεις κινητής και οι 18 συνδέσεις σταθερής τηλεφωνίας,
- ▶ δύο πιθανές παραβιάσεις του απορρήτου των επικοινωνιών κατά την πρόσβαση στο διαδίκτυο,
- ▶ μία πιθανή παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών για ηλεκτρονικό ταχυδρομείο,
- ▶ τέσσερις περιπτώσεις κακόβουλων – ενοχλητικών κλήσεων,
- ▶ πέντε περιπτώσεις άλλων θεμάτων αρμοδιότητας της ΑΔΑΕ.

► 45 καταγγελίες αφορούσαν ζητήματα που δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ, όπως, ενδεικτικά, ανεπιθύμητη ηλεκτρονική επικοινωνία, μη ζητηθείσα επικοινωνία, μέσα κοινωνικής δικτύωσης

και πρόσβαση στο διαδίκτυο ή σε λογαριασμούς ηλεκτρονικού ταχυδρομείου παρόχων εξωτερικού. Από τις καταγγελίες αυτές, οι 18 προωθήθηκαν σε άλλες αρμόδιες αρχές.

Διάγραμμα 4:
Κατηγοριοποίηση των καταγγελιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, 2019

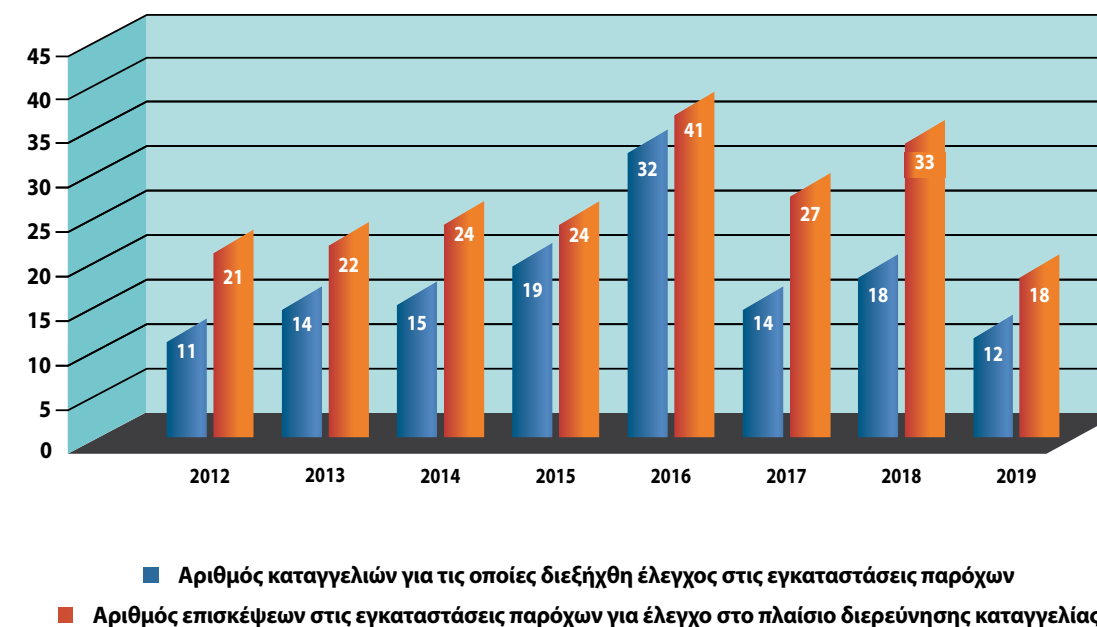
- Καταγγελίες που αφορούν στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες και εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ (48%)
- Καταγγελίες που αφορούν στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες και δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ (52%)

Από το σύνολο των καταγγελιών για τις οποίες έχει ολοκληρωθεί ο έλεγχος, 17 καταγγελίες τέθηκαν στο αρχείο λόγω ελλειπών ή ασαφών στοιχείων.

Για την εξέταση 12 καταγγελιών διενεργήθηκαν επιτόπιοι έλεγχοι, στο πλαίσιο των οποίων πραγματοποιήθηκαν 18 επισκέψεις στις εγκαταστάσεις παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Στο διάγραμμα 5 απεικονίζεται ο αριθμός των επισκέψεων στις εγκαταστάσεις παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών κατόπιν καταγγελιών τα τελευταία έτη (2012-2019).

Διάγραμμα 5: Επισκέψεις σε εγκαταστάσεις παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών κατόπιν καταγγελιών, 2012 - 2019

Το 2019 η Αρχή παρέλαβε 20 ερωτήματα από πολίτες και τέσσερα από φορείς, ενώ υπήρχε ένα ερώτημα πολίτη και δύο ερωτήματα φορέων εκκρεμή από το προηγούμενο έτος. Μέσα στο έτος απαντήθηκαν τα ερωτήματα που εκκρεμούσαν καθώς και όλα τα ερωτήματα που υποβλήθηκαν πλην δύο ερωτημάτων πολιτών, τα οποία αναμένεται να απαντηθούν εντός του 2020.

Ως προς το περιεχόμενο, τα ως άνω ερωτήματα κατανέμονται ως εξής:

► 14 ερωτήματα αφορούσαν απορίες ή προβλήματα σε θέματα αρμοδιότητας της Αρχής, όπως, ενδεικτικά, κακόβουλες κλήσεις, αναλυτικά στοιχεία κλήσεων, διαδικασία άρσης απορρήτου, λειτουργία και σχετική νομοθεσία της Αρχής, λογαρια-

σμοί ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και υποχρεώσεις των παρόχων έναντι της ΑΔΑΕ.

► 11 ερωτήματα αφορούσαν θέματα για τα οποία η ΑΔΑΕ δεν είναι αρμόδια, εκ των οποίων 10 ερωτήματα πολιτών και δύο ερωτήματα φορέα προωθήθηκαν σε άλλη αρμόδια Αρχή.

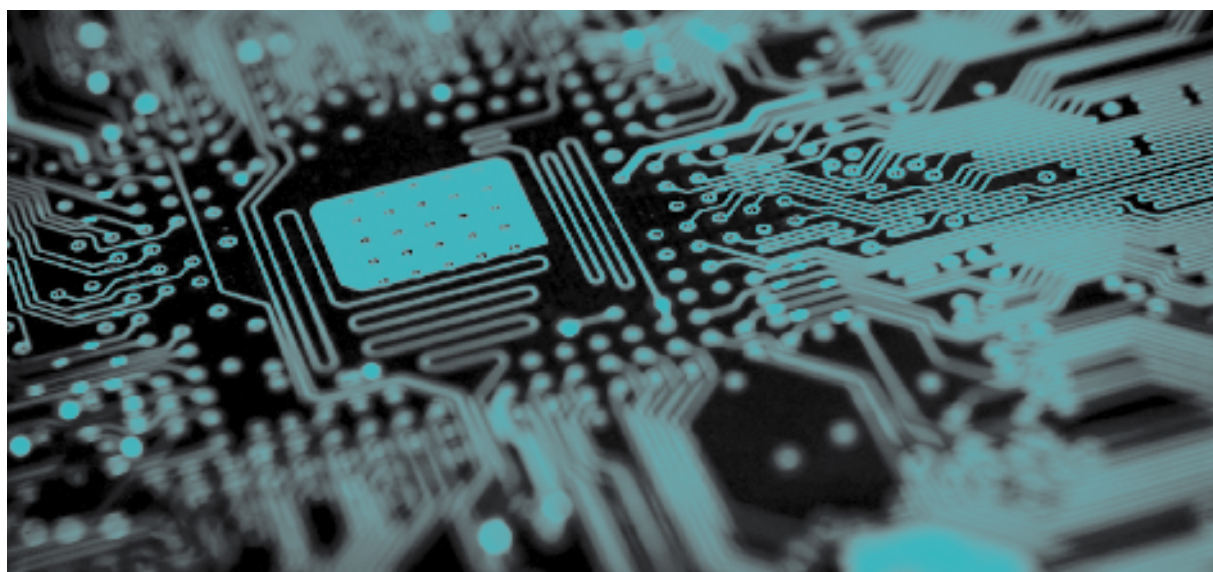
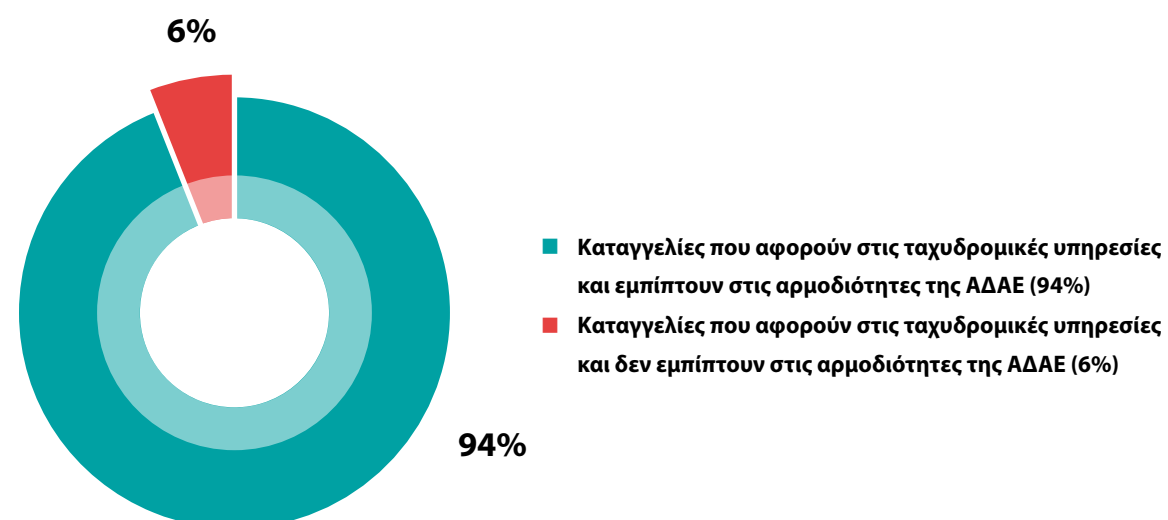
2.2 Καταγγελίες και ερωτήματα που αφορούν τις ταχυδρομικές υπηρεσίες

Το 2019 η Αρχή επεξεργάστηκε 16 καταγγελίες, εκ των οποίων οι τέσσερις ολοκληρώθηκαν εντός του έτους και οι 11 καταγγελίες είναι σε εκκρεμότητα. Από τις τέσσερις ολοκληρωμένες καταγγελίες εντός του 2019, η μία είχε υποβληθεί το προηγούμενο έτος. Μετά την

ολοκλήρωση του ελέγχου των καταγγελιών διαπιστώθηκε ότι μία εξ αυτών αφορούσε θέμα για το οποίο η ΑΔΑΕ δεν είναι αρμόδια (βλ. διάγραμμα 6).

Επίσης, το 2019 η Αρχή παρέλαβε δύο ερωτήματα από πολίτες, τα οποία απαντήθηκαν εντός του έτους.

Διάγραμμα 6: Κατηγοριοποίηση των καταγγελιών ταχυδρομικών υπηρεσιών, 2019

3. Πολιτικές ασφάλειας παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού για τη Διασφάλιση του Απορρήτου των Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών, που έχει εκδώσει η ΑΔΑΕ (απόφαση 165/2011 της ΑΔΑΕ, ΦΕΚ 2715/Β'/17.11.2011) και ειδικότερα βάσει του άρθρου 1 αυτού, οι πάροχοι υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών έχουν την υποχρέωση να υποβάλλουν προς έγκριση στην ΑΔΑΕ πολιτική ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών που πρόκειται να εφαρμόσουν. Οι πολιτικές ασφάλειας, που υποβάλλονται στην ΑΔΑΕ, εξετάζονται ως προς τη συμβατότητά τους με τον παραπάνω Κανονισμό για τη διασφάλιση του απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Αν η πολιτική που υποβλήθηκε πληροί τις απαιτήσεις του Κανονισμού, εγκρίνεται από την ΑΔΑΕ και η έγκριση γνωστοποιείται στον πάροχο υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Στην περίπτωση που η πολιτική ασφάλειας δεν συμμορφώνεται πλήρως με τον Κανονισμό, δεν εγκρίνεται από την ΑΔΑΕ και ο πάροχος καλείται να την αναθεωρήσει εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος, σύμφωνα με τις παρατηρήσεις της Αρχής. Η αναθεωρημένη πολιτική που υποβάλλει ο πάροχος, εξετάζεται εκ νέου από την Αρχή και σε περίπτωση μη έγκρισής της, ο πάροχος καλείται σε ακρόαση, προκειμένου να δώσει εξηγήσεις για την καθυστέρηση ή τη μη συμμόρφωσή του.

Οι πάροχοι ταχυδρομικών υπηρεσιών υποχρεούνται να καταθέσουν στην ΑΔΑΕ πολιτική διασφάλισης του απορρήτου των ταχυδρομικών υπηρεσιών (ΠΔΑΤΥ), σύμφωνα με τον Κανονισμό που έχει εκδώσει η Αρχή για τη διασφάλιση του απορρήτου των ταχυδρομικών υπηρεσιών (απόφαση 1001/2005 της ΑΔΑΕ, ΦΕΚ 384/Β'/24.3.2005). Η ΑΔΑΕ ελέγχει τις πολιτικές για τη διασφάλιση του απορρήτου των ταχυδρομικών υπηρεσιών που καταθέτουν στην Αρχή οι ταχυδρομικές επιχειρήσεις (ΤΕ). Επίσης, εντοπίζει τις νέες ΤΕ, καθώς και εκείνες που έχουν κάνει παύση εργασιών, και εισηγείται την κλήση σε ακρόαση των εταιρειών που δεν έχουν υποβάλει ΠΔΑΤΥ. Η διαδικασία που ακολουθείται είναι, σε γενικές γραμμές, παρόμοια με την παραπάνω περιγραφόμενη για τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

3.1. Πολιτικές ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών

Το έτος 2019 κατατέθηκαν στην Αρχή συνολικά 21 πολιτικές ασφάλειας, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι αναθεωρημένες πολιτικές ασφάλειας (βλ. διάγραμμα 7), σύμφωνα με τον Κανονισμό για τη διασφάλιση του απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, εκ των οποίων:

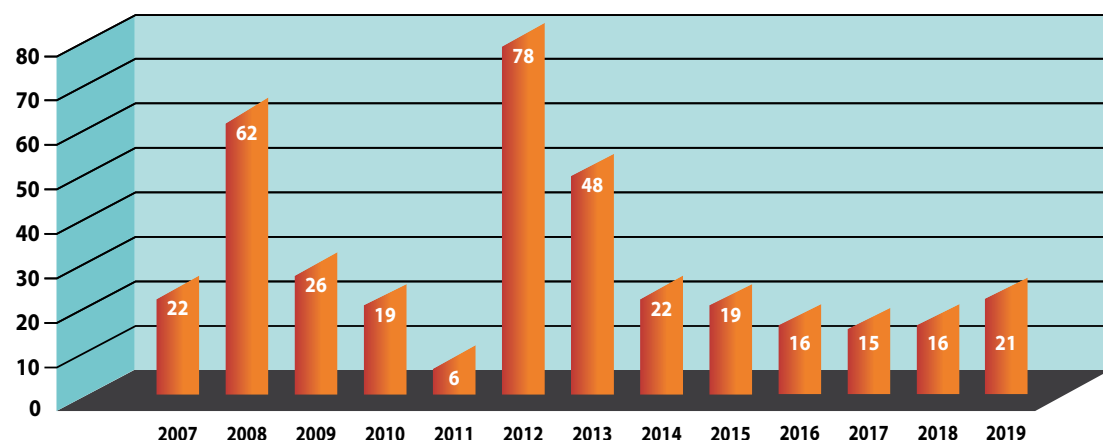
- ▶ Εννέα εγκρίθηκαν,
- ▶ Τέσσερις δεν εγκρίθηκαν· ζητήθηκε από τους παρόχους να υποβάλλουν αναθεωρημένη πολιτική ασφάλειας,
- ▶ Οκτώ τελούν υπό επεξεργασία.

Επιπλέον, μέσα στο 2019, ολοκληρώθηκε η επεξεργασία πέντε πολιτικών ασφάλειας που είχαν κατατεθεί στην Αρχή κατά το προηγούμενο έτος, εκ των οποίων τέσσερις εγκρίθηκαν και μία δεν εγκρίθηκε.

Συνοψίζοντας τα προηγούμενα στοιχεία, εντός του 2019, ολοκληρώθηκε η διεκπεραίωση 26 πολιτικών ασφάλειας (βλ. διάγραμμα 8), ως εξής:

- ▶ Δεκατρείς εγκρίθηκαν,
- ▶ Πέντε δεν εγκρίθηκαν· ζητήθηκε από τους παρόχους να υποβάλλουν αναθεωρημένη πολιτική ασφάλειας,
- ▶ Οκτώ τελούν υπό επεξεργασία, οι οποίες αναμένεται να ολοκληρωθούν εντός του 2020.

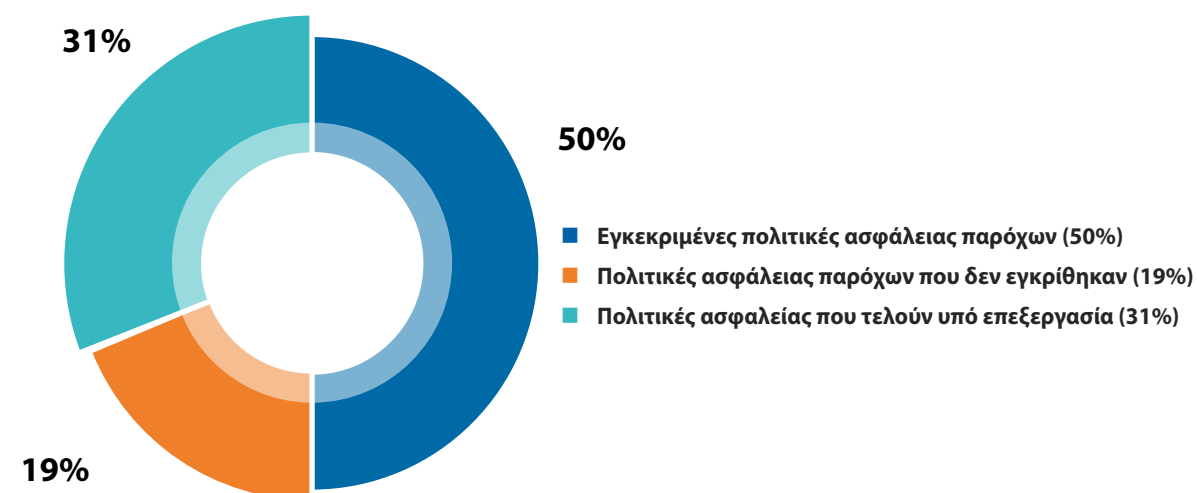
Διάγραμμα 7: Πολιτικές ασφάλειας (συμπεριλαμβάνονται οι αναθεωρημένες πολιτικές ασφάλειας) για τη διασφάλιση του απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών που κατατέθηκαν στην ΑΔΑΕ, 2007 - 2019

■ Πολιτικές ασφάλειας ηλεκτρονικών επικοινωνιών για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών

Διάγραμμα 8: Κατηγοριοποίηση των πολιτικών ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, 2019

3.2. Κατάσταση παρόχων σχετικά με την υποχρέωση υποβολής πολιτικής ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών

Κατά το 2019, συνεχίστηκε η εξέταση του Μητρώου Παρόχων Δικτύων και Υπηρεσιών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ), με σκοπό την ανανέωση του καταλόγου των παρόχων που έχουν υποχρέωση υποβολής πολιτικής ασφάλειας στην Αρχή. Κατόπιν εξαίρεσης των παρόχων που δεν ασκούν εν τοις πράγμασι δραστηριότητες για τις οποίες έχουν αδειοδοτηθεί ή που έχουν κάνει παύση των δραστηριοτήτων τους, προέκυψαν οι πάροχοι που έχουν, στο τέλος του 2019, υπο-

χρέωση υποβολής πολιτικής ασφάλειας. Ο συνολικός αριθμός των παρόχων αυτών είναι 162, εκ των οποίων 111 έχουν υποβάλει, ως όφειλαν, προς έγκριση στην Αρχή πολιτική ασφάλειας, ενώ 51 πάροχοι δεν έχουν υποβάλει πολιτική ασφάλειας.

Αναλυτικότερα, ως προς τους 111 παρόχους που έχουν υποβάλει πολιτική ασφάλειας ισχύουν τα εξής (βλ. διάγραμμα 9):

- ▶ για 101 παρόχους έχει εγκριθεί η πολιτική ασφάλειας,
- ▶ για τέσσερις παρόχους εκκρεμεί η έγκριση από την Ολομέλεια της Αρχής της πολιτικής ασφάλειας που υπέβαλαν,
- ▶ για πέντε παρόχους αναμένεται η υποβολή αναθεωρημένης πολιτικής ασφάλειας,

- ▶ για έναν πάροχο εκκρεμεί η κλήση σε ακρόαση, λόγω του ότι δεν εγκρίθηκε η πολιτική ασφάλειας που υπέβαλε.

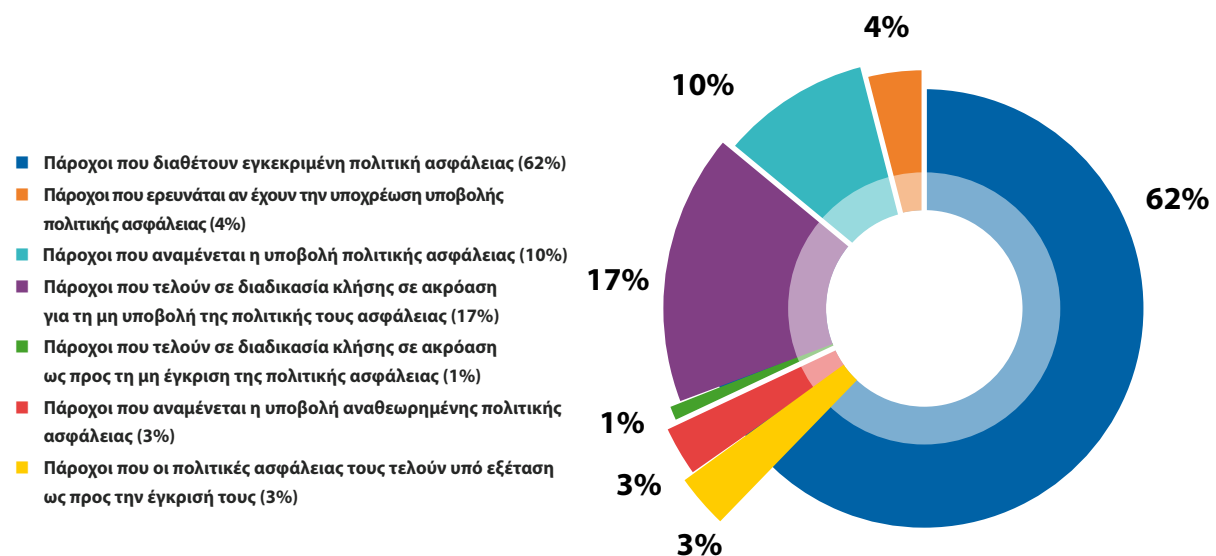
Αναλυτικότερα, ως προς τους 51 παρόχους που δεν έχουν υποβάλει πολιτική ασφάλειας (βλ. διάγραμμα 9):

- ▶ 28 πάροχοι τελούν σε διαδικασία κλήσης

σε ακρόαση για τη μη υποβολή της πολιτικής ασφάλειάς τους,

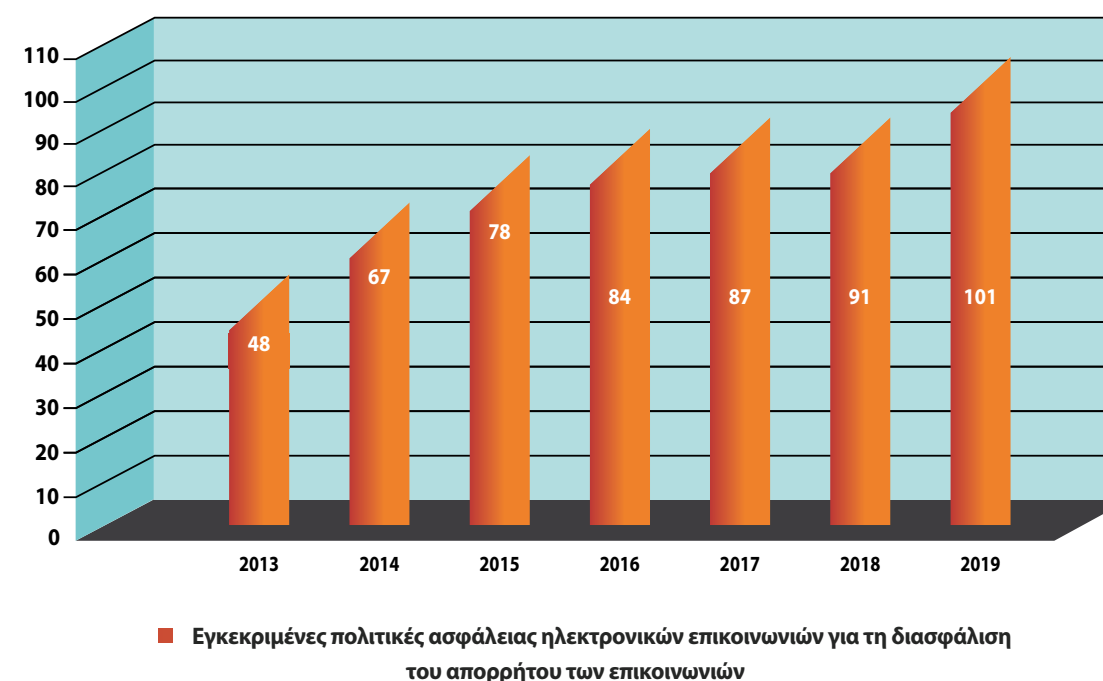
- ▶ για 16 παρόχους αναμένεται η υποβολή πολιτικής ασφάλειας,
- ▶ για επτά παρόχους ερευνάται αν έχουν την υποχρέωση υποβολής πολιτικής ασφάλειας.

Διάγραμμα 9: Επισκόπηση παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών σχετικά με την υποβολή πολιτικής ασφάλειας, 2019

Πρέπει να σημειωθεί ότι οι μεγαλύτερες εταιρείες που παρέχουν υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών έχουν καταθέσει πολιτικές ασφάλειας με βάση τον Κανονισμό για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών (απόφαση υπ' αριθμ. 165/2011 της ΑΔΑΕ), οι οποίες έχουν εγκριθεί από την Ολομέλεια της ΑΔΑΕ. Στο διάγραμμα 10 παρουσιάζεται η εξέλιξη, ανά έτος, των εγκεκριμένων πολιτικών ασφάλειας από το 2013 έως και σήμερα.

Διάγραμμα 10: Σύνολο εγκεκριμένων από την ΑΔΑΕ πολιτικών ασφάλειας ηλεκτρονικών επικοινωνιών για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών, 2013 - 2019

3.3 Πολιτικές διασφάλισης απορρήτου επικοινωνιών για ταχυδρομικές υπηρεσίες

Μέσα στο 2019, η ΑΔΑΕ, αντλώντας στοιχεία από το ισχύον ³ μητρώο της ΕΕΤΤ, το οποίο περιλαμβάνει τις εταιρείες που παρέχουν ταχυδρομικές υπηρεσίες, απέστειλε επιστολές προς τις εγγεγραμμένες εταιρείες, με σκοπό να ενημερώσει εκ νέου τους παρόχους ταχυδρομικών υπηρεσιών που δεν έχουν υποβάλει πολιτική διασφάλισης απορρήτου (ΠΔΑΤΥ). Επίσης, ενημέρωσε τις νεοσυσταθείσες εταιρείες, για τη

³ Πηγή: Βάση δεδομένων ΕΕΤΤ.

σχετική υποχρέωσή τους και παράλληλα επικοινωνήσε τηλεφωνικά, εφόσον ήταν εφικτό, με τις ήδη υπάρχουσες ταχυδρομικές επιχειρήσεις για να τους υπενθυμίσει την ανάγκη υποβολής ΠΔΑΤΥ, να ενημερώσει για την πολιτική που πρέπει να υποβάλουν και να αντλήσει περισσότερες πληροφορίες για τις εταιρείες αυτές.

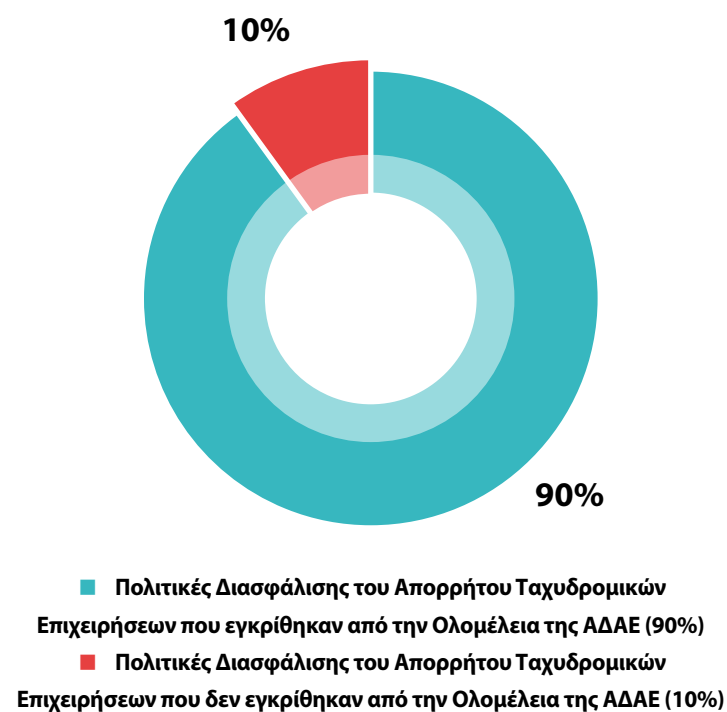
Το 2019 κατατέθηκαν και εξετάστηκαν από την ΑΔΑΕ 16 νέες Πολιτικές Διασφάλισης του Απορρήτου των Ταχυδρομικών Υπηρεσιών (ΠΔΑΤΥ). Από αυτές εννέα εγκρίθηκαν, εκ των οποίων οι τρεις αφορούσαν αναθεωρημένη πολιτική διασφάλισης του απορρήτου των ταχυδρομικών υπηρεσιών, ενώ μία δεν εγκρίθηκε. Επίσης,

έξι εταιρείες εξαιρέθηκαν από την υποχρέωση υποβολής Πολιτικής Ασφάλειας. Σημειώνεται ότι οι εγκεκριμένες πολιτικές διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών αφορούν τις επιχειρήσεις οι οποίες διακινούν μέσω των δικτύων τους πάνω από το 95% των ταχυδρομικών αντικειμένων. (βλ. διάγραμμα 11).

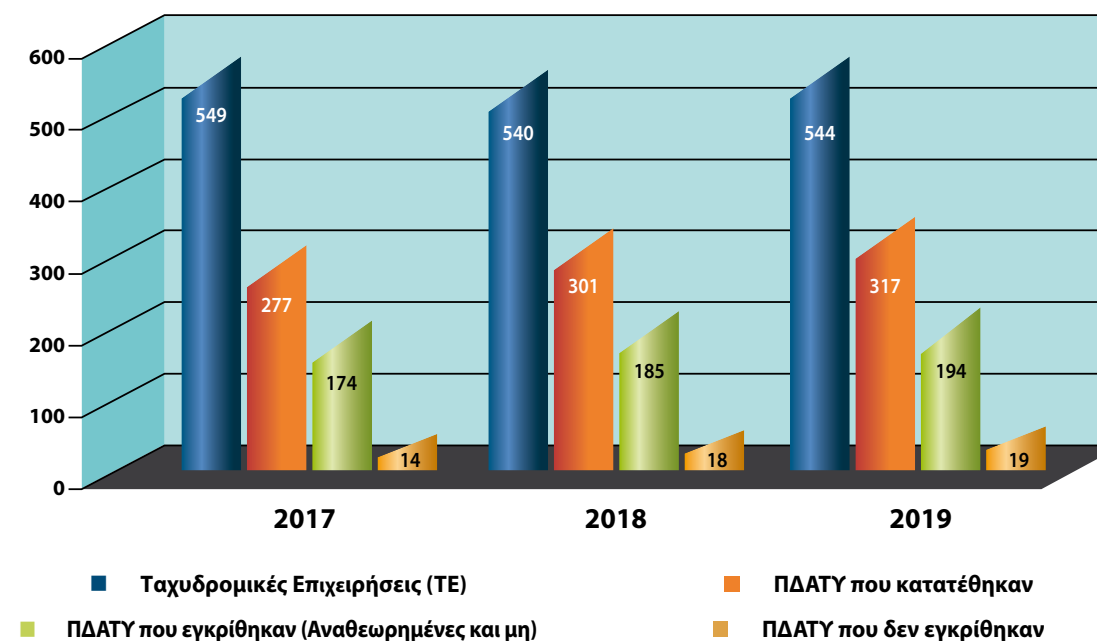
Επισημαίνεται ακόμη ότι η αγορά των ταχυδρομικών υπηρεσιών παρουσιάζει συνεχείς

μεταβολές ως προς τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε αυτήν και οφείλουν να εφαρμόζουν ΠΔΑΤΥ. Το 2019 ο αριθμός των επιχειρήσεων αυτών ανέρχεται σε 544, ενώ το 2019 ήταν 540 επιχειρήσεις. Συνεπώς, τα τελευταία χρόνια βλέπουμε μια σταθεροποίηση στον συγκεντρωτικό αριθμό των παρόχων ταχυδρομικών υπηρεσιών. (βλ. διάγραμμα 12).

Διάγραμμα 11: Πολιτικές διασφάλισης του απορρήτου ταχυδρομικών επιχειρήσεων που εξετάστηκαν από την ΑΔΑΕ, 2019

Διάγραμμα 12: Αυξομειώσεις του αριθμού των ταχυδρομικών επιχειρήσεων και πολιτικές διασφάλισης του απορρήτου (ΠΔΑΤΥ) στο τέλος κάθε έτους, 2017 - 2019

4. Περιστατικά ασφάλειας που αφορούν υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3115/2003 («Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών», ΦΕΚ 47 Α'), του Ν. 3674/2008 («Ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου διασφάλισης του απορρήτου της τηλεφωνικής επικοινωνίας και άλλες διατάξεις», ΦΕΚ 136 Α'), καθώς και με βάση τον Κανονισμό για τη διασφάλιση του απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (απόφαση υπ' αριθμ. 165/2011 της ΑΔΑΕ), ο πάροχος οφείλει να καταρτίζει και να εφαρμόζει «Διαδικασία Διαχείρισης Περιστατικών Ασφάλειας», η οποία θα ενερ-

γοποιείται αμελλητί σε κάθε περίπτωση εμφάνισης περιστατικού ασφάλειας. Στη διαδικασία αυτή προβλέπεται η καταγραφή όλων των στοιχείων που αφορούν το εκάστοτε περιστατικό και αναφέρονται λεπτομερώς στον παραπάνω Κανονισμό, καθώς και η σύνταξη και διατήρηση σε αρχείο όλων των εγγράφων που σχετίζονται με τα περιστατικά ασφάλειας.

Σε περίπτωση εμφάνισης περιστατικού ασφάλειας, οι πάροχοι υποχρεούνται να ενημερώνουν αμελλητί την ΑΔΑΕ, υποβάλλοντας αρχικά για κάθε περιστατικό το έγγραφο «Έκθεση Άμεσης Αναφοράς Περιστατικού Ασφάλειας» και, μετά τη διερεύνησή του, το έγγραφο «Τελική Έκθεση Αναφοράς Περιστατικού Ασφάλειας».

Σημειώνεται ότι, για τους σκοπούς του Κανονισμού, ως περιστατικό ασφάλειας νοείται κάθε συμβάν που δύναται να σχετίζεται με τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών ή κάθε ιδιαίτερος κίνδυνος παραβίασης του απορρήτου των επικοινωνιών, καθώς και κάθε περίπτωση μη εφαρμογής ή ιδιαίτερου κινδύνου μη εφαρμογής της πολιτικής ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών.

Το 2019 υποβλήθηκαν στην ΑΔΑΕ συνολικά 24 αναφορές περιστατικών ασφάλειας που αφορούσαν το απόρρητο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ενώ από το προηγούμενο έτος βρισκόνταν υπό επεξεργασία ή σε αναμονή έγκρισης από την Ολομέλεια της ΑΔΑΕ άλλες οκτώ αναφορές. Από το σύνολο των 32 αυτών περιστατικών ασφάλειας που εξετάστηκαν εντός του έτους, για τα 17 ολοκληρώθηκε ο έλεγχος, ενώ για τα υπόλοιπα 15, οι σχετικές υποθέσεις τελούν υπό επεξεργασία. Για την εξέταση των παραπάνω περιστατικών ασφάλειας η ΑΔΑΕ πραγματοποίησε οκτώ επιτόπιους ελέγχους στις εγκαταστάσεις των εταιρειών.

Επίσης, με βάση το άρθρο 37 του Ν. 4070/2012 («Ρυθμίσεις Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών, Μεταφορών, Δημοσίων Έργων και άλλες διατάξεις», ΦΕΚ 82 Α'), που ενσωματώνει τις απαιτήσεις του άρθρου 13α «Ασφάλεια και ακεραιότητα δικτύων και υπηρεσιών» της Οδηγίας 2009/140/ΕΚ, καθώς και με βάση τον Κανονισμό για την Ασφάλεια και την Ακεραιότητα Δικτύων και Υπηρεσιών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών» (Απόφαση υπ' αριθμ. 205/2013 της ΑΔΑΕ), η ΑΔΑΕ εξετάζει περιστατικά ασφάλειας που αφορούν την ακεραι-

ότητα Δικτύων και Υπηρεσιών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών.

Σημειώνεται ότι, για τους σκοπούς του Κανονισμού, ως περιστατικό ασφάλειας νοείται κάθε γεγονός το οποίο επηρεάζει την ακεραιότητα του δημοσίου δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή τη συνέχεια παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών που διατίθενται στο κοινό. Στο πλαίσιο του Κανονισμού δεν εμπίπτουν γεγονότα που επηρεάζουν το απόρρητο των επικοινωνιών, καθώς και προγραμματισμένες εργασίες συντήρησης ή αναβάθμισης συστημάτων, οι οποίες επηρεάζουν τη συνέχεια παροχής υπηρεσιών, στο βαθμό που αυτές υλοποιούνται σύμφωνα με το προγραμματισμένο για τον πάροχο χρονοδιάγραμμα.

Το 2019 υποβλήθηκαν στην ΑΔΑΕ δύο αναφορές περιστατικών ασφάλειας που αφορούσαν την ασφάλεια και την ακεραιότητα δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Για τη μία από τα δύο αυτές υποθέσεις ολοκληρώθηκε ο έλεγχος, ενώ η άλλη υπόθεση τελεί υπό επεξεργασία.

5. Άρση του απορρήτου των επικοινωνιών

Κατά τα ισχύοντα στο ελληνικό σύστημα δικαίου, η άρση του συνταγματικώς προστατευόμενου δικαιώματος στην απόρρητη, ελεύθερη ανταπόκριση είναι νοητή μόνο υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που θέτει το ίδιο το Σύνταγμα, στο άρθρο 19 και εξειδικεύει ο σχετικός εκτελεστικός νόμος (Ν. 2225/1994, ΦΕΚ 121Α/20.07.1994). Ειδικότερα, άρση του απορρήτου μπορεί

να διαταχθεί μόνο με εγγυήσεις της δικαστικής εξουσίας (εισαγγελική αρχή ή δικαστικό συμβούλιο) είτε για λόγους που αφορούν την προστασία της εθνικής ασφάλειας, είτε λόγους που συνδέονται με τη διακρίβωση των περιοριστικώς αναφερόμενων στον νόμο εγκλημάτων (άρθρο 4 Ν. 2225/1994 και άρθρο 34 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας). Σημειωτέον ότι σε επίπεδο ευρωπαϊκού δικαίου, το δικαίωμα στο απόρρητο της επικοινωνίας στεγάζεται τόσο στο άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (εφεξής: ΕΣΔΑ)⁴, όσο και στο άρθρο 7 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής: ΧΘΔ ΕΕ)⁵.

Στις συντελεσθείσες υπό αυτές τις προϋποθέσεις άρσεις, η ΑΔΑΕ αυτονοήτως, στο πλαίσιο της αρχής διάκρισης των εξουσιών, «υπεισέρχεται μόνο στον έλεγχο της τήρησης των όρων και της διαδικασίας άρσης του απορρή-

⁴ Κατά περιεχόμενο του άρθρου 8 ΕΣΔΑ: «1. Παν πρόσωπον δικαιούται εις τον σεβασμόν της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και της αλληλογραφίας του. 2. Δεν επιτρέπεται να υπάρξη επέμβασις δημοσίας αρχής εν τη ασκήσει του δικαιώματος τούτου, εκτός εάν η επέμβασις αύτη προβλέπεται υπό του νόμου και αποτελεί μέτρον το οποίον, εις μίαν δημοκρατικήν κοινωνίαν, είναι αναγκαίον δια την εθνικήν ασφάλειαν, την δημοσίαν ασφάλειαν, την οικονομικήν ευημερίαν της χώρας, την προάσπισιν της τάξεως και την πρόληψιν ποινικών παραβάσεων, την προστασίαν της υγείας ή της ηθικής, ή την προστασίαν των δικαιωμάτων και ελευθεριών άλλων».

⁵ Κατά περιεχόμενο του άρθρου 7 ΧΘΔ ΕΕ: «Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στο σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και των επικοινωνιών του».

του, χωρίς να εξετάζει την κρίση των αρμόδιων δικαστικών αρχών» [άρθρο 6 παρ. 1, περ. (στ) του Ν. 3115/2003]. Σε ό,τι αφορά τη διαδικασία περιέλευσης των σχετικών δικαστικών εγγράφων στην ΑΔΑΕ, η οικεία διοικητική πρακτική αποτυπώνεται στο Ν. 2225/1994 ως εξής: «Στην ΑΔΑΕ παραδίδεται, μέσα σε κλειστό φάκελο, όλο το κείμενο της διάταξης που επιβάλλει την άρση του απορρήτου. Η σχετική αλληλογραφία είναι απόρρητη και τηρείται σε ειδικό αρχείο, στο οποίο έχουν πρόσβαση ο Πρόεδρος της ΑΔΑΕ και ένα ακόμη μέλος της, το οποίο είναι ειδικά εξουσιοδοτημένο προς τούτο από την ΑΔΑΕ. Ο Πρόεδρος της ΑΔΑΕ ενημερώνει σε κάθε περίπτωση τους αρχηγούς των κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή και κοινοποιεί τη διάταξη στον Υπουργό Δικαιοσύνης» (άρθρο 5 παρ. 4).

Περαιτέρω, στο ΠΔ 40/2005 (ΦΕΚ Α' 59/07.03.2005) που αφορά την εσωτερική οργανωτική διάρθρωση της ΑΔΑΕ, προβλέπεται η λειτουργία «Αυτοτελούς Τμήματος Ελέγχου Άρσης Απορρήτου» (άρθρο 11), αρμοδιότητες ως ακολούθως: «Το Αυτοτελές Τμήμα Ελέγχου Άρσης Απορρήτου προβαίνει στην κατάσχεση μέσω παραβίασης του απορρήτου, που υποπίπτουν στην αντίληψη της ΑΔΑΕ, κατά την ενάσκηση του έργου της και ορίζεται μεσεγγυούχος αυτών μέχρι να αποφανθούν τα αρμόδια δικαστήρια (α) προβαίνει στην καταστροφή πληροφοριών ή στοιχείων ή δεδομένων τα οποία αποκτήθηκαν με παράνομη παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών (β) εξετάζει καταγγελίες σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων των αιτούντων, όταν θίγονται από τον τρόπο και τη διαδικασία άρσης του απορρήτου (γ) εξετάζει τη νομιμότητα εντολών άρσεως του απορρήτου».

Στην ΑΔΑΕ έχει επίσης εκ του νόμου ανατεθεί η ειδικότερη αρμοδιότητα γνωστοποίησης στον θιγόμενο του περιοριστικού μέτρου άρσης του απορρήτου, μετά τη λήξη του και υπό την αναγκαία προϋπόθεση ότι «δε διακυβεύεται ο σκοπός για τον οποίο διατάχθηκε» (άρθρο 5 παρ. 9 του Ν. 2225/1994).

Ακολουθώντας, θα παρατεθούν αρχικά, τα αριθμητικά δεδομένα και οι συναφείς ποσοστιαίοι δείκτες που αφορούν την άρση του απορρήτου, κατά τον λόγο αρμοδιότητας της ΑΔΑΕ, για τη χρονική περίοδο από 01.01 έως και 31.12.19 (I). Μετά ταύτα, θα επιχειρηθεί η αποτύπωση σημειακών κριτικών παρατηρήσεων σε σχέση με το υφιστάμενο κανονιστικό πλαίσιο και τα οργανωτικά δεδομένα της ΑΔΑΕ, υπό την οπτική της αποτελεσματικής ή αποτελεσματικότερης προστασίας του επικοινωνιακού απορρήτου (II) και (III).

5.1 Η «αριθμητική» της άρσης απορρήτου των επικοινωνιών

Το Αυτοτελές Τμήμα Ελέγχου Άρσης Απορρήτου μολοντί υφίσταται ως οργανική μονάδα στην ΑΔΑΕ από το 2005, εντούτοις, δεν υπήρξε ποτέ επαρκώς στελεχωμένο. Η διαχρονική υστέρηση της Αρχής σε ανθρώπινους πόρους είχε πάντα ως συνέπεια την υποστελέχωση και του κρίσιμου για την αποστολή της ΑΔΑΕ, αυτού τμήματος. Για την ακρίβεια, η δύναμη του τμήματος δεν υπερέβη ποτέ τον ένα υπάλληλο, υπήρξαν δε περίοδοι που το έργο του τμήματος επιτελούσε υπάλληλος, με παράλληλη άσκηση καθηκόντων και σε άλλο τμήμα της Αρχής. Η παρούσα διευκρίνιση είναι σημαντικό να προταχθεί και να συσχετισθεί εξαρχής, με τον όγκο των διατάξεων που υποδέχεται κατ' έτος, η ΑΔΑΕ. Με άλλα λόγια, δε μπορεί

να παραβλεφθεί το γεγονός ότι ο αριθμός των εισερχομένων άρσεων και η περιορισμένη δυνατότητα ποιοτικής επεξεργασίας τους συνδέεται αναπόφευκτα (και) με τις πάγιες, οργανωτικές δυσλειτουργίες της Αρχής.

Ειδικότερα, στη διάρκεια του 2019 παρελήφθησαν από την ΑΔΑΕ :

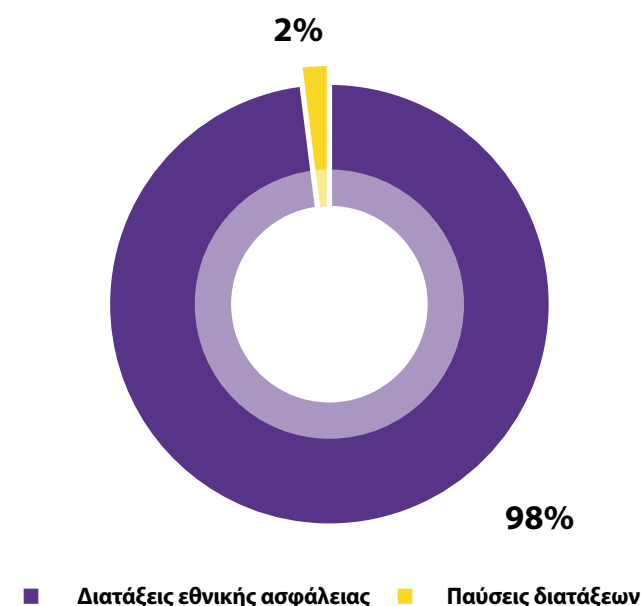
- ▶ 11.680 διατάξεις που αφορούσαν την άρση απορρήτου των επικοινωνιών για λόγους εθνικής ασφάλειας, έναντι 11.113 το έτος 2018. Δεν καταγράφηκε δηλαδή αξιοσημείωτη μεταβολή σε σχέση με τα δεδομένα του προηγούμενου έτους.

Στον ανωτέρω αριθμό περιλαμβάνονται νέες περιπτώσεις άρσης του απορρήτου, παρατάσεις προγενέστερων διατάξεων και διατάξεις που ορίζουν την παύση της άρσης του απορρήτου, πριν την παρέλευση του χρόνου που έχει ορισθεί από την αρχική διάταξη – με τις τελευταίες να ανέρχονται σε ποσοστό 2% επί του συνολικού αριθμού -.

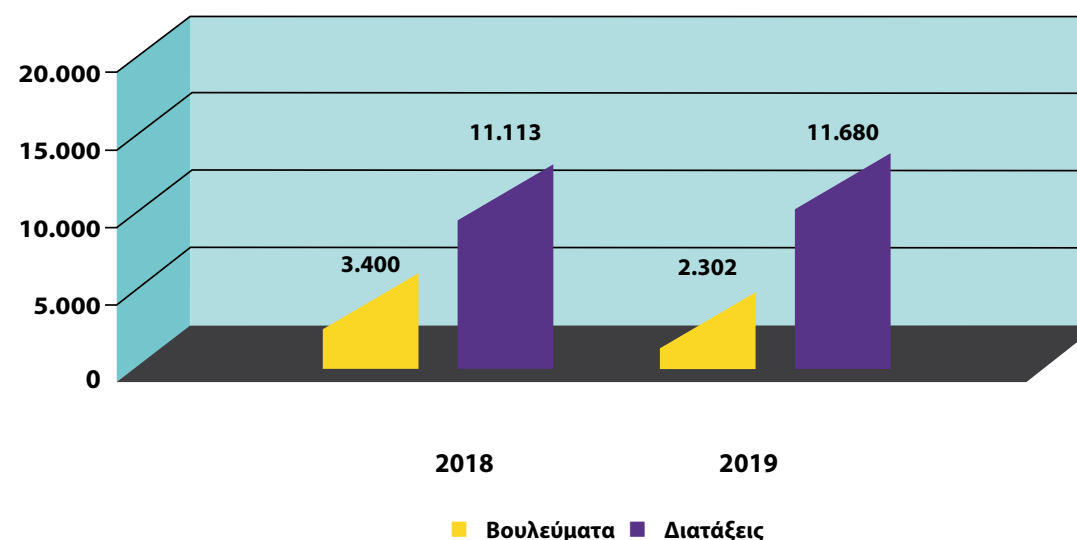
Σημειώτεον ότι, οι ανωτέρω αναφερόμενοι αριθμοί αφορούν στο πλήθος των διατάξεων που έχουν εκδοθεί από τις δικαστικές αρχές και έχουν κοινοποιηθεί στην ΑΔΑΕ και όχι τον αριθμό των συνδέσεων ή ατόμων επί των οποίων διατάσσεται η άρση του απορρήτου. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι στο πλαίσιο κάθε διάταξης μπορεί να περιλαμβάνεται αριθμός συνδέσεων που υπερβαίνει τον ένα τηλεφωνικό αριθμό.

- ▶ 2.302 βουλευμάτα δικαστικών συμβουλίων, έναντι 3.400 το έτος 2018 – αριθμός που αντιστοιχεί σε μείωση ποσοστού 32,29% σε σχέση με τα αριθμητικά δεδομένα του προηγούμενου έτους.

Διάγραμμα 13: Αναλογία διατάξεων εθνικής ασφάλειας για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών και παύσεων της ισχύος τους πριν τη λήξη της διάταξης, 2019

Διάγραμμα 14: Κοινοποίηση βουλευμάτων και διατάξεων άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών, 2019

Για λόγους που συνδέονται με τις προεπισημανθείσες οργανωτικές ανεπάρκειες και την υποστελέχωση της Αρχής, στο πλαίσιο της παρούσας έκθεσης επελέγη ενδεικτικά η λεπτομερέστερη επεξεργασία των στοιχείων που αντιστοιχούν στο τελευταίο τρίμηνο του 2019. Έχει σημασία να υπομνησθεί επιπλέον ότι στις διαχρονικές αυτές δυσλειτουργίες της Αρχής, προστέθηκε στη διάρκεια των τελευταίων μηνών και η μερική μεταβολή των εργασιακών συνθηκών ως συνέπεια της τρέχουσας πανδημικής κρίσης. Ειδικότερα, για λόγους ασφαλούς διαχείρισης δεν είναι δυνατή η μεταφορά των εγγράφων που αφορούν τις άρσεις του απορρήτου και η επεξεργασία τους εκτός της έδρας της Αρχής. Συνεπώς, μολονότι η Αρχή εναρμονίστηκε από πολύ νωρίς με τις νέες εργασιακές πρακτικές της εξ' αποστάσεως εργασίας, στο συγκεκριμένο πεδίο, λόγοι ασφάλειας που συνδέονται με την υψηλή διαβάθμιση των σχετικών εγγράφων και τα ευαίσθητα ζητήματα που αυτά πραγματεύονται, καθιστούν αυτονοήτως ανέφικτη την τηλεπαρακολούθηση των συναφών υποθέσεων.

Από τη μελέτη των στοιχείων που αφορούν τους μήνες Οκτώβριο, Νοέμβριο και Δεκέμβριο του 2019 (682 βουλευμάτα), προκύπτει ότι μεγάλο μέρος των βουλευμάτων δικαστικών συμβουλίων - ποσοστό 29% επί του συνολικού αριθμού, δηλ. 200 βουλευμάτα -, συνδέονται με τη διακρίβωση των αδικημάτων του άρθρου 4 παρ. 1 Ν. 2225/1994 περί οργανωμένου εγκλήματος (αρ. 187 Π.Κ.). Κατά κανόνα, συρρέουν με λοιπές διατάξεις του Ποινικού Κώδικα, με επικρατέστερες τις διατάξεις των αρ. 374 και 380 Π.Κ. (διακεκριμένες κλοπές και ληστεία), καθώς και με τις διατάξεις του Ν.

4139/2013 περί ναρκωτικών και του Ν. 2168/1993 περί όπλων.

Στο ανωτέρω ενδεικτικό χρονικό διάστημα, σημαντικό μέρος των διαβιβασθέντων βουλευμάτων αφορά αυτοτελώς και η διακρίβωση των αδικημάτων του Ν. 4139/2013 περί ναρκωτικών (44 βουλευμάτα που αντιστοιχεί σε ποσοστό 6% επί του συνόλου), καθώς και των άρθρων 374 Π.Κ. (105 βουλευμάτα, 15%) και 380 Π.Κ. (144 βουλευμάτα, 21%) για τη διακεκριμένη κλοπή και τη ληστεία, αντίστοιχα.

Ενδεικτικά, επίσης, αναφέρεται ότι για το προαναφερόμενο χρονικό διάστημα μικρό ποσοστό καταλαμβάνουν και τα αδικήματα της δωροληψίας υπαλλήλων (235, 236 Π.Κ., 11 βουλευμάτα, 2%), του εμπρησμού (264 Π.Κ., 20 βουλευμάτα, 3%), της έκρηξης (270 Π.Κ., 33 βουλευμάτα, 5%), πορνογραφία ανηλίκων και πορνογραφικές παραστάσεις ανηλίκων (348Α, 348Γ Π.Κ., 10 βουλευμάτα, 2%) ως και του Τελωνειακού Κώδικα, Ν. 2960/2001 (18 βουλευμάτα, 3%).

Διευκρινίζεται και πάλι ότι οι αριθμοί που αναφέρονται παραπάνω αφορούν το πλήθος των διατάξεων/αποφάσεων που εκδίδονται από τις αρμόδιες δικαστικές αρχές και κοινοποιούνται στην ΑΔΑΕ και δε συμπίπτουν με τους αριθμούς των συνδέσεων/ατόμων για τα οποία διατάσσεται άρση του απορρήτου.

Όταν δε από την επεξεργασία των ανωτέρω διατάξεων και βουλευμάτων προκύπτουν παρατηρήσεις αναφορικά με την εφαρμογή της νομοθεσίας, η ΑΔΑΕ προβαίνει σε σχετικές επισημάνσεις προς τις αρμόδιες εισαγγελικές αρχές, με σκοπό να συμβάλει στην απαρέγκλιτη τήρηση της προβλεπόμενης από τον Ν. 2225/1994, όπως ισχύει, διαδικασίας άρσης του απορρήτου

5.2 Κριτικές επισημάνσεις

(α) Και στη διάρκεια του απεθόντος 2019, είναι προδήλως εμφανής η συχνότερη προσφυγή των αρχών στην άρση του απορρήτου για λόγους αναγόμενους στην προστασία της εθνικής ασφάλειας. Ακριβέστερα, το απόρρητο αίρεται με συχνότητα πενταπλασίως υψηλότερη για λόγους διασυνδεόμενους με την προάσπιση της εθνικής ασφάλειας σε σχέση με άρσεις που αφορούν τη διακρίβωση εγκλημάτων εκ των περιλαμβανόμενων στον *numerusclausus* κατάλογο του άρθρου 4 του Ν. 2225/1994 ή εκ των πληρούντων τις προϋποθέσεις του άρθρου 34 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, όπως τροποποιηθέν με το Ν. 4620/2019 ήδη ισχύει. Η διαχρονική αυτή τάση (πρβλ ετήσιες εκθέσεις προηγούμενων ετών) και η σταθερή υπεροχή των άρσεων του άρθρου 3 του Ν. 2225/1994 για λόγους εθνικής ασφάλειας θέτει προς προβληματισμό τα ακόλουθα ζητήματα :

Στις περιπτώσεις άρσης του απορρήτου για λόγους εθνικής ασφάλειας αποφασίζουν όργανο είναι ο Εισαγγελέας Εφετών, ενώ όταν πρόκειται για άρσεις αφορώσες τη διακρίβωση εγκλημάτων, την απόφαση λαμβάνει κατ' αρχάς, δικαστικό συμβούλιο – όργανο του οποίου η συλλογικότητα παρέχει εξ' ορισμού υψηλότερα εχέγγυα αξιοπιστίας σε σχέση με τη μονοπρόσωπη εισαγγελική αρχή –.

Στη διάταξη, διά της οποίας επιβάλλεται η άρση του απορρήτου για λόγους εθνικής ασφάλειας, δεν προβλέπεται εκ του νόμου υποχρέωση αναγραφής του ονόματος «του προσώπου ή των προσώπων κατά των οποίων λαμβάνεται το μέτρο της άρσης» [αcontrario, άρθρο 5 παρ. 2 περ. (α)]. Αυτό πρακτικά οδηγεί

στη δυνατότητα άρσης του απορρήτου χαρακτηριστήρα της επικοινωνίας για αόριστο αριθμό φυσικών προσώπων (μη ατομικώς προσδιορισμένων). Στην περίπτωση ωστόσο, τέτοιων «μαζικών ή χωρικών» άρσεων ανακύπτουν ζητήματα συμβατότητας της εγχώριας διαδικασίας με τους όρους και τις προϋποθέσεις της ΕΣΔΑ⁶.

Ομοίως, στην άρση του απορρήτου για λόγους εθνικής ασφάλειας, ο νόμος δεν προβλέπει υποχρέωση αιτιολόγησης της σχετικής απόφασης [αcontrario, άρθρο 5 παρ. 2 περ. (α)]⁷. Μολονότι είναι φανερό ότι η επιλογή αυτή του νομοθέτη συναρτάται με την ανάγκη διαφύλαξης πληροφοριών που ανάγονται στον σκληρό πυρήνα του κράτους και της ασφάλειάς του, εντούτοις, η συστηματική άρση του απορρήτου στην πράξη, κυρίως, για λόγους εθνικής ασφάλειας εγείρει επιφυλάξεις και σκεπτικισμό. Ειδικότερα, η παράλειψη αιτιολογίας αποκλείει τον δικαστικό έλεγχο ως προς την τήρηση των άκρων ορίων της διακριτικής ευχέρειας και της αρχής της αναλογι-

⁶ Από την πλούσια και ιδιαίτερος παιδαγωγική νομολογία του ΕΔΔΑ, βλ. εντελώς ενδεικτικά: ECHR, BigBrother Watchandothersv. TheUnitedKingdom, 13 September 2018, ECHR, Szabó andVissv. Hungary, 12 January 2016, Klassandothersv. Germany, 6 September 1978 και άλλες πολλές. Βλ. επίσης, σχετικές παρατηρήσεις in PAMMOΣ (X.), «Μαζικές παρακολούθησεις και ατομική ελευθερία», ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 06.10.2019, <https://www.kathimerini.gr/1045862/opinion/epikairothta/politikh/mazikes-parakoloy8hseis-kai-atomikh-eley8eria>. Επιπλέον, ΔΕΕC-293/12 and C-594-12, Digital Rights Ireland ltd v. Ireland, 8 April 2014.

⁷ Βλ. παρόλ αυτά την απόφαση ΕΔΔΑ, Rotarun. Romania, 4 May 2000 – κυρίως, την ιδιαίτερος ενδιαφέρουσα άποψη του δικαστή Wildhaber -.

κότητας – γεγονός που θέτει αυτοτελή ζητήματα σε σχέση με τις αρχές και τα *minima* του κράτους δικαίου -⁸.

5.3 Η πραγματικότητα της ΑΔΑΕ

Πέραν των οργανωτικών δυσλειτουργιών της Αρχής – όπως αυτές προεκτέθηκαν – προκειμένου το Αυτοτελές Τμήμα Ελέγχου Άρσης Απορρήτου να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στην εκ του νόμου αποστολή του, είναι αναγκαίο να επισημανθούν τα ακόλουθα:

(α) Επείγει κατά πρώτον, η ενοποίηση και ψηφιοποίηση του τρόπου διαβίβασης στην ΑΔΑΕ των διατάξεων περί άρσης του απορρήτου εκ μέρους του συνόλου των εισαγγελικών και δικαστικών αρχών της χώρας. Αυτό που ισχύει σήμερα είναι η αποσπασματικότητα της διαδικασίας και οι ετερόκλητοι τρόποι διαβίβασης, ανάλογα με την πρακτική και τις δυνατότητες του κάθε εισαγγελικού ή δικαστικού γραφείου. Είναι προφανείς οι αδυναμίες που συνεπάγεται η έλλειψη κοινής ψηφιακής γλώσσας μεταξύ των περισσότερων εμπλεκόμενων, στη διαδικασία άρσης του απορρήτου. Η τεχνολογική αποξένωση μεταξύ εισαγγελικών, δικαστικών, αστυνομικών, λοιπών πολιτειακών αρχών και ΑΔΑΕ ακόμη και εν έτει 2020, είναι βέβαιο ότι δεν είναι χωρίς συνέπειες τόσο στο επίπεδο της ορθολογικής διαχείρισης τής προς επεξεργασία ύλης του απορρήτου, όσο και στην προστασία καθαυτή του συνταγματικού δικαιώματος. Συνεπώς, προέχει η θέσπιση σχετικής

⁸ Βλ. ενδεικτικά, ΕΔΔΑ, *Liblikandotherstv. Estonia*, 28 May 2019, *Dragojevićv. Croatia*, 15 January 2015, *Zakharovv. Russia*, 4 December 2015, *Iordachiandotherstv. Moldova*, 14 September 2009, *Kvasnicav. Slovakia*, 9 September 2009, *DumitruPopescuc. Roumanie*, 26 avril 2004 και άλλες πολλές.

νομοθετικής ρύθμισης και η άμεση διασύνδεση του συνόλου των πολιτειακών αρχών που μετέχουν στη διαδικασία άρσης του απορρήτου. Προς αυτή την κατεύθυνση, η ΑΔΑΕ προτίθεται να εισηγηθεί σχετικές ρυθμίσεις ενώπιον των αρμόδιων αρχών για επίσπευση της νομοθετικής διαδικασίας.

(β) Υπό την προϋπόθεση ότι προσεχώς θα αποκατασταθεί προσηκόντως η προαναφερόμενη ανακολουθία, σε συνδυασμό με την ενίσχυση του υπηρετούντος προσωπικού της - καθόσον υπάρχει ήδη εν εξελίξει διαδικασία προσλήψεων -, η Αρχή θα επιδιώξει τη βελτίωση του υφιστάμενου συστήματος καταχώρισης στοιχείων για κάθε εισερχόμενη άρση. Ειδικότερα, θα επικεντρωθεί στη διαμόρφωση νέου μηχανογραφικού συστήματος, διά του οποίου θα καταστεί πληρέστερη και ευχερέστερη η εισαγωγή και συνδυαστική επεξεργασία δεδομένων. Κύριος στόχος της υπό ανάπτυξη εφαρμογής, θα είναι η προσπάθεια ακριβέστερης αποτύπωσης δεδομένων που συνδέονται με τους ελάχιστους κοινούς παρονομαστές του κράτους δικαίου, όπως αυτοί έχουν τύχει επεξεργασίας από τη νομολογία του ΕΔΔΑ (εντελώς ενδεικτικά: ποσοστά αιτημάτων περί άρσης που γίνονται κατ' έτος δεκτά, συχνότητα παρατάσεων και τελική διάρκεια κάθε άρσης, θεματική κατηγοριοποίηση των λόγων άρσης κ.ο.κ.).

6. Νεότερες νομοθετικές ρυθμίσεις σχετικά με το απόρρητο

Στον πρόσφατο νόμο 4640/2019 «Διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις - Περαιτέρω εναρμόνιση της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας

2008/52/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 2008 και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 190/Α' /30.11.2019) εισηγήθη με τροπολογία ως άρθρο 43 διάταξη με το ακόλουθο περιεχόμενο:

«Στο άρθρο 34 παράγραφος 1 ΚΠΔ προτείνονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: 1. Η φράση «και τηλεπικοινωνιακού (ν. 2225/1994)» του άρθρου 34 παράγραφος 1 ΚΠΔ αφαιρείται. 2. Στο τέλος του άρθρου 34 παράγραφος 1 ΚΠΔ προστίθεται η φράση «ειδικώς η πρόσβαση σε κάθε πληροφορία ή στοιχείο του τηλεπικοινωνιακού απορρήτου (ν. 2225/1994) επιτρέπεται στις περιπτώσεις κατά τις οποίες αποτυπώνεται και τεκμηριώνεται η αντικειμενική υπόσταση κακουργήματος». Τούτο σημαίνει ότι η διάταξη του άρθρου 34 παρ. 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας διαμορφώνεται εφεξής ως ακολούθως:

«Άρθρο 34. - Εξουσίες εισαγγελέα οικονομικού εγκλήματος. 1. Οι εισαγγελικοί λειτουργοί της παρ. 1 του άρθρου 33 έχουν, εφόσον τηρείται η αρχή της αναλογικότητας, πρόσβαση σε κάθε πληροφορία ή στοιχείο που είναι χρήσιμο για την άσκηση του έργου τους, μη υποκείμενοι στους περιορισμούς της νομοθεσίας περί φορολογικού, τραπεζικού, χρηματιστηριακού και κάθε άλλου απορρήτου, με την εξαίρεση του δικηγορικού (άρθρο 39 παρ. 1 του ν. 4194/2013), καθώς και σε κάθε μορφής αρχείο δημόσιας αρχής ή οργανισμού που τηρεί και επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, σύμφωνα με ισχύοντες κανόνες ιχνηλασιμότητας. Ειδικώς η πρόσβαση σε κάθε πληροφορία ή στοιχείο του τηλεπικοινωνιακού απορρήτου (ν. 2225/1994) επιτρέπεται στις περιπτώσεις κατά τις οποίες αποτυπώνε-

ται και τεκμηριώνεται η αντικειμενική υπόσταση κακουργήματος».

Σχετικά με την εξέλιξη αυτή, η Ολομέλεια της ΑΔΑΕ εξέδωσε ανακοίνωση (βλ. Παράρτημα II) με τις εξής παρατηρήσεις:

i. Στο άρθρο 19 του Συντάγματος ορίζονται τα εξής: «1. Το απόρρητο των επιστολών και της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας με οποιονδήποτε άλλο τρόπο είναι απόλυτα απαραβίαστο. Νόμος ορίζει τις εγγυήσεις υπό τις οποίες η δικαστική αρχή δεν δεσμεύεται από το απόρρητο για λόγους εθνικής ασφάλειας ή για διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων. 2... 3. Απαγορεύεται η χρήση αποδεικτικών μέσων που έχουν αποκτηθεί κατά παράβαση του άρθρου αυτού και των άρθρων 9 και 9Α».

ii. Παρατηρείται, κατ' αρχάς, ότι στην διάταξη αυτή δεν περιέχεται η, συνήθης σε άλλες συνταγματικές διατάξεις που θεσπίζουν ατομικά δικαιώματα, επιφύλαξη, ότι το δικαίωμα, το οποίο κατοχυρώνει, ασκείται ως ο νόμος ορίζει, αλλά αντίθετα ρητώς ορίζεται ότι είναι απόλυτα απαραβίαστο. Η μόνη περίπτωση για την οποία επιτρέπει το Σύνταγμα την άρση του απορρήτου, άρση η οποία έχει αυτονόητες και σοβαρότατες συνέπειες για την άσκηση των ατομικών ελευθεριών των πολιτών (προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών τους, του ιδιωτικού τους βίου, της ανάπτυξης ελεύθερου φρονήματος και της προσωπικότητας τους κ.ά.) είναι, σε ό,τι αφορά ειδικότερα τις άρσεις για την καταπολέμηση των ποινικών αδικημάτων, «η διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών αδικημάτων». Ενόψει των αυστηρών και εμφατικών αυτών διατυπώσεων του συνταγματικού κειμένου

ο νομοθέτης επιτρέπεται να προβλέψει τη δυνατότητα της δικαστικής εξουσίας να διατάξει την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών μόνο για τη διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων. Για να μπορεί δε να ελεγχθεί από τη δικαστική εξουσία αν το αδίκημα για το οποίο επιχειρείται η άρση του απορρήτου είναι όντως «ιδιαιτέρως σοβαρό» καθώς και αν τηρείται η συνταγματικά κατοχυρωμένη αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1 τελευταίο εδάφιο), απαιτείται στη διάταξη, με την οποία προβλέπονται οι περιπτώσεις για τις οποίες επιτρέπεται η άρση, να προσδιορίζονται επακριβώς και εξατομικευμένα τα επιμέρους αδικήματα, για τα οποία επιτρέπεται να επιχειρηθεί αυτή η τόσο σημαντική επέμβαση στον ιδιωτικό βίο του θιγόμενου προσώπου. Γενικές περιγραφές, ή περιγραφές με βάση «οικογένειες» αδικημάτων δεν πληρούν τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις.

iii. Προς την πιο πάνω κατεύθυνση στοιχεί και η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) σχετικά με το άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) «Δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής». Σύμβαση η οποία, ως γνωστόν, έχει υπέρτερη τυπική ισχύ εκείνης του τυπικού νόμου. Όπως έχει πολλάκις κριθεί [ενδεικτικά α) IORDACHI AND OTHERS v. MOLDOVA, απόφαση της 10.02.2009- παράγραφος 44, β) SZABÓ AND VISSY v. HUNGARY, απόφαση της 12.01.2016- παράγραφος 17, γ) ROMAN ZAKHAROV v. RUSSIA, απόφαση της 04.12.2015- παράγραφοι 231, 243, 244, δ) KENNEDY v. THE UNITED KINGDOM, από-

φαση της 18.05.2010- παράγραφος 159] ο νόμος ο οποίος προβλέπει την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών πρέπει να είναι εξειδικευμένος και σαφής σε ό,τι αφορά τον προσδιορισμό των αδικημάτων για τα οποία χορηγείται η δυνατότητα της άρσης αυτής. Αν ο νόμος είναι γενικόλογος σε ό,τι αφορά τις προϋποθέσεις άρσης του απορρήτου, τότε δεν έχει την απαιτούμενη σαφήνεια και προβλεψιμότητα που επιβάλλεται να έχει ένας κανόνας δικαίου για να θεωρηθεί ως νόμος θεμιτά περιορίζων δικαίωμα κατοχυρούμενο από τη Σύμβαση, σύμφωνα με την πιο πάνω αλλά και τη γενικότερη νομολογία του ΕΔΔΑ τη σχετική με την προστασία των ατομικών δικαιωμάτων. Περαιτέρω, ένας τέτοιος νόμος δεν είναι συμβατός με την αρχή της ασφαλείας του δικαίου, που αποτελεί βασική αρχή της εννοίας του κράτους δικαίου.

iv. Με βάση τις αρχές αυτές πορεύτηκε, εξ άλλου, μέχρι σήμερα και ο έλληνας νομοθέτης. Συγκεκριμένα με τον εκτελεστικό του άρθρου 19 του Συντάγματος νόμο, ήτοι το νόμο 2225/1994 «Για την προστασία της ελευθερίας και ανταπόκρισης και επικοινωνίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 121 Α') προβλέφθηκε αναλυτικός κατάλογος συγκεκριμένων αδικημάτων, με παραπομπή μάλιστα σε συγκεκριμένες διατάξεις των νομοθετημάτων, με τα οποία θεσμοθετήθηκαν τα αδικήματα αυτά για τα οποία επιτρέπεται να προβούν οι οικείες εισαγγελικές αρχές στην άρση του απορρήτου (άρθρο 4). Μάλιστα ο κατάλογος αυτός ενημερώνεται συνεχώς με νέα αδικήματα, πάντοτε όμως προσδιοριζόμενα με τρόπο εξατομικευμένο. Σε αυτά δε περιλαμβάνονται και πολλά για τα

οποία θα είχαν ενδεχομένως αρμοδιότητα οι οικονομικοί εισαγγελείς του άρθρου 33 παρ. 1 του Κώδικα της Ποινικής Δικονομίας.

v. Με βάση τα προεκτεθέντα η επίμαχη διάταξη του άρθρου 43 του νόμου 4640/2019, η οποία χορηγεί στους οικονομικούς εισαγγελείς την αρμοδιότητα να ζητήσουν, σύμφωνα με τις διαδικαστικές προϋποθέσεις του ως άνω νόμου 2225/1994, την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών για «κακουργήματα» τα οποία δεν προσδιορίζονται ούτε εξειδικεύονται περαιτέρω είναι πιθανό να προκαλέσει ζητήματα συμβατότητας της διάταξης με το Σύνταγμα, το οποίο περιέχει πολύ αυστηρές ρυθμίσεις σε σχέση με το επίμαχο θέμα καθώς και με την ΕΣΔΑ. Το πρόβλημα παραμένει ακέραιο, ακόμη και αν γίνει ερμηνευτικά δεκτό ότι με τη διάταξη αυτή υπονοούνται μόνο κακουργήματα για τα οποία έχουν ανακριτικές ή διωκτικές αρμοδιότητες οι οικονομικοί εισαγγελείς.

vi. Σημειώνεται ότι η ΑΔΑΕ, η οποία είναι η κατά το Σύνταγμα αρμόδια για την προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών Ανεξάρτητη Αρχή, ουδέποτε ενημερώθηκε σχετικά με τη διάταξη αυτή. Η Ολομέλεια της Αρχής διατυπώνει την ευχή, εφεξής να ενημερώνεται όταν πρόκειται να θεσπιστούν διατάξεις σχετικές με το απόρρητο των επικοινωνιών, έτσι ώστε να της δίνεται η δυνατότητα να ενημερώνει την Πολιτεία πληρέστερα και σφαιρικά, πριν η τελευταία επιλέξει κυριαρχικά τι τελικώς θα αποφασίσει.

7. Έκδοση σύστασης

Η Αρχή, έχοντας υπόψη περιστατικά παραβίασης του απορρήτου των επικοινωνιών

συνδρομητών, τα οποία συνίστανται στη χορήγηση ή γνωστοποίηση από τον πάροχο υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών δεδομένων επικοινωνίας συνδρομητών σε τρίτα πρόσωπα, κατόπιν εσφαλμένης ταυτοπροσωπίας τους κατά την τηλεφωνική εξυπηρέτηση αιτημάτων, αποφάσισε την έκδοση σύστασης προς τους παρόχους δικτύων ή/και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (βλ. Παράρτημα). Τα εν λόγω περιστατικά γνωστοποιήθηκαν στην Αρχή, είτε κατόπιν καταγγελίας του θιγόμενου συνδρομητή, είτε από τους παρόχους ως περιστατικά ασφάλειας.

Η εν λόγω σύσταση με τίτλο «Τεχνική Σύσταση για τη λήψη μέτρων ασφάλειας κατά την εξυπηρέτηση αιτημάτων συνδρομητών ή χρηστών που σχετίζονται με πρόσβαση σε δεδομένα επικοινωνίας» δεν έχει υποχρεωτικό χαρακτήρα. Σκοπός της είναι η ελαχιστοποίηση περιστατικών προσβολής του απορρήτου των επικοινωνιών κατά την ταυτοπροσωπία που πραγματοποιείται προκειμένου για την τηλεφωνική εξυπηρέτηση αιτημάτων συνδρομητών.

8. Ακροάσεις και κυρωτική αρμοδιότητα της ΑΔΑΕ

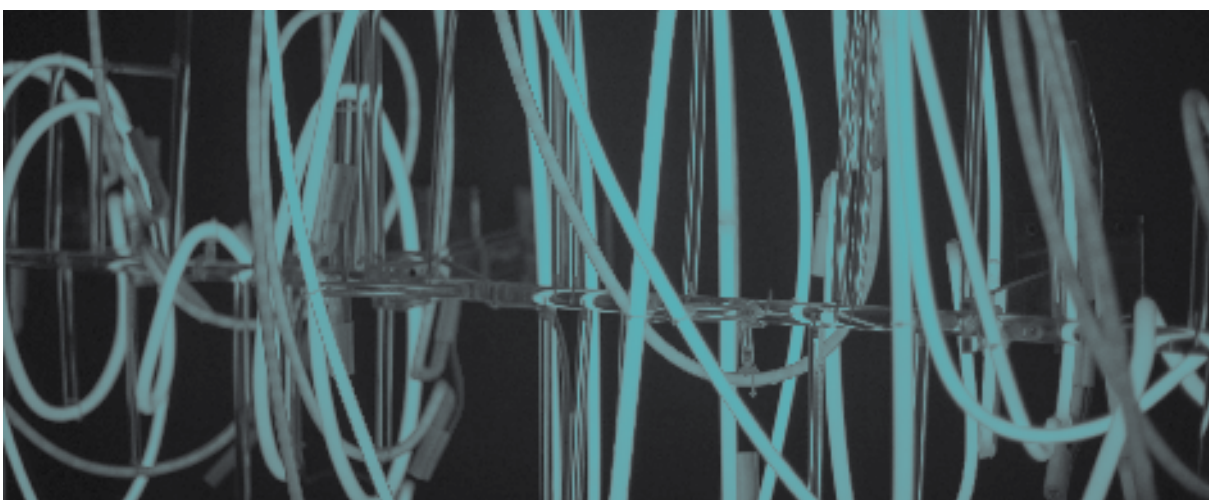
Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 1 του Ν. 3115/2003, σκοπός της ΑΔΑΕ, είναι η προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών και της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας με οποιονδήποτε άλλο τρόπο. Η κυρωτική αρμοδιότητα της ΑΔΑΕ προκύπτει από το άρθρο 11 του ίδιου νόμου, το άρθρο 13 του Ν. 3471/2006, το άρθρο 11 του Ν. 3674/2008 και τον Κανονισμό εσωτερικής λειτουργίας της Αρχής Διασφάλισης Απορρήτου των Επικοινωνιών (ΦΕΚ 1650/Β'/11.05.2012 και 1751/

Β΄/25.05.2012), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 3471/2006 «Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τροποποίηση του Ν. 2472/1997» (ΦΕΚ 133/Α΄/28.6.2006), απαγορεύεται η ακρόαση, η υποκλοπή, η αποθήκευση ή άλλο είδος παρακολούθησης ή επιτήρησης των επικοινωνιών και των συναφών δεδομένων κίνησης, εκτός αν προβλέπεται άλλως από τον νόμο.

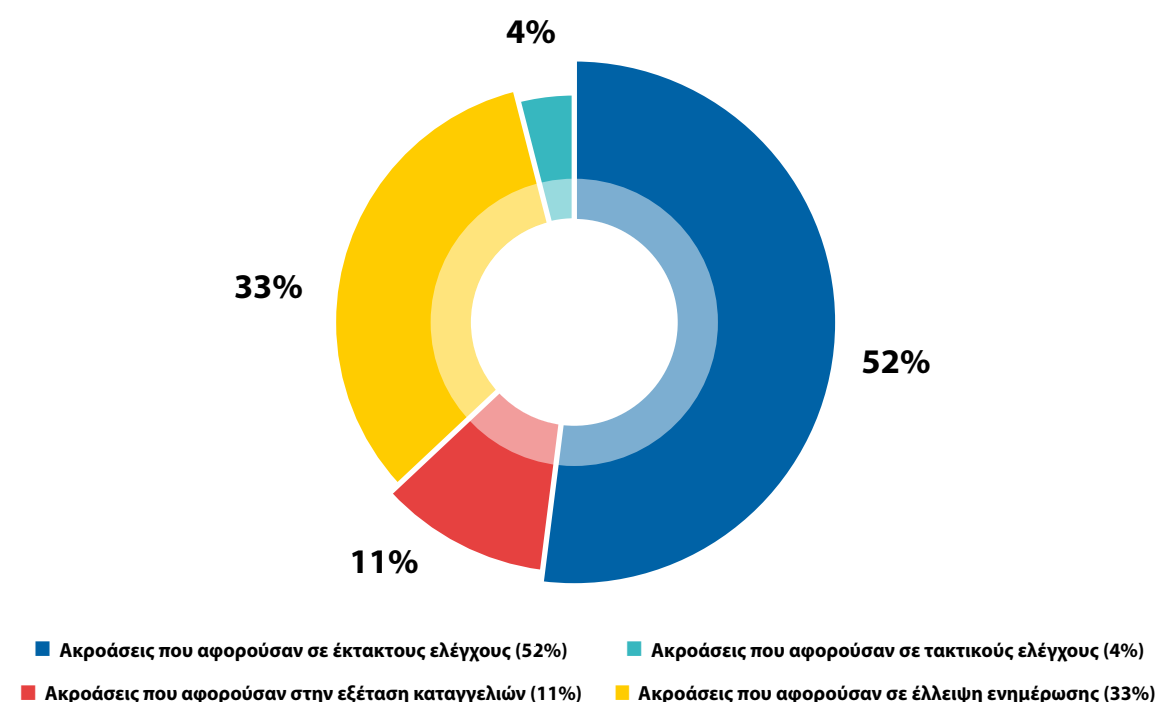
Η διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών, σύμφωνα με την υφιστάμενη νομοθεσία, αποτελεί υποχρέωση του παρόχου υπηρεσιών επικοινωνιών, ο οποίος οφείλει να λαμβάνει τα ενδεδειγμένα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για την αποφυγή οποιασδήποτε παραβίασης της κείμενης νομοθεσίας περί απορρήτου των επικοινωνιών ή των όρων και των διαδικασιών άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών, η ΑΔΑΕ μπορεί, με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή της και αφού έχει προηγουμένως καλέσει τους ενδιαφερόμενους να παράσχουν

εξηγήσεις, να επιβάλλει κυρώσεις στο υπαίτιο νομικό ή φυσικό πρόσωπο.

Η ΑΔΑΕ συνεδρίασε στην έδρα της με θέμα την ακρόαση παρόχων, δίνοντας στις εταιρείες τη δυνατότητα είτε να παραστούν μετά ή διά πληρεξουσίου δικηγόρου είτε να καταθέσουν έγγραφο υπόμνημα μέσα στην προθεσμία που ορίζεται από την επίδοση της απόφασης για κλήση σε ακρόαση. Συγκεκριμένα, μέσα στο έτος 2019 πραγματοποιήθηκαν 27 ακροάσεις στις οποίες παρέστησαν οι ελεγχόμενες εταιρείες και ανέπτυξαν τις απόψεις τους. Σε δεκατέσσερις περιπτώσεις η ακρόαση αφορούσε σε αποτελέσματα εκτάκτων ελέγχων σε συνέχεια περιστατικών ασφαλείας, για τα οποία οι ίδιοι οι πάροχοι ενημέρωσαν την Αρχή, σε εννέα περιπτώσεις η ακρόαση αφορούσε σε εταιρείες που δεν είχαν υποβάλει Πολιτική Ασφάλειας προς έγκριση, σε τρεις περιπτώσεις η ακρόαση αφορούσε σε αποτελέσματα εκτάκτων ελέγχων, κατόπιν καταγγελιών πολιτών και σε μία περίπτωση η ακρόαση αφορούσε σε αποτελέσματα τακτικού ελέγχου (βλ. διάγραμμα 15).

Διάγραμμα 15: Κατηγοριοποίηση των ακροάσεων παρόχων που πραγματοποιήθηκαν στην ΑΔΑΕ, 2019

Επίσης, η Ολομέλεια της ΑΔΑΕ έλαβε 12 αποφάσεις που αφορούν κλήσεις σε ακρόαση παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών, οι οποίες θα πραγματοποιηθούν εντός του 2020.

Μέσα στο 2019, επιβλήθηκαν οι ακόλουθες διοικητικές κυρώσεις με αποφάσεις της Ολομέλειας της ΑΔΑΕ:

- ▶ Με την υπ' αριθμ. 6/2019 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου 40.000 ευρώ για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.

- ▶ Με την υπ' αριθμ. 43/2019 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου 100.000 ευρώ για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.

- ▶ Με την υπ' αριθμ. 39/2019 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου 300.000 ευρώ για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο σε συνέχεια τακτικού ελέγχου.

- ▶ Με την υπ' αριθμ. 63/2019 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ταχυμεταφορών

η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου 40.000 ευρώ για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο (ελλιπή μέτρα ασφάλειας ως προς τη διαχείριση ταχυδρομικού αντικειμένου).

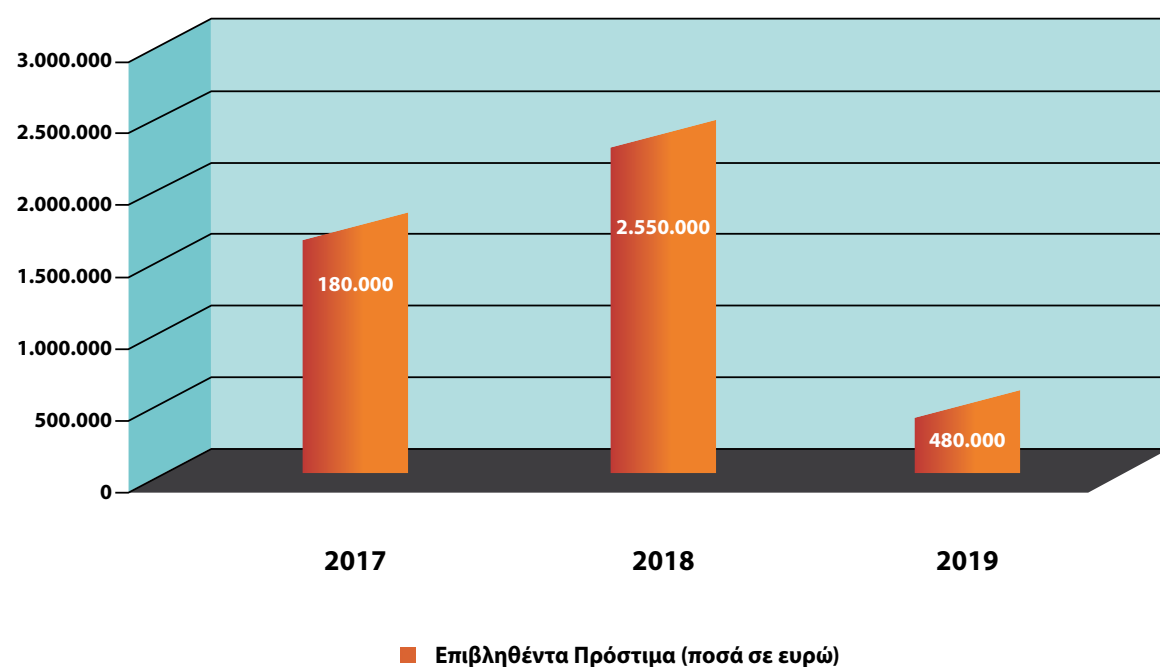
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 64/2019 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών η διοικητική κύρωση της σύστασης, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας περί απορρήτου των επικοινωνιών στο πλαίσιο τακτικού ελέγχου.
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 94/2019 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ταχυμεταφορών η διοικητική κύρωση της σύστασης για

παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο (ελλιπή μέτρα ασφάλειας ως προς τη διαχείριση ταχυδρομικού αντικειμένου).

- ▶ Σε τρεις περιπτώσεις, με τις αποφάσεις υπ' αριθμ. 41/2019, 42/2019 και 44/2019 αποφασίστηκε η μη επιβολή κύρωσης σε εταιρείες ταχυμεταφορών αναφορικά με τη μη έγκριση αναθεωρημένης πολιτικής ασφάλειας.

Μέσα στο 2019, επιβλήθηκαν διοικητικές κυρώσεις σε εννέα περιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένων και δύο περιπτώσεων επιβολής συστάσεων, συνολικού ύψους 480.000 ευρώ

Διάγραμμα 16: Διοικητικές κυρώσεις, 2017-2019

9. Νομολογία δικαστηρίων σε συνέχεια ενδίκων βοηθημάτων κατά Αποφάσεων της Αρχής

Με τις υπ' αριθμ. 933/2019, 937/2019, 2465/2019, 4052/2019 και 4053/2019 Αποφάσεις του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, επί προσφυγών εταιρείας παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών κατά αποφάσεων της Αρχής, με τις οποίες είχαν επιβληθεί διοικητικές κυρώσεις για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας περί απορρήτου των επικοινωνιών, το Δικαστήριο επικύρωσε τις σχετικές αποφάσεις της Αρχής, επισημαίνοντας, εξάλλου, τα εξής:

«...σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 2 εδ. τελευταίο του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, το υιοθετούμενο μέτρο πρέπει να λαμβάνεται μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα από την ακρόαση του ενδιαφερομένου. ... Για τον προσδιορισμό δε των ακραίων ευλόγων ορίων που πρέπει να τηρούνται, λαμβάνονται υπόψη οι περιστάσεις της υπό διερεύνηση υπόθεσης και ιδίως η τυχόν πολυπλοκότητα του πραγματικού αυτής και τα ανακύπτοντα ζητήματα ερμηνείας των εφαρμοστέων κανόνων δικαίου. ... Πάντως η μη τήρηση της αρχής αυτής ασκεί επιρροή επί του κύρους της διοικητικής διαδικασίας και της σχετικής απόφασης, μόνον όταν αποδεικνύεται ότι η παρέλευση υπερβολικού χρόνου είχε επίπτωση στην ικανότητα των ενδιαφερόμενων να αμυνθούν αποτελεσματικά, άλλως συνεπάγεται απλώς μείωση των προβλεπόμενων κυρώσεων...»

Τέλος, το Δικαστήριο έκανε δεκτό το γεγονός ότι «...από τη γραμματική διατύπωση των διατάξεων του άρθρου 2 του Ν. 3674/2008 προκύπτει ότι εποπτευόμενες από την προσφεύγουσα

εγκαταστάσεις (υποδομές) δεν είναι μόνο εκείνες που βρίσκονται εντός των κτιριακών εγκαταστάσεων ..., αλλά και εκείνες που βρίσκονται σε δημόσιους χώρους... αφού οι εγκαταστάσεις αυτές ανήκουν σε αυτήν και εξυπηρετούν το σκοπό της για παροχή υπηρεσιών τηλεφωνίας...», καθώς και ότι «...η ΑΔΑΕ, στο πλαίσιο άσκησης των οριζόμενων στο άρθρο 6 του Ν. 3115/2003 αρμοδιοτήτων της, δεν εμποδίζεται να ελέγξει και να χαρακτηρίσει ως ανεπαρκή ή αναποτελεσματικά τα μέτρα που εφαρμόζει ο πάροχος για τη διασφάλιση του απορρήτου της επικοινωνίας, ιδίως ενόψει διαπιστωθέντων περιστατικών προσβολής του απορρήτου...».

10. Ετήσιες εκθέσεις για τις κακόβουλες ή ενοχλητικές κλήσεις και επεξεργασία κλήσεων εκτάκτου ανάγκης

Σε εκτέλεση διάταξης του Ν. 3471/2006, η Αρχή εξέδωσε την Πράξη 2322/2006 (ΦΕΚ 1853/Β'/21.12.2006), με την οποία καθορίστηκαν οι διαδικασίες, ο τρόπος, η διάρκεια και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εξουδετέρωση της δυνατότητας μη αναγραφής της καλούσας γραμμής, από τους φορείς παροχής δημοσίου δικτύου ή διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας τηλεφωνίας για τον εντοπισμό κακόβουλων ή ενοχλητικών κλήσεων και τη διάθεση των δεδομένων που περιέχουν την αναγνώριση της ταυτότητας του καλούντος συνδρομητή ή χρήστη στον συνδρομητή ή χρήστη που ζητά τον εντοπισμό. Στις διατάξεις της Πράξης, υπάγονται όλοι οι φορείς παροχής δημοσίου δικτύου ή διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Σύμφωνα με την Πράξη της ΑΔΑΕ (άρθρο 6 παρ. 4), εντός του πρώτου τριμήνου εκάστου ημερολογιακού έτους, κάθε υπόχρεος πάροχος υποβάλλει στην ΑΔΑΕ Ετήσια Έκθεση για το προηγούμενο έτος, με στοιχεία που αφορούν τη διεκπεραίωση αιτήσεων για τον εντοπισμό Κακόβουλων ή Ενοχλητικών Κλήσεων και τη διασφάλιση του απορρήτου της συγκεκριμένης διαδικασίας.

Για το χρονικό διάστημα από 1.1.2019 έως 31.12.2019, σύμφωνα με τις σχετικές εκθέσεις των παρόχων Cosmote ΑΕ, ΟΤΕ ΑΕ, Vodafone-Panafon ΑΕΕΤ, και Wind Ελλάς Τηλεπικοινωνίες ΑΕΒΕ, προκύπτει ότι ο αριθμός των αιτήσεων για τον εντοπισμό κακόβουλων ή ενοχλητικών κλήσεων ανήλθε σε 384 αιτήσεις, ενώ το έτος 2018 ο αριθμός των αιτήσεων ήταν 363.

Ειδικότερα, στην εταιρεία Cosmote-Κινητές Τηλεπικοινωνίες ΑΕ υποβλήθηκαν 171 αιτήσεις για τον εντοπισμό κακόβουλων ή ενοχλητικών κλήσεων, εκ των οποίων 16 απορρίφθηκαν ως απαράδεκτες και 10 απορρίφθηκαν ως μη αιτιολογημένες, ενώ η εταιρεία ΟΤΕ ΑΕ διεκπεραίωσε 14 αιτήματα για τον εντοπισμό κακόβουλων ή ενοχλητικών κλήσεων. Επίσης, η εταιρεία Wind Ελλάς Τηλεπικοινωνίες ΑΕΒΕ διεκπεραίωσε 84 αιτήσεις για τον εντοπισμό κακόβουλων ή ενοχλητικών κλήσεων εκ των οποίων 40 απορρίφθηκαν ως απαράδεκτες. Τέλος, η εταιρεία Vodafone-Panafon ΑΕΕΤ, παρέλαβε 115 αιτήσεις εκ των οποίων 13 απορρίφθηκαν ως απαράδεκτες.

Ός προς την επεξεργασία κλήσεων εκτάκτου ανάγκης, με την Πράξη της ΑΔΑΕ με αριθμ. απόφ. 216/2008 (ΦΕΚ 1898/Β'/17.09.2008), ρυθμίζονται οι διαδικασίες, ο τρόπος και οι τεχνικές λεπτομέρειες για την επεξεργασία των

δεδομένων θέσης και την εξουδετέρωση της δυνατότητας μη αναγραφής της καλούσας γραμμής από τους φορείς παροχής δημόσιου δικτύου ή διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών, με σκοπό την παροχή πληροφοριών στους αρμόδιους φορείς για τον εντοπισμό της θέσης του καλούντος προς αριθμούς έκτακτης ανάγκης, συμπεριλαμβανομένου του ενιαίου ευρωπαϊκού αριθμού 112.

Σε εκτέλεση των υποχρεώσεων των παρόχων που απορρέουν από το άρθρο 6 της παραπάνω Πράξης της ΑΔΑΕ, η Αρχή παρέλαβε ετήσιες εκθέσεις από τους εξής παρόχους: ΟΤΕ ΑΕ, Vodafone-Panafon ΑΕ, Wind Ελλάς Τηλεπικοινωνίες ΑΕΒΕ και Cosmote ΑΕ. Από τις εκθέσεις αυτές προκύπτει ότι, για το έτος 2019, και σύμφωνα με τα συστήματα της εταιρείας WIND Ελλάς Τηλεπικοινωνίες ΑΕΒΕ, πραγματοποιήθηκαν 248 επιτυχείς αναζητήσεις στη βάση δεδομένων «Αντιστοίχιση Κωδικών Εντοπισμού Θέσης και Πληροφοριών» από τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας (ΓΓΠΠ) για το δίκτυο κινητής τηλεφωνίας, ενώ η εταιρεία έλαβε και ικανοποίησε 11 σχετικά γραπτά αιτήματα. Σύμφωνα με την εταιρεία ΟΤΕ ΑΕ, μέσα στο 2019 δεν υποβλήθηκε κανένα αίτημα στον όμιλο εταιρειών ΟΤΕ από το Κέντρο εξυπηρέτησης της Υπηρεσίας Κλήσεων Έκτακτης Ανάγκης. Σχετικά με τη διεκπεραίωση αιτήσεων για επεξεργασία δεδομένων θέσης καλούντων το 112 η εταιρεία Vodafone-Panafon ΑΕ αναφέρει ότι, ως προς το δίκτυο της σταθερής τηλεφωνίας δεν παρέλαβε κανένα αίτημα εντοπισμού, ενώ ως πάροχος δικτύου κινητής τηλεφωνίας παρέλαβε και διεκπεραίωσε συνολικά 135 αιτήματα. Τέλος, στην Cosmote ΑΕ υποβλήθηκαν από το κέντρο εξυπηρέτησης

της Υπηρεσίας Έκτακτης Ανάγκης, 305 αιτήματα για την παροχή πληροφοριών θέσης.

11. Ορκωμοσία του νέου Προέδρου της ΑΔΑΕ

Τον Ιούνιο του 2019 ο Επίτιμος Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας Χρήστος Ράμμος, διορίστηκε ως νέος Πρόεδρος της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών. Με την ανάληψη των καθηκόντων του, ο Χρήστος Ράμμος έδωσε διαβεβαίωση

ενώπιον του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Μιχαήλ Καλογήρου, της Προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας Αικατερίνης Σακελλαροπούλου και του Προέδρου της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα Κωνσταντίνου Μενουδάκου (Επίτιμου Προέδρου του ΣτΕ). Στον Χρήστο Ράμμο παράδωσε ο απερχόμενος Πρόεδρος της ΑΔΑΕ Χρήστος Ζαμπήρας, ο οποίος του ευχήθηκε καλή θητεία και ευόδωση των στόχων του.

Από δεξιά προς αριστερά ο Πρόεδρος της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών, Χρήστος Ράμμος, Επίτιμος Αντιπρόεδρος του ΣτΕ, η Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας Αικατερίνη Σακελλαροπούλου και ο Πρόεδρος της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα Κωνσταντίνος Μενουδάκος, Επίτιμος Πρόεδρος του ΣτΕ.

Ο νέος Πρόεδρος, στις αρχικές του δηλώσεις, εξέφρασε τις ευχαριστίες του προς την Ελληνική Πολιτεία για την τιμητική επιλογή του στη θέση του Προέδρου της Αρχής. Ακολουθώντας τη σημασία του συνταγματικού ρόλου της ΑΔΑΕ για την αποτελεσματική προστασία των ατομικών δικαιωμάτων και εξέφρασε την πεποίθησή του ότι η Αρχή θα ανταποκριθεί στον ρόλο της, με όλες της τις δυνάμεις και με την αρωγή της Πολιτείας.

12. Έργο ΤΠΕ της ΑΔΑΕ

Η ΑΔΑΕ συμμετείχε στην πρόσκληση της Γενικής Γραμματείας Ψηφιακής Πολιτικής του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης για την υποβολή προτάσεων που αφορούν έργα και δράσεις Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), τα οποία εντάσσονται στον 5ο Τομέα Παρέμβασης της Εθνικής Ψηφιακής Στρατηγικής (Ριζική Αναθεώρηση του τρόπου παροχής Ψηφιακών Υπηρεσιών του Δημοσίου) με βάση την Εθνική Ψηφιακή Πολιτική (2016-2021).

Κατόπιν υποβολής της πρότασης της ΑΔΑΕ για το έργο «Ανάπτυξη συστήματος για την ασφαλή παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών της ΑΔΑΕ προς πολίτες και επιχειρήσεις» και της θετικής της αξιολόγησης από τους αρμόδιους φορείς, ολοκληρώθηκε η διαδικασία διαπίστωσης της διοικητικής, επιχειρησιακής και χρηματοοικονομικής ικανότητάς της ΑΔΑΕ, της διαχειριστικής της επάρκειας κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 50 του Ν. 4314/2014, όπως ισχύει.

Επίσης, μέσα στο 2019, η Αρχή προχώρησε στην προετοιμασία των τευχών των διαγωνισμών της Πράξης και των λειτουργικών προδιαγραφών και εφαρμογών που θα ανα-

πτυχθούν, με στόχο την επικαιροποίηση των υφισταμένων τεχνολογιών, σε συνεργασία με τη Διαχειριστική Αρχή του Έργου και άλλους αρμόδιους φορείς. Σημειώνεται ότι ο προϋπολογισμός του Έργου ανέρχεται στα 549.320,00 ευρώ συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ.

13. Συμβολή της ΑΔΑΕ στις συζητήσεις του Συμβουλίου της ΕΕ για τον Κανονισμό eprivacy

Η ΑΔΑΕ παρακολούθησε τις εργασίες της Ομάδας TELE του Συμβουλίου όπου, υπό τη Ρουμανική και Φινλανδική Προεδρία, συνεχίστηκε η συζήτηση της Πρότασης Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες και την κατάργηση της Οδηγίας 2002/58/ΕΚ, (Κανονισμός eprivacy). Καθώς τα κράτη-μέλη δεν κατέληξαν σε συμφωνία, οι συζητήσεις επί του κειμένου της πρότασης κανονισμού θα συνεχιστούν στην Ομάδα TELE και επί Κροατικής Προεδρίας, δηλαδή κατά το πρώτο εξάμηνο του 2020. Η Αρχή συνεργάστηκε με τα συναρμόδια Υπουργεία Δικαιοσύνης και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, καθώς και με άλλους φορείς της χώρας και συνέβαλλε στη διαμόρφωση των εθνικών θέσεων.

14. Συμμετοχή της ΑΔΑΕ στα ερευνητικά έργα NEWPOST και CULMED στον τομέα των ταχυδρομικών υπηρεσιών

Η ΑΔΑΕ συμμετέχει στο ερευνητικό έργο NewPost:Upgrading the EU Postal Sector

with new Skills ως Συνεργαζόμενος εταίρος (Associated Partner). Το Έργο έχει ως στόχο να προσεγγίσει με σύγχρονο τρόπο το θέμα των επαγγελματιών προσόντων που θεωρείται απαραίτητο να έχουν οι υπάλληλοι του ταχυδρομικού κλάδου. Το κοινό τυπικό προσόν, προσαρμοσμένο στις νέες τάσεις της αγοράς, συνοδεύεται από ένα νέο πρόγραμμα εκπαίδευσης. Με τον τρόπο αυτό υιοθετείται σύστημα πιστοποίησης προσόντων, στο οποίο συμπεριλαμβάνεται εκπαίδευση για το απόρρητο της επικοινωνίας μέσω ταχυδρομικών υπηρεσιών. Στόχος της ΑΔΑΕ είναι οι υπάλληλοι του ταχυδρομικού κλάδου να μπορούν να ανταποκριθούν στις σύγχρονες απαιτήσεις των πελατών σε ένα διαρκώς εξελισσόμενο περιβάλλον, σεβόμενοι συγχρόνως τα ατομικά δικαιώματα των πολιτών.

Επίσης η Αρχή συμμετέχει στο ερευνητικό έργο Cultural Mediators in the Postal Sector (CULMED) που έχει στόχο τον σχεδιασμό και τη δημιουργία ενός κοινού προγράμματος σπουδών για την εκπαίδευση των υπαλλήλων του ταχυδρομικού τομέα, όσον αφορά την παροχή ταχυδρομικών υπηρεσιών σε πολίτες διαφόρων εθνικοτήτων τρίτων χωρών (μετανάστες/πρόσφυγες). Η πρόταση της ΑΔΑΕ και η συμμετοχή της στο πρόγραμμα αφορά την εκπαίδευση των υπαλλήλων αυτών ως προς τη διασφάλιση του απορρήτου της επικοινωνίας των ευάλωτων ομάδων του κοινωνικού ιστού, ώστε να προστατεύεται το ατομικό τους δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή.

15. Προμήθεια Τεχνολογικού Εξοπλισμού

Η ΑΔΑΕ πραγματοποίησε έρευνα αγοράς για την προμήθεια εργαλείου ελέγχου ασφάλειας

του συστήματος σηματοδότησης SS7 (Signaling System No.7) των εταιρειών παροχής κινητών τηλεπικοινωνιών, καθώς και εργαλείου ανάλυσης της κίνησης σηματοδότησης SS7 για συγκεκριμένο συνδρομητή (MSISDN). Στο πλαίσιο της διερεύνησης για την αγορά του εργαλείου ελέγχου ασφάλειας του συστήματος σηματοδότησης SS7, υπάλληλοι της Αρχής επισκέφθηκαν εξειδικευμένη εταιρεία στο εξωτερικό, με σκοπό την αρτιότερη ενημέρωση επί του προϊόντος και την επίδειξη της λειτουργίας του. Κατόπιν της επιτυχημένης επίδειξης, η ΑΔΑΕ προχώρησε στην επεξεργασία της προκήρυξης για την προμήθεια του εργαλείου ελέγχου, η οποία αναμένεται να εκδοθεί μέσα στο 2020. Αναφορικά με το εργαλείο ανάλυσης της κίνησης σηματοδότησης SS7 για συγκεκριμένο συνδρομητή, η έρευνα της ΑΔΑΕ θα συνεχιστεί και το 2020, προκειμένου να διαμορφώσει άποψη για την καταλληλότητα των λύσεων.

16. Δίκτυα 5G

Το 5G αναμένεται να αποτελέσει την πλατφόρμα που θα εξυπηρετεί μία σειρά από νέες υπηρεσίες, οι οποίες θα καλύπτουν διαφορετικούς τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας και επομένως αναμένεται να διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο στην ανάπτυξη της κοινωνίας και οικονομίας.

Η υλοποίηση του 5G δικτύου προϋποθέτει τη χρήση σύγχρονων τεχνολογιών όπως είναι η λιγότερο κεντροποιημένη αρχιτεκτονική και η έξυπνη υπολογιστική ισχύος στα άκρα του δικτύου, ενώ απαιτεί περισσότερες κεραιές και αποτελεί τεχνολογία αυξημένης εξάρτησης από το λογισμικό. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να προσφέρονται περισσότερα σημεία εισόδου για πιθανές κακόβουλες επιθέσεις. Παράλληλα,

οι απειλές για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο αυξάνονται και γίνονται όλο και περισσότερο εξελιγμένες. Επομένως, καθώς πολλές κρίσιμες υπηρεσίες θα εξαρτηθούν από το 5G, η διασφάλιση της ασφάλειας των δικτύων αυτών είναι ύψιστης στρατηγικής σημασίας.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ήδη ξεκινήσει μελέτη αξιολόγησης των απειλών για τα δίκτυα 5G και μέσα στο 2020 προβλέπεται να εκδώσει ένα τελικό κείμενο, το οποίο θα αποτελεί την εργαλειοθήκη μέτρων ασφάλειας για το 5G. Αν και οι κανονισμοί της ΑΔΑΕ είναι δομημένοι με τέτοιο τρόπο ώστε να μην περιορίζονται και επηρεάζονται από τη χρήση της εκάστοτε νέας τεχνολογίας (π.χ. 5G), η Αρχή παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις, ιδιαίτερα αυτές που αφορούν το 5G, συμμετέχει στις ευρωπαϊκές συζητήσεις μέσω των Φόρα που μετέχει και παρακολουθεί ώστε, στην περίπτωση κατά την οποία προκύψει ανάγκη για ενσωμάτωση νέων κανόνων ασφάλειας, να είναι έτοιμη να ανταποκριθεί.

17. Ενημερωτικές δράσεις της ΑΔΑΕ

Στον πρόσφατα ψηφισθέντα Κανονισμό (ΕΕ) 2019/881 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τον ENISA («Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κυβερνοασφάλεια») και με την πιστοποίηση της κυβερνοασφάλειας στον τομέα της τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών, τα Ευρωπαϊκά Όργανα εκτιμούν ότι:

«Η κυβερνοασφάλεια δεν είναι μόνο ζήτημα τεχνολογίας, αλλά ζήτημα όπου σημαντικό ρόλο κατέχει η ανθρώπινη συμπεριφορά. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η «κυβερνοϋγιεινή», δηλαδή απλά μέτρα ρουτίνας τα οποία, όταν εφαρμόζονται και εκτελούνται τακτικά από πολίτες, οργανισμούς και επιχει-

ρήσεις, ελαχιστοποιούν την έκθεσή τους σε κινδύνους από κυβερνοαπειλές.»(σημείο 8)⁹

Επιπλέον, στον εν λόγω Κανονισμό υπογραμμίζεται επίσης η σημασία της οικοδόμησης εμπιστοσύνης μεταξύ των συναλλασσομένων μερών, η οποία αποτελεί τη βάση για την εύρυθμη λειτουργία της ενιαίας ψηφιακής αγοράς. Η αύξηση της ευαισθητοποίησης σε ζητήματα κυβερνοασφάλειας όλων των εμπλεκόμενων μερών τόσο των οργανισμών και επιχειρήσεων όσο και των πολιτών αποτελεί προϋπόθεση για την οικοδόμηση της απαραίτητης εμπιστοσύνης¹⁰.

Η ΑΔΑΕ ενστερνίζεται τα παραπάνω συμπε-

⁹ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/881 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τον ENISA («Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κυβερνοασφάλεια») και με την πιστοποίηση της κυβερνοασφάλειας στον τομέα της τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 526/2013 (πράξη για την κυβερνοασφάλεια) <https://op.europa.eu/da/publication-detail/-/publication/35e93bb4-8905-11e9-9369-01aa75ed71a1/language-el>

¹⁰ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/881 : « 7. Απαιτούνται επίσης επιπλέον προσπάθειες για την αύξηση της ευαισθητοποίησης των πολιτών, των οργανισμών και των επιχειρήσεων σε ζητήματα κυβερνοασφάλειας. Επιπλέον, δεδομένου ότι τα συμβάντα υπονομεύουν την εμπιστοσύνη στους παρόχους ψηφιακών υπηρεσιών και στην ίδια την ψηφιακή ενιαία αγορά, ιδίως μεταξύ των καταναλωτών, η εμπιστοσύνη θα πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω με την παροχή πληροφοριών με διαφάνεια σχετικά με το επίπεδο ασφάλειας των προϊόντων ΤΠΕ, των υπηρεσιών ΤΠΕ και των διαδικασιών ΤΠΕ που υπογραμμίζουν ότι ακόμη και ένα υψηλό επίπεδο πιστοποίησης κυβερνοασφάλειας δεν μπορεί να εγγυηθεί απολύτως την ασφάλεια των προϊόντων ΤΠΕ, των υπηρεσιών ΤΠΕ και των διαδικασιών ΤΠΕ. Στην αύξηση της εμπιστοσύνης μπορεί να συμβάλει η πιστοποίηση σε επίπεδο Ένωσης, με την παροχή κοινών απαιτήσεων κυβερνοασφάλειας και κριτηρίων αξιολόγησης για όλες τις εθνικές αγορές και τους τομείς.»

ράσματα αναπτύσσει προγράμματα για την ενημέρωση χρηστών και συνδρομητών, αναγνωρίζοντας το γεγονός ότι η ασφάλεια του κυβερνοχώρου και η προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών δεν αφορά μόνο τους ειδικούς ή συγκεκριμένους φορείς και οργανώσεις, αλλά όλους όσους χρησιμοποιούν το διαδίκτυο και τις διασυνδεδεμένες συσκευές για επικοινωνία και αλληλεπίδραση.

Στόχος της Αρχής είναι να αποτελέσει κοινή συνείδηση ότι η άγνοια ή η αμέλεια κατά την αξιοποίηση των ωφελειών της ψηφιακής τεχνολογίας μπορεί να καταστήσει τον χρήστη ευάλωτο στόχο κυβερνοεπίθεσης, η οποία, μεταξύ άλλων, εγκυμονεί κινδύνους για το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή. Για την αποτελεσματική προάσπιση του θεμελιώδους αυτού δικαιώματος σημαντικό παράγοντας είναι η γνώση των μέτρων προστασίας και αντιμετώπισης των απειλών, διαπίστωση που αποτυπώνεται και στην προτροπή των ενημερωτικών προγραμμάτων της Αρχής «Το απόρρητο της επικοινωνίας είναι δικαίωμά σου. Προστάτεψέ το».

17.1 Πρόγραμμα ενημέρωσης για την προστασία της ιδιωτικής ζωής

Από το 2008, η ΑΔΑΕ υλοποιεί δράσεις ενημέρωσης των ψηφιακών χρηστών σχετικά με τους κινδύνους για το απόρρητο των επικοινωνιών τους και τα μέτρα αυτοπροστασίας τα οποία θα πρέπει να γνωρίζουν και να εφαρμόζουν.

Στο πλαίσιο αυτό, το 2018 η Αρχή ανέλαβε την πρωτοβουλία να δημιουργήσει δύο ραδιο-

φωνικά κοινωνικά μηνύματα¹¹ με θέμα την ασφάλεια στο διαδίκτυο και τη δημιουργία ασφαλών κωδικών πρόσβασης, τα οποία παρήγαγε αφιλοκεδώς η διαφημιστική εταιρεία Pollen Advertising. Η μετάδοση των μηνυμάτων επί ένα μήνα από τους ραδιοφωνικούς σταθμούς της χώρας πραγματοποιήθηκε δωρεάν για πρώτη φορά τον Νοέμβριο του 2018, μετά από έγκριση του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης. Στη συνέχεια, η καμπάνια επαναλήφθηκε με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ασφαλούς Διαδικτύου τον Φεβρουάριο του 2019, οπότε τα κοινωνικά μηνύματα της ΑΔΑΕ μεταδόθηκαν πάνω από 8.000 φορές πανελλαδικά σε διάστημα ενός μήνα, σύμφωνα με την αναφορά παρακολούθησης της μετάδοσης, την οποία παρείχε αφιλοκεδώς η εταιρεία TEMPO OMD.

Στο πλαίσιο της συνεχούς προσπάθειας να συμβάλλει στην ενημέρωση των ψηφιακών χρηστών, η ΑΔΑΕ αξιοποίησε τις υπηρεσίες του Εθνικού Τυπογραφείου και παρήγαγε ένα ψηφιακό βίντεο με θέμα τη δημιουργία ασφαλών κωδικών πρόσβασης, το οποίο βρίσκεται αναρτημένο στον ιστοχώρο της Αρχής.¹²

Για την προώθηση των μηνυμάτων του ενημερωτικού προγράμματος, πέραν της ραδιοφωνικής καμπάνιας, η Αρχή συνεργάστηκε

¹¹ Ραδιοφωνικά μηνύματα, προσβάσιμα στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.adae.gr/cybersecurity/enimerosi-christon-kai-syndromiton/eyropaikos-minas-kybernoasfaleias/radiofoniki-kampania/>

¹² Ψηφιακό βίντεο, προσβάσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.adae.gr/cybersecurity/enimerosi-christon-kai-syndromiton/eyropaikos-minas-kybernoasfaleias/psifiako-video-tis-adae/>

με τον Οργανισμό Σταθερές Συγκοινωνίες ΑΕ (ΣΤΑΣΥ), τον Δήμο Αμαρουσίου, την Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ), και τον Οργανισμό Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών, (ΟΑΣΑ) ΑΕ, ενώ παράλληλα προώθησε σχετική ενημέρωση στον Τύπο.

Μέσω της συνεργασίας της με τον οργανισμό Σταθερές Συγκοινωνίες ΑΕ εξασφαλίστηκε η δωρεάν προβολή του βίντεο από τις 100 και πλέον οθόνες των αποβαθρών του Μετρό και του Ηλεκτρικού σιδηροδρόμου. Η ενέργεια διήρκεσε περισσότερο από ένα μήνα κατά τη διάρκεια του οποίου το βίντεο προβαλλόταν πέντε φορές ανά ώρα (μέσος ρυθμός προβολής 100 φορές/ημέρα) από τις οθόνες της ΣΤΑΣΥ. Επιπλέον, το βίντεο προβλήθηκε από τις οθόνες του Δημαρχείου Αμαρουσίου, καθώς και τις οθόνες των δημοτικών λεωφορείων του Δήμου Αμαρουσίου.

Επιπλέον, η ΑΔΑΕ συνεργάστηκε με τον Οργανισμό Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών (ΟΑΣΑ), για τη δωρεάν ανάρτηση του ενημερωτικού βίντεο στις τηλεματικές οθόνες των 1000 περίπου αστικών λεωφορείων. Επιπλέον, στα λεωφορεία τοποθετήθηκαν ενημερωτικές αφίσες, τις οποίες σχεδίασε και εκτύπωσε το Εθνικό Τυπογραφείο, για την πληροφόρηση του επιβατικού κοινού σχετικά με τη σημασία των ασφαλών κωδικών πρόσβασης. Μέσω της επικοινωνιακής καμπάνιας, οι ψηφιακοί χρήστες ενθαρρύνονται να χρησιμοποιήσουν τις αναλυτικές οδηγίες που βρίσκονται αναρτημένες στην ιστοσελίδα της Αρχής¹³ για να δημιουργήσουν ασφαλείς κωδικούς πρόσβασης στους λογαριασμούς τους.

¹³ Δημιουργία ασφαλών κωδικών πρόσβασης, προσβάσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://www.adae.gr/fileadmin/cybersecurity/Odigies_ADAE_gia_Kodikoy_Probasis_1.pdf

Το πρόγραμμα έλαβε ευρεία δημοσιότητα, επιτυγχάνοντας πάνω από 200 άρθρα σε έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης¹⁴, τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές συνεντεύξεις των μελών της Ολομέλειας της ΑΔΑΕ και μεγάλο αριθμό κοινοποιήσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το κόστος όλων των παραπάνω ενεργειών, ανέρχεται στα 110 ευρώ και αφορά το κόστος της πρώτης ύλης (χαρτιού) για την εκτύπωση των αφισών. Όλες οι υπηρεσίες, προβολές και δημοσιεύσεις παρασχέθηκαν δωρεάν.

Η πρωτοβουλία της ΑΔΑΕ έλαβε την υποστήριξη και της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ). Με επιστολή της στους Δήμους της χώρας, η ΚΕΔΕ προέτρεψε στην αξιοποίηση του υλικού ενημέρωσης της Αρχής, το οποίο βρίσκεται αναρτημένο στην ιστοσελίδα της. Στη συνέχεια, στο πλαίσιο του εορτασμού του Ευρωπαϊκού Μήνα για την Ασφάλεια στον Κυβερνοχώρο, η ΑΔΑΕ προώθησε το ενημερωτικό υλικό σχετικά με μέτρα αυτοπροστασίας που θα πρέπει να λαμβάνονται από τους χρήστες και συνδρομητές για την προστασία του απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών τους στους Δήμους της χώρας, προς ανάρτησή του στις ιστοσελίδες τους.

18. Συμμετοχή της ΑΔΑΕ σε ευρωπαϊκές ομάδες εργασίας, fora και συνέδρια

Η ΑΔΑΕ, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, συνεργάζεται με άλλες αρχές της χώρας, με

¹⁴ Δημοσιεύματα Τύπου, προσβάσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.adae.gr/fileadmin/documents/Press.pdf>

αντίστοιχες αρχές άλλων κρατών, καθώς και με ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς. Η Αρχή συνέχισε τη συστηματική επαφή και την ανταλλαγή απόψεων με ευρωπαϊκούς και άλλους φορείς σε θέματα που αφορούν την ασφάλεια και το απόρρητο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, με στόχο την ενεργό συμμετοχή της στη διαμόρφωση των ευρωπαϊκών εξελίξεων.

18.1 Συμμετοχή της ΑΔΑΕ στο International Intelligence Oversight Forum

Η ΑΔΑΕ εκπροσωπήθηκε δια του Προέδρου της Χρήστου Ράμμου και ενός στελέχους της στο κλειστό Συνέδριο International Intelligence Oversight Forum 2019 (IIOF) με θέμα «Intelligence Oversight at a crossroads», μετά από πρόσκληση του Γραφείου του Υψηλού Επιτρόπου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ). Το Συνέδριο διοργανώθηκε από τον Ειδικό Εισηγητή του ΟΗΕ για το δικαίωμα στην Ιδιωτική Ζωή, Δρα J. A. Cannataci, στο Λονδίνο στις 8-9 Οκτωβρίου και παρουσίασε μεγάλο ενδιαφέρον, καθώς συγκέντρωσε πάνω από 150 επιλεγμένους εμπειρογνώμονες οι οποίοι εκπροσώπησαν κυβερνητικούς φορείς, φορείς εποπτείας σε θέματα παρακολούθησης πολιτών και υπηρεσίες πληροφοριών από πολλές χώρες του κόσμου. Μέσω της συμμετοχής της η ΑΔΑΕ είχε την ευκαιρία για δεύτερη συνεχή χρονιά να ανταλλάξει βέλτιστες πρακτικές για την ασφάλεια και την προστασία των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή και την ελευθερία έκφρασης.

18.2 Συμμετοχή της ΑΔΑΕ στο European Conference of Intelligence Oversight Bodies

Η ΑΔΑΕ συμμετείχε για δεύτερη φορά στο κλειστό Συνέδριο European Conference of Intelligence Oversight Bodies, που πραγματοποιήθηκε στη Χάγη, στις 12-13 Δεκεμβρίου, εκπροσωπούμενη από το μέλος της Ολομέλειας της Αρχής Δρ. Αικατερίνα Παπανικολάου, μετά από την πρόσκληση του Προέδρου της Ολλανδικής Αρχής, Dutch Review Committee on the Intelligence and Security Services (CTIVD). Το θέμα που απασχόλησε τους εκπροσώπους των 18 ευρωπαϊκών αρχών ήταν η ενίσχυση της συνεργασίας των εποπτικών αρχών «Strengthening oversight of international intelligence cooperation». Η πρωτοβουλία για την ετήσια διοργάνωση που ξεκίνησε το 2018 ανήκει στη Γαλλική Αρχή, Commission Nationale de Contrôle des Techniques et de Renseignement (CNCTR). Το 2019 το Συνέδριο συνδιοργανώθηκε από τις αρχές της Γαλλίας CNCTR και της Ολλανδίας CTIVD.

18.3 Συμμετοχή της ΑΔΑΕ στην Ομάδα Εργασίας του ENISA για την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/140/EK (άρθρο 13α)

Η ΑΔΑΕ συμμετέχει ως μέλος στην Ομάδα Εργασίας για την εφαρμογή του άρθρου 13α της Οδηγίας 2009/140/EK από τα κράτη-μέλη, αναφορικά με την ασφάλεια και την ακεραιότητα δικτύων και υπηρεσιών. Την Ομάδα, στην οποία εκπροσωπούνται τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συντονίζει ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών (ENISA).

Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή συμμετείχε στις τρεις συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν μέσα στο έτος. Με την απόφαση της Ολομέλειας υπ' αριθμ. 341/2019, συμμετείχε στην 27η προγραμματισμένη συνάντηση της Ομάδας που διοργάνωσε ο ENISA στη Στοκχόλμη της Σουηδίας, στις 6-7 Μαρτίου. Στην ανοιχτή συνάντηση της πρώτης μέρας των εργασιών της Ομάδας συμμετείχαν και εκπρόσωποι παρόχων τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών και υπηρεσιών διαδικτύου που δραστηριοποιούνται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα θέματα που συζητήθηκαν αφορούσαν την Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κώδικα Επικοινωνιών (ECC CODE), τα ζητήματα ασφάλειας στα δίκτυα τα 5G, καθώς και τους πιθανούς τρόπους αντιμετώπισης ζητημάτων ασφάλειας του πρωτοκόλλου BGP.

Ακολούθως, με την απόφαση της Ολομέλειας της ΑΔΑΕ υπ' αριθμ. 1245/2019, στελέχη της ΑΔΑΕ συμμετείχαν στην 28η συνάντηση που διοργάνωσε ο ENISA για την εφαρμογή του άρθρου 13α, η οποία διεξήχθη στη Λουμπλιάνα της Σλοβενίας, στις 19-20 Ιουνίου. Μεταξύ των ζητημάτων που συζητήθηκαν ήταν η Οδηγία για την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών (NIS), τα περιστατικά ασφάλειας που καταγράφηκαν, καθώς και οι εξελίξεις αναφορικά με τον τομέα της ασφάλειας δικτύων και υπηρεσιών.

Ακόμη, η ΑΔΑΕ με την απόφαση της Ολομέλειας υπ' αριθμ. 3165/2019, συμμετείχε και στην 29η συνάντηση του ENISA για την εφαρμογή του άρθρου 13α, η οποία διεξήχθη στο Βελιγράδι της Σερβίας, στις 13-14 Νοεμβρίου. Την Ομάδα απασχόλησαν ζητήματα ενσωμάτωσης της Οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κώδικα

Επικοινωνιών (ECC CODE) από τα Κράτη-Μέλη καθώς και ζητήματα ασφάλειας για τα δίκτυα 5G.

18.4 ISS World Europe

Η ΑΔΑΕ συμμετείχε στις εργασίες του συνεδρίου Intelligence Support Systems for Electronic Surveillance, Social Media / DarkNet Monitoring and Cyber Crime Investigations (ISS World Europe 2019), το οποίο πραγματοποιήθηκε στις 28- 30 Μαρτίου, στην Πράγα της Τσεχίας. Στο συνέδριο παρουσιάστηκαν οι μεθοδολογίες και τα εργαλεία των φορέων της δημόσιας ασφάλειας, της κυβέρνησης, της αστυνομίας, καθώς και του ιδιωτικού τομέα πληροφοριακών κοινοτήτων για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου ναρκωτικών, της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της τρομοκρατίας και άλλων εγκληματικών ενεργειών μέσω του σημερινού τηλεπικοινωνιακού δικτύου, του διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

18.5 Annual Privacy Forum

Στελέχη της ΑΔΑΕ συμμετείχαν στο Ετήσιο Forum για την Ιδιωτικότητα «Annual Privacy Forum 2019», το οποίο διοργάνωσαν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ο ENISA και τα Πανεπιστήμια Tor Vergata και LUISS, στη Ρώμη της Ιταλίας στις 13-14 Ιουνίου. Στο Forum συζητήθηκαν η ιδιωτικότητα των πολιτών και των επιχειρήσεων όταν χρησιμοποιούν γενικές υπηρεσίες επικοινωνίας, οι περιορισμοί στη διαφάνεια, τη λειτουργικότητα και τη διασύνδεση των υπηρεσιών διαδικτύου και επικοινωνίας, που αυξάνουν τον κίνδυνο επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων από τρίτους, και η σημασία του αναβαθμισμένου νομικού πλαισίου

στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως αποτυπώνεται στην έκδοση του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων (GDPR). Τέλος, οι συμμετέχοντες στο Forum είχαν την ευκαιρία να ανταλλάξουν απόψεις για την νέα πρόταση Κανονισμού εprivacy, η οποία συζητείται στα Ευρωπαϊκά όργανα και αναμένεται να αναδιαμορφώσει τον τρόπο προστασίας της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, εφόσον υιοθετηθεί.

19. Ομάδες Εργασίας

19.1 Συνδρομή σε Ομάδα Εργασίας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης

Η ΑΔΑΕ, συμμετείχε στις συναντήσεις της Ομάδας Εργασίας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης με σκοπό τη διαμόρφωση της εθνικής συνδρομής στο Σώμα Ευρωπαίων Ρυθμιστών για τις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (BEREC) για ζητήματα ασφάλειας σε δίκτυα 5G, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στις 31 Ιουλίου και τις 6 Σεπτεμβρίου. Η Αρχή κλήθηκε να παράσχει την εμπειρογνομosύνη της και να συμβάλει στη διαμόρφωση θέσεων αναφορικά με την αξιολόγηση κινδύνων για τα δίκτυα 5G, σε εθνικό επίπεδο και να γνωμοδοτήσει αναφορικά με την πρόταση του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης προς τον BEREC. Αναλυτικότερα, η ΑΔΑΕ αποκρίθηκε στο ερωτηματολόγιο της εν λόγω Ομάδας Εργασίας, παρέχοντας πληροφορίες σχετικά με τις απαιτήσεις ασφάλειας που θέτουν οι αρμόδιες αρχές στους παρόχους δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και αφορούν κυρίως τα δίκτυα 3G, 4G καθώς και, κατά δεύτερο λόγο τα δίκτυα 5G.

19.2 Ομάδα Εργασίας για την ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972

Η ΑΔΑΕ συμμετείχε στη διαρκή Ομάδα Εργασίας που συστάθηκε από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, με αντικείμενο την ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών.

19.3 Ομάδα εργασίας για την εξυπηρέτηση συνδρομητών - χρηστών

Στην ΑΔΑΕ συστάθηκε μία εσωτερική άτυπη ομάδα εργασίας, η οποία εργάστηκε για τη διαμόρφωση τεχνικής σύστασης αναφορικά με τη λήψη μέτρων ασφάλειας κατά την εξυπηρέτηση αιτημάτων συνδρομητών ή χρηστών ηλεκτρονικών δικτύων, τα οποία σχετίζονται με πρόσβαση σε δεδομένα επικοινωνίας.

20. Συμμετοχή της ΑΔΑΕ σε συνέδρια - εκδηλώσεις

Το 2019, στελέχη της ΑΔΑΕ παρακολούθησαν συνέδρια στα οποία αναπτύχθηκαν θεματικές εντός του πλαισίου των αρμοδιοτήτων της Αρχής, με στόχο τη συνεχή ενημέρωση και κατάρτισή τους. Η ενεργός συμμετοχή της Αρχής στα εν λόγω συνέδρια στοχεύει επίσης στο διαμοιρασμό της γνώσης και τη διάχυση της εμπειρίας της, καθώς και στη συστηματική επικοινωνία με εξειδικευμένους επιστήμονες και στελέχη οργανισμών. Συγκεκριμένα, τα στελέχη της ΑΔΑΕ συμμετείχαν στα ακόλουθα συνέδρια, τα οποία πραγματοποιήθηκαν στην Αθήνα:

20.1 Συζήτηση για τον Νόμο 4624/19 για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων

Ο Πρόεδρος της ΑΔΑΕ Χρήστος Ράμμος, συμμετείχε σε εκδήλωση με θέμα «Νόμος 4624/19 για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων: μία πρώτη συζήτηση», που συνδιοργάνωσε το Ινστιτούτο για το Δίκαιο Προστασίας της Ιδιωτικότητας, των Προσωπικών Δεδομένων και της Τεχνολογίας του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου (EPLO) και ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών στις 24 Σεπτεμβρίου.

20.2 Data Privacy and Protection Conference

Η ΑΔΑΕ συμμετείχε στο ετήσιο συνέδριο «4th Data Privacy and Protection Conference» που διοργάνωσαν η εταιρεία Boussias Communications και το περιοδικό Netweek στις 25 Ιουνίου με τη συμμετοχή διακεκριμένων ομιλητών από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Τους συνέδρους χαιρέτισε ο Αντιπρόεδρος της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών Μιχάλης Σακκάς. Μεταξύ των θεμάτων που συζητήθηκαν ήταν ο ρόλος και οι αρμοδιότητες των Data Protection Officer (DPOs) και των Chief Information Security Officer (CISOs) καθώς και οι προδιαγραφές, οι πιστοποιήσεις και τα αποτελέσματα εφαρμογής του Κανονισμού για τα προσωπικά δεδομένα (GDPR). Επίσης, συζητήθηκαν συγκεκριμένες περιπτώσεις βέλτιστων ή κακών πρακτικών εφαρμογής του Κανονισμού GDPR τόσο στην Ελλάδα, όσο και στο εξωτερικό, καθώς και οι προτάσεις της ΕΕ για αλλαγές στο νομικό πλαίσιο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (Κανονισμός eprivacy) που

βρίσκονται στο στάδιο της διαβούλευσης και αναμένεται να θεσπιστούν.

20.3 Digital Economy Forum

Η ΑΔΑΕ συμμετείχε μέσω του Αντιπροέδρου της Μιχάλη Σακκά, στο Digital Economy Forum 2019 με θέμα «Leading Greece to Growth», το οποίο διοργάνωσε ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής και Επικοινωνιών Ελλάδας (ΣΕΠΕ) στις 25 Νοεμβρίου. Το Συνέδριο εστίασε στην καταλυτική σημασία της ψηφιακής τεχνολογίας για την ανάπτυξη της Ελληνικής οικονομίας. Στο Forum παραβρέθηκαν κορυφαία κυβερνητικά στελέχη, εκπρόσωποι πολιτικών και κλαδικών φορέων και οργανισμών, αξιωματούχοι και ειδικοί της παγκόσμιας αγοράς τεχνολογίας, καθώς και εκπρόσωποι ευρωπαϊκών θεσμών. Επίσης εκπροσωπήθηκαν οι σημαντικότερες επιχειρήσεις του κλάδου ψηφιακής τεχνολογίας και άλλων κλάδων της οικονομίας που αξιοποιούν τις ψηφιακές τεχνολογίες.

20.4 Δίκαιο, Διαδίκτυο και Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης

Η ΑΔΑΕ συμμετείχε στο πρώτο Συνέδριο με τίτλο Athens InfoLaw Conference και θέμα «Δίκαιο, Διαδίκτυο και Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης», το οποίο διοργανώθηκε από τη νομική ιστοσελίδα Lawspot.gr και την Ένωση European Law Students' Association (ELSA) Greece, στις 3 - 4 Μαΐου. Στέλεχος της Αρχής παρουσίασε το θέμα: «Ποινικές πτυχές του απορρήτου των επικοινωνιών στο διαδίκτυο». Το Συνέδριο εστίασε σε ζητήματα ποινικού δικαίου, πνευματικής ιδιοκτησίας, ηλεκτρονικού εμπορίου και προσωπικών δεδομένων, επιτυγχάνοντας μία πολυδιάστατη προσέγγιση της κεντρικής θεματικής του.

20.5 Cyber Insurance and Incident Response Conference

Στέλεχος της ΑΔΑΕ συμμετείχε σε πάνελ του Cyber Insurance and Incident Response Conference, το οποίο διοργανώθηκε από την οικονομική και επιχειρηματική ιστοσελίδα banks.com.gr, το περιοδικό Insurance World magazine και τον διαδικτυακό κόμβο Insuranceworld.gr στις 5 Νοεμβρίου. Στο Συνέδριο εξετάστηκαν οι αδυναμίες των παραδοσιακών μοντέλων αξιολόγησης κινδύνου, τα οποία δεν είναι αρκετά ακριβή και δεν είναι σε θέση να ποσοτικοποιήσουν τον επιχειρηματικό αντίκτυπο ενός περιστατικού παραβίασης ασφάλειας. Επίσης εξετάστηκαν η εισαγωγή νέων νομοθεσιών όπως ο Κανονισμός για τα προσωπικά δεδομένα (GDPR), η Οδηγία Network and Information Systems (NIS), και ο προτεινόμενος Κανονισμός eprivacy (ePR) αναφορικά με τη διαχείριση περιστατικών παραβίασης ασφάλειας και απώλειας προσωπικών δεδομένων, οι αυξανόμενες υποχρεώσεις των εταιρειών για αποτελεσματική διαχείριση και προστασία του ισολογισμού τους από κινδύνους και η έλλειψη διαθέσιμων δεδομένων για τη μέτρηση των απωλειών που προέρχονται από περιστατικά παραβίασης ασφάλειας.

20.6 Infocom Security

Η ΑΔΑΕ συμμετείχε στο 9ο Infocom Security 2019 με θέμα: «Cyber Security in the Age of Industry 4.0: Challenges and Opportunities» που πραγματοποιήθηκε στις 17 - 18 Απριλίου. Στο πλαίσιο της Ενότητας με θέμα: «Leading and Creating Cyber Trust in Business - Best Practices and Processes» αναλύθηκαν δημοσιευμένα και αδημοσίευτα περιστατικά παραβίασης κρίσιμων εταιρικών δεδομένων και πε-

ριπτώσεις επιχειρήσεων και οργανισμών που παραμένουν απροετοίμαστες, ως προς την ορθή αντιμετώπιση των ηλεκτρονικών απειλών. Στο πλαίσιο του Συνεδρίου αναδείχθηκε η επιτακτική ανάγκη δημιουργίας συνθηκών εμπιστοσύνης με βάση το τρίπτυχο διαδικασίες - άνθρωποι - τεχνολογίες για ένα ασφαλές περιβάλλον στον εξελισσόμενο ψηφιακό κόσμο. Τέλος, παρουσιάστηκε η δυνατότητα επίτευξης ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, από τις επιχειρήσεις που θα καταφέρουν να ηγηθούν και να καινοτομήσουν στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης στο κυβερνοχώρο.

20.7 Ευρωπαϊκή Ημέρα Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων

Η ΑΔΑΕ, με αφορμή τον εορτασμό της 13ης Ευρωπαϊκής Ημέρας Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (28 Ιανουαρίου), συμμετείχε στην ενημερωτική ημερίδα με θέμα «Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων: Χρήσιμες επισημάνσεις οκτώ μήνες μετά», την οποία διοργάνωσε η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα στις 28 Ιανουαρίου. Ο εορτασμός της ημέρας αυτής αποσκοπεί στην ευαισθητοποίηση των πολιτών σε θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων και η ημερίδα πραγματοποιήθηκε με την υποστήριξη της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα.

21. Συμμετοχή του προσωπικού της ΑΔΑΕ σε προγράμματα επιμόρφωσης

Στελέχη της ΑΔΑΕ, συμμετείχαν το 2019 σε πιστοποιημένα επιμορφωτικά προγράμματα, τα οποία σχεδίασαν και υλοποίησαν φορείς όπως

Ινστιτούτο Επιμόρφωσης (INEΠ) του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ), καθώς και εξειδικευμένοι οργανισμοί όπως ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών (ENISA) και ο Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ).

Συγκεκριμένα, στελέχη της ΑΔΑΕ συμμετείχαν σε εκπαιδευτικό συνέδριο για την πρόωση μέτρων οικοδόμησης εμπιστοσύνης (Confidence Building Measures - CBMs) και τη μείωση των διεθνών εντάσεων που προκύπτουν στον απόηχο των σοβαρότερων κυβερνοεπιθέσεων. Το εν λόγω συνέδριο συνδιοργάνωσε ο Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ) σε συνεργασία με την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας της Γενικής Γραμματείας Ψηφιακής Πολιτικής του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης, στις 7 και 8 Φεβρουαρίου.

Τέσσερα στελέχη της ΑΔΑΕ συμμετείχαν στις εργασίες της Ημερίδας με θέμα «Κυβερνοασφάλεια: Διαχείριση Περιστατικών, Ψηφιακά Πειστήρια και Cyber Threat Intelligence», την οποία οργάνωσε το ΕΚΔΔΑ στις 20 Μαρτίου. Στην ημερίδα παρουσιάστηκε η διεθνής πρακτική και εμπειρία που καταδεικνύει ότι τα σύγχρονα ηλεκτρονικά συστήματα κυβερνοάμυνας, ως μόνο μέτρο, δεν επαρκούν για την ασφάλεια ενός οργανισμού. Για τη διαχείριση των κυβερνοαπειλών, εκτός από τα τεχνικά μέτρα, απαιτείται η λήψη οργανωτικών μέτρων, όπως η σύσταση πολιτικής ασφάλειας και διαδικασιών.

Δύο στελέχη της ΑΔΑΕ συμμετείχαν σε εκπαιδευτικά σεμινάρια που διοργάνωσε ο ENISA

στις 21 Οκτωβρίου και αφορούσαν ζητήματα ασφάλειας αναφορικά με τις τεχνολογίες Digital Name Service (DNS) και τρία στελέχη της Αρχής συμμετείχαν στο εκπαιδευτικό σεμινάριο για το Cloud Computing που πραγματοποιήθηκε από τον ENISA στις 25 Οκτωβρίου.

Στέλεχος της ΑΔΑΕ εκπαιδεύτηκε στην επικοινωνία με νέα ψηφιακά μέσα και την ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας με πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης. Την εκπαίδευση «Professional Diploma in Digital and Social Media» διάρκειας 136 ωρών, διοργάνωσε η Σχολή Μεταπτυχιακών Σπουδών και Επαγγελματικής Επιμόρφωσης (School of Graduate and Professional Education) του Αμερικανικού Κολλεγίου Deree σε συνεργασία με την εταιρεία εκπαίδευσης και επιμόρφωσης KnowCrunch.

Επιπλέον, στελέχη της ΑΔΑΕ παρακολούθησαν επιμορφωτικά προγράμματα που διοργάνωσε το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης του ΕΚΔΔΑ. Συγκεκριμένα δύο στελέχη της Αρχής παρακολούθησαν το σεμινάριο «Σύνταξη, έκδοση δημόσιων εγγράφων και δημοσίευση διοικητικών πράξεων», διάρκειας 28 ωρών, ένας υπάλληλος παρακολούθησε το σεμινάριο «Διαχείριση Κινδύνου Κυβερνοαπειλών: Ανίχνευση, Ανάσχεση και Κοινοποίηση Συμβάντων Ασφάλειας», διάρκειας 8 ωρών, δύο υπάλληλοι της Αρχής παρακολούθησαν σεμινάριο με θέμα «Ασφάλεια Δεδομένων και την Εφαρμογή του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων», διάρκειας 8 ωρών, δύο στελέχη παρακολούθησαν το σεμινάριο «Αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης (social media) ως εργαλείου επικοινωνίας στη δημόσια διοίκηση», διάρκειας 21 ωρών, ένας υπάλληλος

παρακολούθησε το σεμινάριο «ΕΣΠΑ 2014-2020: Εκπαίδευση δικαιούχων στο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου και το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα», διάρκειας 35 ωρών, δύο στελέχη παρακολούθησαν το σεμινάριο «Εκπαίδευση προϊσταμένων τμημάτων», διάρκειας 35 ωρών, δύο στελέχη παρακολούθησαν το σεμινάριο «Ανάπτυξη διοικητικών ικανοτήτων: Διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού» διάρκειας 35 ωρών και ένας υπάλληλος της ΑΔΑΕ παρακολούθησε το σεμινάριο «Αρχές και καλές πρακτικές για την ποιοτική εξυπηρέτηση του πολίτη», διάρκειας 21 ωρών.

22. Η διαδικτυακή πύλη της ΑΔΑΕ

Η διαδικτυακή πύλη της ΑΔΑΕ βελτιώνεται συνεχώς ως προς τη διαχείριση του περιεχομένου. Στόχος είναι μια άρτια παρουσία στο διαδίκτυο, με γνώμονα την ανταπόκριση στην ανάγκη για σφαιρική και έγκυρη ενημέρωση, η οποία να προσφέρεται στον χρήστη με έναν τρόπο αισθητικά ποιοτικό και λειτουργικά εύχρηστο.

Στη διαδικτυακή πύλη της ΑΔΑΕ αναρτώνται σε τακτική βάση οι αποφάσεις της Αρχής, ενώ παρέχεται και ενημέρωση αναφορικά με το απόρρητο των επικοινωνιών. Οι πληροφορίες έχουν ταξινομηθεί σε θεματικές ενότητες, με στόχο να διευκολύνει τόσο τους πολίτες όσο και τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών στην αναζήτηση ενημέρωσης για την ισχύουσα νομοθεσία, το έργο της Αρχής, τους τρόπους αυτοπροστασίας των χρηστών και συνδρομητών και άλλα θέματα. Ειδικά για την ενημέρωση των πολιτών σχετικά με την αντιμετώπιση των απειλών για το απόρρητο των

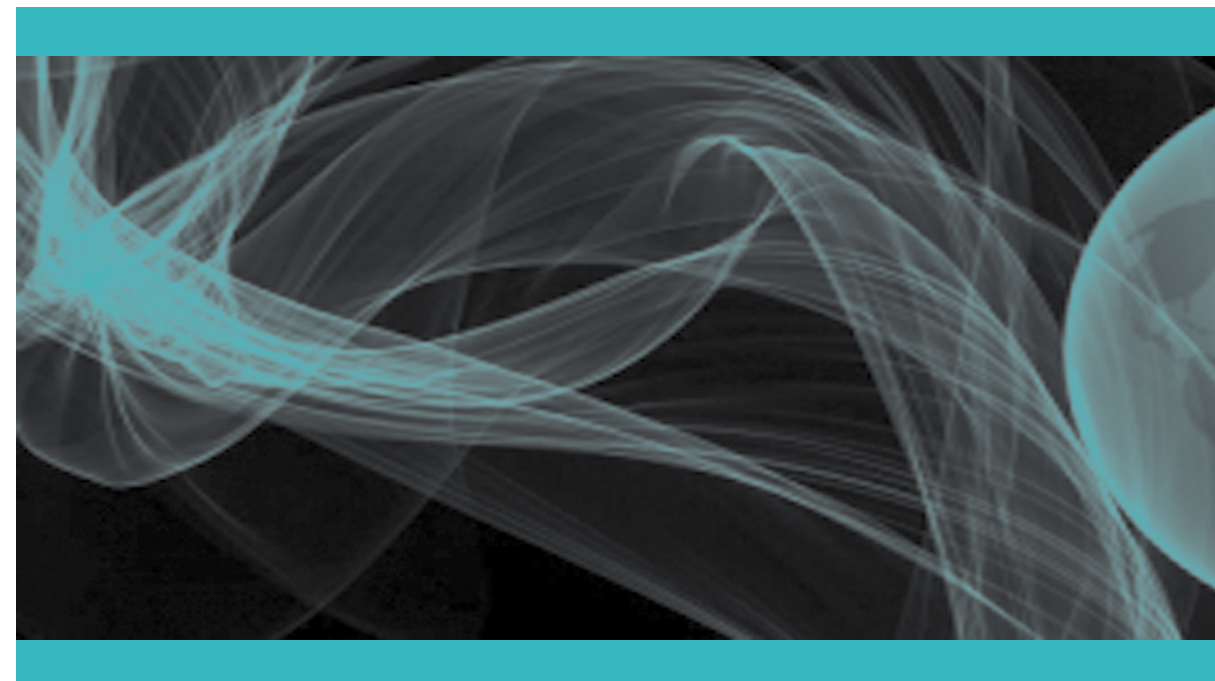
επικοινωνιών τους, η διαδικτυακή πύλη της ΑΔΑΕ περιέχει ενημερωτικό υλικό για τα μέτρα αυτοπροστασίας και ασφάλειας για το απόρρητο των επικοινωνιών (<http://www.adae.gr/enimerosi-christon-kai-syndromiton/>), το οποίο επικαιροποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα, καθώς και ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια που στόχο έχουν την εκπαίδευση των χρηστών για ζητήματα ασφάλειας και απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Επιπλέον, διατίθενται ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια μέσω των οποίων οι επισκέπτες μπορούν να αξιολογήσουν αλλά και να διευρύνουν τις γνώσεις τους.

Επίσης, μέσω της διαδικτυακής πύλης της ΑΔΑΕ, οι πολίτες μπορούν να υποβάλλουν ηλεκτρονικά ερωτήματα και καταγγελίες στην Αρχή, καθώς και να ενημερωθούν από τις γενικές ερωτήσεις που αφορούν τους πολίτες και τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών για τα πιο σημαντικά ζητήματα σχετικά με το απόρρητο των επικοινωνιών. Τέλος, σε εφαρμογή των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 611/2013 της Επιτροπής σχετικά με τα εφαρμοστέα μέτρα για την κοινοποίηση παραβιάσεων προσωπικών δεδομένων βάσει της Οδηγίας 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, στην ιστοσελίδα της Αρχής (<http://www.adae.gr/ilektronikes-ypiresies/ypiresies-pros-parochoys/koinopoiisi-parabiasis-prosopikon-dedomenon/>), βρίσκεται αναρτημένη η φόρμα κοινοποίησης των περιστατικών παραβίασης προσωπικών δεδομένων.

23. Μετατάξεις Διοικητικού Προσωπικού στην ΑΔΑΕ

Η ΑΔΑΕ προκειμένου να καλύψει τις αυξημένες υπηρεσιακές ανάγκες των οργανικών μονάδων της εξέδωσε την με αρ. πρωτ.1556/11-7-2016 «Ανακοίνωση – Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για μετατάξεις Διοικητικού Προσωπικού στην ΑΔΑΕ». Οι μετατάξεις θα πραγματοποιηθούν σε κενές οργανικές θέσεις ή με ταυτόχρονη μεταφορά της θέσης που κατέχει ο υπάλληλος στον φορέα προέλευσης, ύστερα από γνώμη του Υπηρεσιακού Συμβουλίου της Αρχής, με βάση τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα των υποψηφίων, την προϋπηρεσία και την εμπειρία τους, καθώς και την εν γένει προσωπικότητά τους.

Με την ως άνω ανακοίνωση, η Αρχή είχε προκηρύξει την κάλυψη 32 συνολικά θέσεων με μετάταξη από Υπουργεία, ΝΠΔΔ Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, ανεξάρτητες αρχές ή άλλες δημόσιες υπηρεσίες, καθώς και από κρατικούς φορείς ΝΠΙΔ και ΔΕΚΟ, μη εισηγμένους στο Χρηματιστήριο, την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου των οποίων κατέχει το Δημόσιο. Ειδικότερα, οι εν λόγω θέσεις αναλύονται ανά κατηγορία και κλάδο ως εξής: 11 θέσεις για την κατηγορία ΠΕ Πληροφορικής, επτά θέσεις ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού, πέντε θέσεις ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού (με πτυχίο Νομικής), μία θέση ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού (οικονομικής κατεύθυνσης), δύο θέσεις ΤΕ Πληροφορικής, δύο θέσεις για την κατηγορία ΤΕ Διοικητικού-Λογιστικού (με πτυχίο λογιστικής) τρεις

24. Προϋπολογισμός της ΑΔΑΕ

ΔΕ Διοικητικών Γραμματέων και μία ΥΕ Γενικών Καθηκόντων.

Κατά το έτος 2017, το Υπηρεσιακό Συμβούλιο της ΑΔΑΕ συνήλθε σε οκτώ συνεδριάσεις προκειμένου να αξιολογήσει τις υποψηφιότητες 79 υπαλλήλων που ανταποκρίθηκαν στην οικεία Ανακοίνωση – Πρόσκληση. Από τη συνεκτίμηση των στοιχείων που περιλαμβάνονταν στους φακέλους των ανωτέρω υποψηφίων, και τη συνολική αξιολόγηση της προσωπικότητάς τους, όπως αυτή προέκυψε από τις σχετικές συνευτεύξεις, προκρίθηκαν 18 υποψήφιοι. Η διαδικασία μετάταξης στην Αρχή ολοκληρώθηκε για πέντε υπαλλήλους μέσα στο έτος 2018, ενώ το 2019 μετατάχθηκαν ακόμη δύο υπάλληλοι στην ΑΔΑΕ.

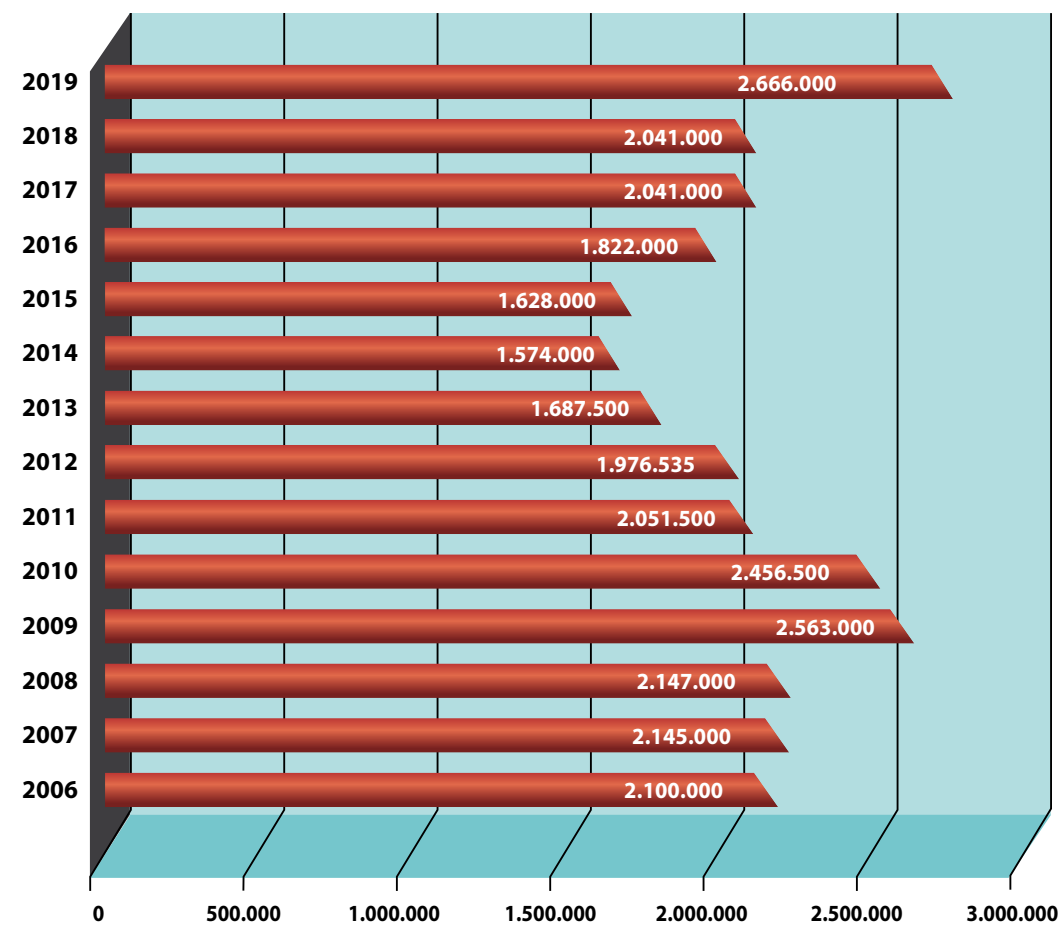
Το 2019, ο προϋπολογισμός της ΑΔΑΕ διαμορφώθηκε στο ποσό των 2.666.000 € έναντι του ποσού των 2.223.000 € του προηγούμενου έτους (βλ. διάγραμμα 17).

Οι εγκεκριμένες πιστώσεις για καταναλωτικές και σύνθετες δαπάνες της ΑΔΑΕ για το έτος 2019 ανήλθαν στα 382.000 € έναντι 377.000 € το έτος 2018.

Ο Πρόεδρος της ΑΔΑΕ κατήρτισε τον προϋπολογισμό της για το έτος 2020, τον οποίο εν συνεχεία εισηγήθηκε στον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών, όπως προβλέπουν οι οικείες διατάξεις. Οι αναγκαίες για τη λειτουργία της ΑΔΑΕ πιστώσεις εγγράφονται υπό ίδιο φορέα στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Διάγραμμα 17: Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός της ΑΔΑΕ, 2006 - 2019

“ Νομοθετικές
προτάσεις
της ΑΔΑΕ 2019 ”

03

Κεφάλαιο

Παρακάτω παρουσιάζονται οι νομοθετικές προτάσεις, οι οποίες έχουν υποβληθεί από την ΑΔΑΕ για την ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου προστασίας των επικοινωνιών.

Νομοθετικές προτάσεις της ΑΔΑΕ

1. Άσκηση καθηκόντων με καθεστώς πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης από μέλη της Ολομέλειας της ΑΔΑΕ.
2. α. Άσκηση ελέγχου από το προσωπικό της ΑΔΑΕ και διεύρυνση του ελέγχου και στα στοιχεία επικοινωνίας. β. Έλεγχος καταγγελιών για παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών. γ. Δυνατότητα κατάσχεσης των μέσων παραβίασης του απορρήτου των επικοινωνιών. δ. Πολιτική λειτουργίας και ασφάλειας δικτύου της ΑΔΑΕ.
3. Διατύπωση γνώμης της ΑΔΑΕ για την έκδοση του Κανονισμού Γενικών Αδειών.
4. Συνεδριάσεις της Ολομέλειας της ΑΔΑΕ.
5. Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Αντιπρόεδρο της ΑΔΑΕ.
6. Οικονομική ευελιξία – Πόροι της ΑΔΑΕ.
7. Στελέχωση, κατανομή θέσεων.
8. Διαχείριση των διατάξεων και βουλευμάτων άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών που αποστέλλονται στην ΑΔΑΕ.

Ανάλυση των νομοθετικών προτάσεων της ΑΔΑΕ

1. Άσκηση καθηκόντων με καθεστώς πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης από μέλη της Ολομέλειας της ΑΔΑΕ

Με την προτεινόμενη ρύθμιση κατόπιν και της τροποποίησης του άρθρου 3 παρ. 5 του

N. 3051/2003 (ΦΕΚ Α'/220) με το άρθρο 61 του N. 4055/2012 (ΦΕΚ Α'/51), προβλέπεται ότι, με απόφαση της Ολομέλειας της Αρχής μπορούν να ανατίθενται καθήκοντα πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης στα τακτικά μέλη της ΑΔΑΕ.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Μετά την παράγραφο 3 του άρθρου 4 του N. 3115/2003 (ΦΕΚ Α'/47) προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής:

«4. Με απόφαση της Ολομέλειας της Αρχής, μπορεί να ανατίθενται καθήκοντα πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης στα τακτικά μέλη της ΑΔΑΕ για την κάλυψη υπηρεσιακών αναγκών της Αρχής».

Η παράγραφος 4 του άρθρου 4 του N. 3115/2003 (ΦΕΚ Α'/47) αναριθμείται σε παράγραφο 5.

2. α. Άσκηση ελέγχου από το προσωπικό της ΑΔΑΕ και διεύρυνση του ελέγχου και στα στοιχεία επικοινωνίας. β. Έλεγχος καταγγελιών για παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών. γ. Δυνατότητα κατάσχεσης των μέσων παραβίασης του απορρήτου των επικοινωνιών. δ. Πολιτική λειτουργίας και ασφάλειας δικτύου της ΑΔΑΕ

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις αφορούν τις περιπτώσεις α', δ' και ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του N. 3115/2003, καθώς και προσθήκη περίπτωσης ιδ':

- α) Διευρύνεται ο έλεγχος της ΑΔΑΕ, όχι μόνο στις τράπεζες δεδομένων, αλλά και στα στοιχεία επικοινωνίας. Ο ιδρυτικός νόμος (N. 3115/2003) της Αρχής στο άρθρο 6 κα-

θορίζει τις αρμοδιότητές της. Ειδικότερα, στην παράγραφο 1α του άρθρου αυτού γίνεται αναφορά στους φορείς εκείνους, στους οποίους η ΑΔΑΕ έχει αρμοδιότητα ελέγχου σε ό,τι αφορά την τήρηση του απορρήτου των επικοινωνιών. Αναφέρεται συγκεκριμένα ότι «η ΑΔΑΕ ... διενεργεί, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας, τακτικούς και έκτακτους ελέγχους, σε εγκαταστάσεις, τεχνικό εξοπλισμό, αρχεία, τράπεζες δεδομένων και έγγραφα της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (ΕΥΠ), άλλων δημόσιων υπηρεσιών, οργανισμών, επιχειρήσεων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και ιδιωτικών επιχειρήσεων που ασχολούνται με ταχυδρομικές, τηλεπικοινωνιακές ή άλλες υπηρεσίες σχετικές με την ανταπόκριση και την επικοινωνία».

Από την παραπάνω διατύπωση συνάγεται ότι, σε ό,τι αφορά την τήρηση του απορρήτου της επικοινωνίας, η ΑΔΑΕ υποχρεούται να ελέγχει αφενός ορισμένες δημόσιες υπηρεσίες (π.χ. ΕΥΠ) και αφετέρου τους ιδιωτικούς φορείς-παρόχους, οι οποίοι προσφέρουν υπηρεσίες επικοινωνιών στο κοινό, όπως είναι τα ταχυδρομεία, οι εταιρείες ταχυμεταφορών, οι οργανισμοί και οι εταιρείες τηλεπικοινωνιών.

Προτείνεται επίσης, η διενέργεια ελέγχων να γίνεται όχι μόνο από μέλος ή μέλη της ΑΔΑΕ, αλλά και από ειδικώς προς τούτο ορισθέντα μέλη του προσωπικού της, προκειμένου η ΑΔΑΕ να αντεπεξέλθει στο εύρος των ελέγχων που είναι επιφορτισμένη να διενεργεί.

- β) Αναδιατυπώνεται η διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1δ) του N. 3115/2003.

- γ) Η παράγραφος 1ε του άρθρου 6 του N. 3115/2003 περιορίζεται στις περιπτώσεις

καταγγελιών από άτομα, μόνον όταν αυτά θίγονται από τον τρόπο και τη διαδικασία άρσης του απορρήτου. Οι ιδιώτες δεν έχουν το δικαίωμα να καταγγείλουν στην ΑΔΑΕ την παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών τους. Ωστόσο, επειδή ο πολίτης δεν προστατεύεται ευθέως έτσι, παρά μόνον έμμεσα (μέσω της παρ. 1α του άρθρου 6), κρίνεται απαραίτητο να προστεθεί στην αρχή της παραγράφου 1ε του άρθρου 6 του νόμου αυτού η αρμοδιότητα της ΑΔΑΕ να ελέγχει καταγγελίες πολιτών για παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών τους.

- δ) Κρίνεται ότι πρέπει να υφίσταται και να εφαρμόζεται Πολιτική Ασφάλειας για το εσωτερικό δίκτυο της Αρχής.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Οι περιπτώσεις α', δ' και ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του N. 3115/2003, αντικαθίστανται ως εξής και προστίθεται περίπτωση ιδ':

- «α) Διενεργεί, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας, τακτικούς και έκτακτους ελέγχους, σε εγκαταστάσεις, τεχνικό εξοπλισμό, αρχεία, τράπεζες δεδομένων, δεδομένα επικοινωνίας και έγγραφα της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (ΕΥΠ), άλλων δημόσιων υπηρεσιών, οργανισμών, επιχειρήσεων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και ιδιωτικών επιχειρήσεων που ασχολούνται με ταχυδρομικές, τηλεπικοινωνιακές ή άλλες υπηρεσίες σχετικές με την ανταπόκριση και την επικοινωνία. Τον έλεγχο διενεργούν τουλάχιστον ένα μέλος της ΑΔΑΕ και μέλη του προσωπικού της, τα οποία ορίζονται με απόφαση της Αρχής ύστερα από εισήγηση του Προέδρου. Κατά τον έλεγχο αρχείων που

τηρούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας παρίσταται αυτοπροσώπως ο Πρόεδρος.

δ) Δύναται να προβαίνει στην κατάσχεση μέσων και στοιχείων ή δεδομένων παραβίασης του απορρήτου και ορίζεται η ίδια μεσεγγυούχος αυτών μέχρι να αποφανθούν τα αρμόδια δικαστήρια. Προβαίνει, κατόπιν δικαστικής απόφασης, εφόσον υφίσταται εκκρεμής ποινική διαδικασία, στην καταστροφή πληροφοριών ή στοιχείων ή δεδομένων, τα οποία αποκτήθηκαν με παράνομη παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών.

ε) Εξετάζει κάθε περίπτωση παραβίασης των διατάξεων περί απορρήτου των επικοινωνιών, καθώς και καταγγελίες σχετικές με την προστασία των δικαιωμάτων των αιτούντων.

ιδ) Εκδίδει την Πολιτική Λειτουργίας και Ασφάλειας του δικτύου της.»

3. Διατύπωση γνώμης της ΑΔΑΕ για την έκδοση του Κανονισμού Γενικών Αδειών

Προβλέπεται η διατύπωση γνώμης της ΑΔΑΕ κατά την έκδοση του Κανονισμού της παραγράφου 5 του άρθρου 18 του Ν. 4070/2012 (ΦΕΚ 82/Α'/10.04.2012), όποτε αυτός αφορά θέματα προστασίας του απορρήτου των επικοινωνιών.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Στο τέλος της παραγράφου 5 του άρθρου 18 του Ν. 4070/2012 (ΦΕΚ Α'/82) προστίθεται το εξής εδάφιο:

«Όταν ο Κανονισμός αφορά τον όρο Α7 ως προς την προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών, καθώς και τους όρους Α13, Α14, Α16 και Α17 του Παραρτήματος VII, εκδίδε-

ται μετά από γνώμη της Αρχής Διασφάλισης Απορρήτου Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ)».

4. Συνεδριάσεις της Ολομέλειας της ΑΔΑΕ

Με την εν λόγω ρύθμιση διορθώνεται αβλεψία του Ν. 3115/2003, σύμφωνα με την οποία, ενώ τα μέλη της ΑΔΑΕ είναι επτά (7), προβλεπόταν ότι η Αρχή συνεδριάζει εφόσον μετέχουν τρία (3) μέλη, αντί για τέσσερα (4) που είναι το ορθό.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Η παράγραφος 2 του άρθρου 7 του Ν. 3115/2003 αντικαθίσταται ως εξής:

«**2)** Η ΑΔΑΕ συνέρχεται στην έδρα της ή και εκτός αυτής, αν αυτό έχει οριστεί προηγουμένως, τακτικά τουλάχιστον μία φορά τον μήνα και εκτάκτως όταν ζητηθεί από τον Πρόεδρο ή από δύο (2) από τα μέλη της. Η ΑΔΑΕ συνεδριάζει νομίμως εφόσον μετέχουν στη συνεδρίαση τουλάχιστον τέσσερα (4) μέλη, αποφασίζει δε με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου ή, σε περίπτωση απουσίας του, του Αντιπροέδρου. Η αδικαιολόγητη απουσία μέλους από τρεις (3) διαδοχικές συνεδριάσεις της ΑΔΑΕ συνεπάγεται την έκπτωσή του, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 4 του παρόντος νόμου.»

5. Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Αντιπρόεδρο της ΑΔΑΕ

Με απόφαση της Ολομέλειας της ΑΔΑΕ, ύστερα από εισήγηση του Προέδρου, θα μπορούν να ανατίθενται αρμοδιότητές του στον Αντιπρόεδρο της ΑΔΑΕ. Η προσθήκη στον νόμο γίνεται προκειμένου να καταστεί αποτελεσματικότερη η λειτουργία της ΑΔΑΕ.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Η παράγραφος 4 του άρθρου 7 του Ν. 3115/2003 αντικαθίσταται ως εξής:

«**4)** Τα μέλη της ΑΔΑΕ κατά την άσκηση των καθηκόντων τους ενεργούν συλλογικά. Στον Πρόεδρο ανατίθενται καθήκοντα συντονισμού και διοίκησης των υπηρεσιών της ΑΔΑΕ, καθώς και παρακολούθησης της εκτέλεσης των αποφάσεων, πορισμάτων και οποιωνδήποτε άλλων πράξεων της ΑΔΑΕ. Με απόφαση της ΑΔΑΕ μπορούν να ανατίθενται, στα μέλη ή στο προσωπικό της, συγκεκριμένα καθήκοντα, μεταξύ των οποίων καθήκοντα διοίκησης ή διαχείρισης. Ο Πρόεδρος με απόφασή του που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως μπορεί να εξουσιοδοτεί μέλη ή άλλα όργανά της να υπογράφουν «με εντολή Προέδρου» έγγραφα ή άλλες πράξεις της ΑΔΑΕ. Η ΑΔΑΕ εκπροσωπείται έναντι τρίτων δικαστικώς και εξωδίκως από τον Πρόεδρό της και όταν αυτός κωλύεται από τον Αντιπρόεδρο. Η ΑΔΑΕ δύναται να αναθέτει την εκπροσώπηση για συγκεκριμένη πράξη ή ενέργεια ή κατηγορία πράξεων ή ενεργειών σε άλλο μέλος της. Με απόφαση της ΑΔΑΕ, ύστερα από εισήγηση του Προέδρου, μπορούν να ανατίθενται αρμοδιότητές του στον Αντιπρόεδρο.»

6. Οικονομική ευελιξία – Πόροι της ΑΔΑΕ

Προτείνεται να προστεθεί άρθρο 7Α στον ιδρυτικό νόμο της ΑΔΑΕ, ούτως ώστε η Αρχή να αποκτήσει τη δέουσα οικονομική αυτοτέλεια, ώστε να επιτελεί αποτελεσματικότερα το έργο της. Αυτό δικαιολογείται από το γεγονός ότι η ΑΔΑΕ αποτελεί συνταγματικά κατοχυρωμένη ανεξάρτητη αρχή, σύμφωνα με το

άρθρο 19 του Συντάγματος, και άρα πρέπει να απολαύει της μέγιστης δυνατής οικονομικής αυτοτέλειας, προκειμένου να αντεπεξέρχεται στις αυξημένες υποχρεώσεις που πηγάζουν από τις αρμοδιότητές της. Ως γνωστόν, η ΑΔΑΕ είναι επιφορτισμένη με ελεγκτική και κυρωτική αρμοδιότητα και πρέπει επομένως να ασκεί τα καθήκοντά της όσο το δυνατόν ταχύτερα, πιο άμεσα και αποτελεσματικά, χωρίς προσκόμματα και καθυστερήσεις που συνεπάγεται η έλλειψη οικονομικής αυτοτέλειάς της και η υπαγωγή της στις διαδικασίες του δημόσιου λογιστικού. Με τον τρόπο αυτόν και η επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού θα μειωθεί σταδιακά, και η Αρχή θα αποκτήσει τα αναγκαία οικονομικά μέσα για την πραγμάτωση της αποστολής της.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Μετά το άρθρο 7 του Ν. 3115/2003, προστίθεται άρθρο 7Α ως εξής:

«Άρθρο 7Α
Πόροι της Αρχής

1. Πόρους της ΑΔΑΕ αποτελούν: α) οι αναγκαίες πιστώσεις για τη λειτουργία της που εγγράφονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, β) λοιπές πιστώσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, γ) πόροι ή έσοδα από ημεδαπά ή διεθνή προγράμματα ή προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και κονδύλια από το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς και δ) κάθε άλλος πόρος που περιέρχεται στην ΑΔΑΕ βάσει ειδικής ή γενικής διάταξης της κείμενης νομοθεσίας. Η ΑΔΑΕ μπορεί να τηρεί σχετικό τραπεζικό λογαριασμό.

2. Ποσοστό 20% από τα διοικητικά τέλη του εδαφίου α της παραγράφου 1 άρθρου 74 του Ν. 4070/2012 που επιβάλλονται στους παρόχους ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και από τα διοικητικά τέλη της παραγράφου 2 του άρθρου 11 του Ν. 4053/2012 που επιβάλλονται στους παρόχους ταχυδρομικών υπηρεσιών περιέρχεται ετησίως στην ΑΔΑΕ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθορίζεται η διαδικασία περιέλευσης του ανωτέρω ποσοστού στην ΑΔΑΕ, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου. Προς τούτο, η ΑΔΑΕ συντάσσει πλήρη, αναλυτική και ειδικώς αιτιολογημένη μελέτη, στην οποία αναλύει το κόστος που υφίσταται για την πιστοποίηση και τον έλεγχο των πολιτικών ασφάλειας των επιχειρήσεων που υπάγονται στην αρμοδιότητά της, ανάλογα με τον αριθμό των συνδρομητών τους, τον κύκλο των εργασιών, καθώς και με τις επιμέρους εγκαταστάσεις τους, την οποία αποστέλλει προς τους αρμόδιους Υπουργούς Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

3. Οι πόροι και τα έσοδα της Αρχής που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος μπορούν να διατίθενται ιδίως για την κάλυψη δαπανών σχετικά με:

- α)** την αγορά υλικού και λογισμικού για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών,
- β)** την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση του κοινού και των παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε θέματα κανονιστικού πλαισίου και τεχνολογικών εξελίξεων,
- γ)** την εκπαίδευση και την πιστοποίηση του προσωπικού της,

δ) τη συμμετοχή της ΑΔΑΕ σε διεθνή συνέδρια και οργανώσεις σχετικά με το αντικείμενό της,

ε) τη διοικητική λειτουργία της ΑΔΑΕ και

στ) άλλες ανάγκες που προκύπτουν κατά την εκτέλεση του έργου της.

4. Κάθε τρία (3) έτη μετά την έναρξη ισχύος της διάταξης του παρόντος άρθρου και εφόσον η ΑΔΑΕ έχει αποθεματικό από την κάλυψη των δαπανών της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου, οι πλεονάζουσες πιστώσεις αποτελούν έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού, στον οποίο και μεταφέρονται. Η μεταφορά λαμβάνει χώρα μετά την έκδοση διαπιστωτικής απόφασης των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Οικονομικών, ύστερα από σχετική απόφαση της Ολομέλειας της Αρχής».

7. Στελέχωση, κατανομή θέσεων

α) Προβλέπεται η αύξηση των οργανικών θέσεων της ΑΔΑΕ και η κατανομή τους σε κατηγορίες προσωπικού με βάση τις σημερινές ανάγκες αλλά και τις νέες απαιτήσεις.

β) Κατανέμονται κατά κλάδους οι θέσεις του προσωπικού της ΑΔΑΕ.

Προτεινόμενη ρύθμιση

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 8 του Ν. 3115/2003 αντικαθίσταται ως εξής:

«**1.** Για τη στελέχωση της ΑΔΑΕ συνιστώνται συνολικά ενενήντα (90) θέσεις, από τις οποίες οι τριάντα δύο (32) είναι θέσεις Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού, οι πενήντα δύο (52) θέσεις τακτικού προσωπικού, οι πέντε (5) θέσεις δικηγόρων παρ' εφέταις με έμμισθη εντολή και μία (1) θέση Νομικού Συμβούλου».

2. Στην παράγραφο 4 του άρθρου 8 του Ν. 3115/2003 διαγράφεται η τελευταία πρόταση.

3. Η παράγραφος 5 του άρθρου 8 του Ν. 3115/2003 αντικαθίσταται ως εξής:

«**α.** Οι θέσεις του τακτικού προσωπικού κατανέμονται κατά κατηγορίες και κλάδους ως εξής:

Πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (ΠΕ): Κλάδος ΠΕ Διοικητικού – Οικονομικού, θέσεις δεκαοκτώ (18), εκ των οποίων οι δύο (2) είναι πτυχιούχων Νομικής, Κλάδος ΠΕ Πληροφορικής, θέσεις έξι (6),

Τεχνολογικής εκπαίδευσης (ΤΕ): Κλάδος ΤΕ Διοικητικού – Λογιστικού, θέσεις πέντε (5), Κλάδος ΤΕ Μηχανικών, θέσεις οκτώ (8), Κλάδος ΤΕ Πληροφορικής, θέσεις δύο (2).

Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΔΕ): Κλάδος ΔΕ Διοικητικών Γραμματέων, θέσεις επτά (7), Κλάδος ΔΕ Διοικητικού – Λογιστικού, θέσεις τρεις (3), Κλάδος ΔΕ Οδηγών, θέσεις δύο (2).

Υποχρεωτικής εκπαίδευσης (ΥΕ): Κλάδος ΥΕ Γενικών Καθηκόντων, θέσεις μία (1).

β. Οι θέσεις του Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού κατανέμονται ως εξής:

Είκοσι έξι (26) θέσεις διπλωματούχων ηλεκτρολόγων μηχανικών και μηχανικών Η/Υ ή ηλεκτρονικών μηχανικών ή τηλεπικοινωνιακών μηχανικών ή μηχανικών πληροφορικής ή πληροφορικής ή φυσικών.

Δύο (2) θέσεις πτυχιούχων ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ή αναγνωρισμένων ισότιμων σχολών αλλοδαπής, Διεθνών ή Ευρωπαϊκών σπουδών ή Πολιτικών ή Οικονομικών σπουδών ή Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων και τέσσερις (4) θέσεις πτυχιούχων νομικής.

γ. Οι θέσεις των δικηγόρων με έμμισθη εντολή είναι πέντε (5).

δ. Ο Νομικός Σύμβουλος πρέπει να είναι δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω και κάτοχος τουλάχιστον μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών σε συναφές με τους σκοπούς της ΑΔΑΕ αντικείμενο».

4. Η παράγραφος 10 του άρθρου 8 του Ν. 3115/2003 αντικαθίσταται ως εξής:

«**10.** Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται, μετά από γνώμη της ΑΔΑΕ, με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών, Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καθορίζεται η εσωτερική διάρθρωση της ΑΔΑΕ, οι αρμοδιότητες των οργανικών της μονάδων, τα προσόντα και ο τρόπος επιλογής των προϊσταμένων του προσωπικού, θέματα πειθαρχικής διαδικασίας, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων».

8. Διαχείριση των διατάξεων και βουλευμάτων άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών που αποστέλλονται στην ΑΔΑΕ

Προτεινόμενη ρύθμιση

Η τρίτη περίοδος της παραγράφου 4 του άρθρου 5 του Ν. 2225/1994 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Η σχετική αλληλογραφία είναι απόρρητη. Οι διατάξεις άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών τηρούνται σε ειδικό αρχείο, στο οποίο έχουν πρόσβαση ο Πρόεδρος της ΑΔΑΕ και ένα ακόμη μέλος της, το οποίο είναι ειδικά εξουσιοδοτημένο προς τούτο από την ΑΔΑΕ. Στα βουλεύματα που εκδίδονται από το Συμ-

βούλιο Εφετών ή Πλημμελειοδικών για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών έχουν πρόσβαση ο Πρόεδρος της ΑΔΑΕ, ένα ακόμη μέλος της, καθώς και μέλος του προσωπικού της, τα οποία είναι ειδικά εξουσιοδοτημένα προς τούτο από την ΑΔΑΕ.»

9. Άλλες προτάσεις της ΑΔΑΕ

α. Αρμοδιότητα επί εσωτερικών δικτύων σε οργανισμούς, υπηρεσίες και επιχειρήσεις, οι οποίες διαθέτουν δίκτυα επικοινωνιών.

Σχετικά με τους φορείς, επί των οποίων η ΑΔΑΕ έχει αρμοδιότητα ελέγχου, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 εδ. α', εκτός από τους εν λόγω φορείς, υπάρχουν, όπως είναι γνωστό, οργανισμοί, υπηρεσίες και επιχειρήσεις, που διαθέτουν δίκτυα επικοινωνιών τα οποία προορίζονται καταρχήν για να εξυπηρετούν τις δικές τους ανάγκες, παράλληλα όμως χρησιμοποιούνται από τους εργαζομένους σε αυτές, τους συνεργάτες και τους πελάτες τους και για τις προσωπικές τους επικοινωνίες. Αναφέρονται ενδεικτικά οι περιπτώσεις εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (ΑΕΙ, ΤΕΙ), δήμων, επιμελητηρίων, νοσοκομείων, ξενοδοχείων κ.ά. Επειδή δε ένα σημαντικό μέρος των επικοινωνιών που διεξάγονται πραγματοποιείται μέσα από τα προαναφερθέντα ιδιωτικά δίκτυα (ειδικότερα στις τηλεπικοινωνίες και στο διαδίκτυο), τίθεται το ζήτημα του ελέγχου των εν λόγω φορέων σε ό,τι αφορά στην τήρηση του απορρήτου της επικοινωνίας των υπαλλήλων, των συνεργατών ή των πελατών τους.

Σημειώνεται ότι η σχετική συνταγματική διάταξη (άρθρο 19) ορίζει ότι το απόρρητο των επικοινωνιών είναι απολύτως απαραβίαστο, για τον έλεγχο δε της τήρησης του απορρήτου από κάθε φορέα που εμπλέκεται στην παροχή

υπηρεσιών επικοινωνιών συστήθηκε η ΑΔΑΕ.

Όπως προκύπτει από τη διατύπωση του άρθρου 6 παρ. 1α του Ν. 3115/2003 που προαναφέρθηκε, η ΑΔΑΕ δεν έχει αρμοδιότητα να ασκεί έλεγχο στους φορείς αυτούς ως προς την τήρηση του απορρήτου για τις περιπτώσεις που αναφέρθηκαν παραπάνω. Για το λόγο αυτό, η ανωτέρω προταθείσα τροποποίηση της περ. α' της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του Ν. 3115/2003 θα δύνατο να εμπεριέχει και σχετική ρύθμιση για τα προαναφερθέντα ιδιωτικά δίκτυα ως εξής:

Προτεινόμενη ρύθμιση

Η περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του Ν. 3115/2003, αντικαθίσταται ως εξής:

«α) Διενεργεί, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας, τακτικούς και έκτακτους ελέγχους, σε εγκαταστάσεις, τεχνικό εξοπλισμό, αρχεία, τράπεζες δεδομένων, δεδομένα επικοινωνίας και έγγραφα της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (ΕΥΠ), άλλων δημόσιων υπηρεσιών, οργανισμών, επιχειρήσεων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και ιδιωτικών επιχειρήσεων που ασχολούνται με ταχυδρομικές, τηλεπικοινωνιακές ή άλλες υπηρεσίες σχετικές με την ανταπόκριση και την επικοινωνία. Εκτός από τα παραπάνω, διενεργεί, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας, τακτικούς και έκτακτους ελέγχους, σε υπηρεσίες, οργανισμούς και επιχειρήσεις που διαθέτουν εσωτερικά δίκτυα (intranet) ή ιδιωτικά τηλεφωνικά κέντρα ή προμηθεύουν εξοπλισμό ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή παρέχουν υπηρεσίες σχετικές με δραστηριότητες ηλεκτρονικών επικοινωνιών στους προαναφερθέντες ορ-

γανισμούς και επιχειρήσεις είτε ανήκουν στον δημόσιο είτε στον ιδιωτικό τομέα εν γένει. Η κατοχή οποιασδήποτε άδειας δεν παρεμποδίζει τον έλεγχο. Τον έλεγχο διενεργούν τουλάχιστον ένα μέλος της ΑΔΑΕ και μέλη του προσωπικού της, τα οποία ορίζονται με απόφαση της Αρχής ύστερα από εισήγηση του Προέδρου. Κατά τον έλεγχο αρχείων που τηρούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας παρίσταται αυτοπροσώπως ο Πρόεδρος.»

β. Εξασφάλιση των αναγκαίων μέσων για την υλοποίηση του θεσμικού ρόλου της ΑΔΑΕ

ι. Προϋπολογισμός

Το 2019, ο προϋπολογισμός της ΑΔΑΕ διαμορφώθηκε στο ποσό των 2.666.000 ευρώ. Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζονται αναλυτικά τα εγκεκριμένα ποσά του προϋπολογισμού της Αρχής ανά έτος, με αφετηρία το 2005, όταν ξεκίνησε ουσιαστικά το ελεγκτικό της έργο.

Πίνακας 1

Εγκεκριμένοι προϋπολογισμοί της ΑΔΑΕ, 2005 - 2019

Έτος	Εγκεκριμένος προϋπολογισμός της ΑΔΑΕ
2019	2.666.000 ευρώ
2018	2.223.000 ευρώ
2017	2.041.000 ευρώ
2016	1.822.000 ευρώ
2015	1.628.000 ευρώ
2014	1.574.000 ευρώ
2013	1.687.500 ευρώ
2012	1.976.535 ευρώ
2011	2.051.500 ευρώ
2010	2.456.500 ευρώ
2009	2.563.000 ευρώ
2008	2.147.000 ευρώ
2007	2.145.000 ευρώ
2006	2.100.000 ευρώ
2005	2.000.000 ευρώ

ii. Τεχνολογικός εξοπλισμός

Η διαρκής εξέλιξη της τεχνολογίας επιβάλλει τον ανάλογο εξοπλισμό της ΑΔΑΕ με σύγχρονα μέσα, ο οποίος αναφέρεται, ενδεικτικά σε:

- αναβάθμιση συσκευών/συστημάτων ελέγχου δικτύου (φάσματος) κινητής τηλεφωνίας,
- ανάλυση και διερεύνηση περιστατικών ασφάλειας των τηλεπικοινωνιακών συστημάτων των παρόχων,
- έλεγχο ασφάλειας δικτύων (vulnerability scanners, penetration testing κλπ.).

Η ΑΔΑΕ στερείται του ενδεδειγμένου τεχνολογικού εξοπλισμού λόγω του μικρού προϋπολογισμού που της εγκρίνεται.

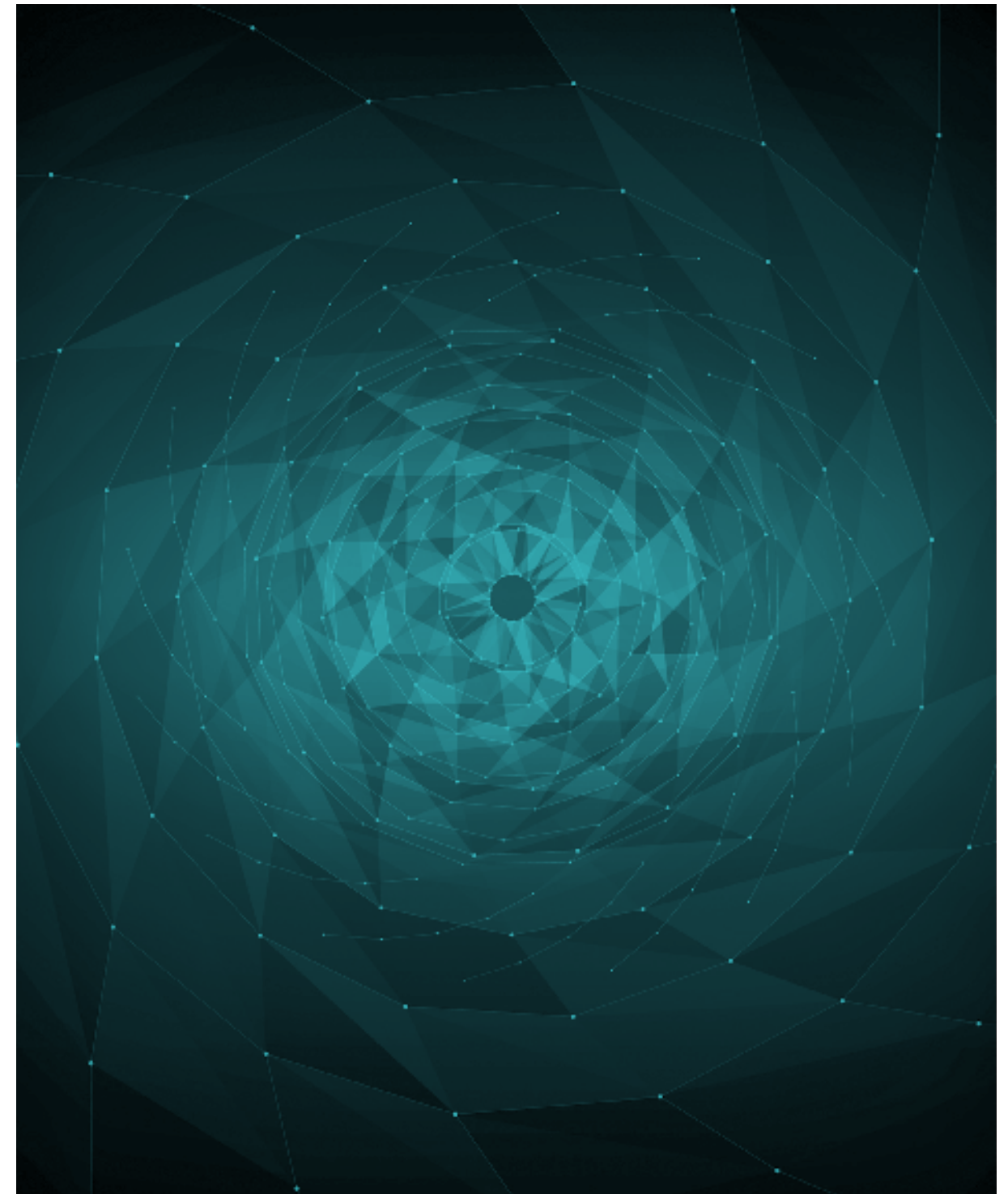
iii. Υποδομές

Για να ανταποκριθεί στον θεσμικό της ρόλο, η ΑΔΑΕ χρειάζεται χώρο που να καλύπτει τις

ανάγκες στέγασης των υπηρεσιών της και υλικοτεχνική υποδομή (π.χ. εξοπλισμό ανίχνευσης παραβίασης του απορρήτου, πληροφορικά συστήματα, κλπ.).

γ. Αναθεώρηση του ΠΔ 47/2005 σχετικά με τις τεχνικές και οργανωτικές εγγυήσεις για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών

Η ΑΔΑΕ, με βάση τις τεχνολογικές εξελίξεις και τη μέχρι σήμερα εμπειρία της από την εφαρμογή των διατάξεων για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών, διατύπωσε την ανάγκη τροποποιήσεων στο υφιστάμενο ΠΔ 47/2005, το οποίο εκδίδεται με απόφαση των αρμόδιων υπουργών και γνώμη της ΑΔΑΕ, σύμφωνα με το άρθρο 9 του Ν. 3115/2003. Η Ολομέλεια της Αρχής έχει επεξεργαστεί τις σχετικές αναγκαίες συμπληρώσεις και τροποποιήσεις και είναι σε θέση να τις υποβάλει στα αρμόδια υπουργεία, εφόσον της ζητηθεί.

“ Προγραμματισμός
δράσης
για το 2020 ”

04

Κεφάλαιο

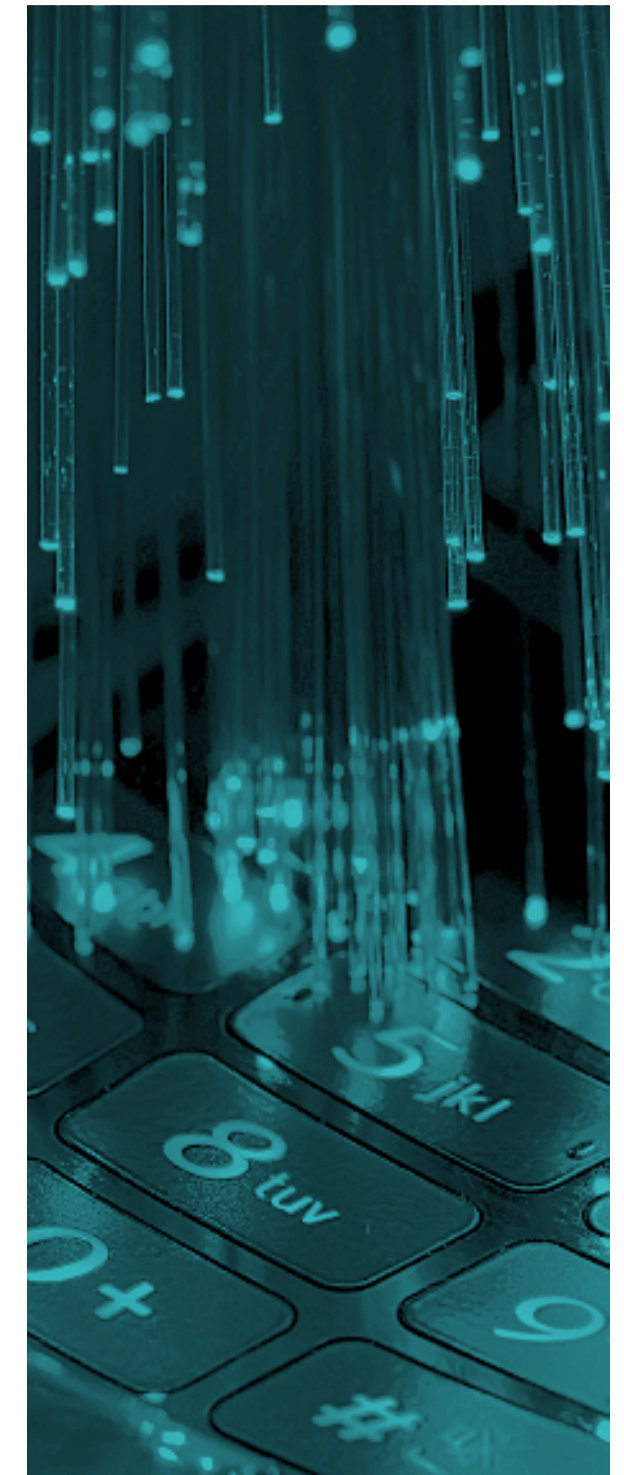
Προγραμματισμός δράσης για το 2020

Οι στόχοι της ΑΔΑΕ για το 2020 είναι η διοικητική της αναδιοργάνωση, η εντονότερη παρουσία της στον χώρο της προστασίας του απορρήτου των πάσης φύσεως επικοινωνιών, η μεγαλύτερη δραστηριότητα και εξωστρέφεια των μελών της Αρχής και του προσωπικού της, και η δημιουργία στους κατοίκους αυτής της χώρας του αισθήματος εμπιστοσύνης στην ακεραιότητα των δικτύων επικοινωνίας τα οποία χρησιμοποιούν σε καθημερινή βάση. Η εμπέδωση αισθήματος εμπιστοσύνης στους χρήστες (είτε είναι πολίτες είτε κάτοικοι της χώρας) σε σχέση τόσο με την ασφάλεια των συνομιλιών τους, όσο και με την ανταλλαγή γραπτών κειμένων μέσω ηλεκτρονικών ή άλλων δικτύων επικοινωνίας δεν αποτελεί μόνο στόχο του συνταγματικού νομοθέτη, ο οποίος αισθάνθηκε την ανάγκη να κατοχυρώσει σε ειδικό άρθρο και μάλιστα, με πολύ αυστηρές προϋποθέσεις, τη διασφάλιση του απορρήτου, γεγονός εξάλλου, ιδιαίτερα σπάνιο στα ευρωπαϊκά συνταγματικά συστήματα. Αποτελεί επιπλέον και απαραίτητο στοιχείο για τη λειτουργία της δημοκρατίας στην χώρα. Ένας πολίτης, που φοβάται ότι παρακολουθούνται οι επικοινωνίες του και αυτολογοκρίνεται, δεν μπορεί να είναι ελεύθερος άνθρωπος και ώριμος δημοκρατικός πολίτης. Μαθαίνει να μην λέει τη γνώμη του. Έτσι πλήττεται όχι μόνο το απαραβίαστο του ιδιωτικού του βίου, αλλά και η δυνατότητα του να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του, να πληροφορείται και να πληροφορεί κλπ.

Πέραν των αυτονοήτων στόχων που είναι: α) η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός του κανονιστικού πλαισίου που διέπει την οργάνωση

και λειτουργία της Αρχής, αλλά και το καθεστώς των νόμιμων άρσεων του απορρήτου, β) η αύξηση του αριθμού και της συχνότητας των ελέγχων, γ) ο εκσυγχρονισμός του υλικοτεχνικού εξοπλισμού της Αρχής με στόχο την επίτευξη των καταστατικών στόχων της, δ) η εμπέδωση αισθήματος εμπιστοσύνης στους χρήστες σε σχέση τόσο με την ασφάλεια των συνομιλιών τους, όσο και με την ανταλλαγή γραπτών κειμένων μέσω ηλεκτρονικών ή άλλων δικτύων επικοινωνίας δεν αποτελεί μόνο στόχο του συνταγματικού νομοθέτη, ο οποίος αισθάνθηκε την ανάγκη να κατοχυρώσει σε ειδικό άρθρο και μάλιστα, με πολύ αυστηρές προϋποθέσεις, τη διασφάλιση του απορρήτου, γεγονός εξάλλου, ιδιαίτερα σπάνιο στα ευρωπαϊκά συνταγματικά συστήματα. Αποτελεί επιπλέον και απαραίτητο στοιχείο για τη λειτουργία της δημοκρατίας στη χώρα του ιδιωτικού τους βίου καθώς και η ταχύτερη και πληρέστερη ανταπόκριση στα αιτήματα και τις καταγγελίες, ε) η συμμετοχή της Αρχής σε ημερίδες, συνέδρια στην ημεδαπή και την αλλοδαπή, καθώς και η διοργάνωση εκ μέρους της τέτοιων επιστημονικών εκδηλώσεων, στ) η ταχύτερη σε σχέση με το παρελθόν, όπου τα πράγματα δεν λειτουργήσαν ικανοποιητικά, ολοκλήρωση διαδικασιών επιβολής κυρώσεων σε υπεύθυνους παραβιάσεως του απορρήτου των επικοινωνιών, ζ) η συνεργασία με αλλοδαπούς, και κατά προτεραιότητα ευρωπαϊκούς, φορείς ελέγχου και αποτελεσματικής επιβολής του σεβασμού του απορρήτου των επικοινωνιών, η) η εμπέδωση στο προσωπικό της ΑΔΑΕ πνεύματος πρωτοβουλίας και η καταπολέμηση των γραφειοκρατικών αγκυλώσεων στο εσωτερικό της Αρχής και η καθιέρωση εσωτερικών

μηχανισμών ελέγχου αποσκοπούντων στην άμεση ολοκλήρωση των διαφόρων διαδικασιών, θ) η συχνότερη επανάληψη των ελέγχων σε εγκαταστάσεις, τεχνικό εξοπλισμό, αρχεία, τράπεζες δεδομένων και έγγραφα της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (ΕΥΠ), άλλων δημοσίων υπηρεσιών, οργανισμών, και ι) η υλοποίηση του έργου «Η ολοκλήρωση των έργων (υποέργα 1 και 2) που έχουν ενταχθεί στο ΕΠΑΝΕΚ», κατά τα λοιπά και προς αποφυγή επαναλήψεων παραπέμπουμε στην ενότητα Επίκαιρα ζητήματα που απασχολούν, μεταξύ άλλων, την ΑΔΑΕ του Προλόγου της παρούσας Έκθεσης.

Πίνακας Συντομογραφιών

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΔΑΕ	Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών
ΑΕ	Ανώνυμη Εταιρεία
ΑΕΙ	Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
ΑΠΔΠΧ	Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
ΓΚΠΔ	Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων
ΔΕ	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
ΕΔΔΑ	Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΤΤ	Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων
ΕΚ	Ευρωπαϊκή Κοινότητα
ΕΚΔΔΑ	Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης
ΕΛΤΑ	Ελληνικά Ταχυδρομεία
ΕΜΑΚ	Ευρωπαϊκός Μήνας για την Ασφάλεια στον Κυβερνοχώρο
ΕΠΑνΕκ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία»
ΕΠΕ	Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης
ΕΣΔΑ	Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου
ΕΣΔΔΑ	Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης
ΕΣΠΑ	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
ΕΥΠ	Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών
ΙΔΑΧ	Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου

ΙΝΕΠ	Ινστιτούτο Επιμόρφωσης
ΚΠΔ	Κώδικα Ποινικής Δικονομίας
Ν	Νόμος
ΝΠΔΔ	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΝΠΙΔ	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΟΤΕ	Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος
ΠΔ	Προεδρικό Διάταγμα
ΠΔΑΥ	Πολιτική Διασφάλισης του Απορρήτου των Ταχυδρομικών Υπηρεσιών
ΠΕ	Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση
ΠΚ	Ποινικού Κώδικα
ΤΕ	Ταχυδρομικές Επιχειρήσεις
ΤΕ	Τεχνολογική Εκπαίδευση
ΤΕΙ	Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών
ΥΕ	Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης
ΥΟΔΔ	Τεύχος Υπαλλήλων Ειδικών Θέσεων & Οργάνων Διοίκησης
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως
ΦΠΑ	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΕΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

CNCTR	Commission nationale de contrôle des techniques de renseignement
CTIVD	Dutch Review Committee on the Intelligence and Security Services
ECC CODE	
ENISA	European Network and Information Security Agency
GDPR	General Data Protection Regulation
ICT	Information and Communication Technology
IIOF	International Intelligence Oversight Forum
IP	Internet Protocol
SS7	Signaling System No. 7

Εκτύπωση

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Γραφιστική Μελέτη - Σχεδιασμός

Άννα Καρακωνσταντή

(ΕΡΓ. 56_20)

Παράρτηματα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΑΔΑΕ

Μαρούσι, 20 Δεκεμβρίου 2019

Αρ. πρωτ.: 4115

ΣΥΣΤΑΣΗ

προς τους παρόχους δικτύων ή/και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών

ΘΕΜΑ: Τεχνική σύσταση για τη λήψη μέτρων ασφάλειας κατά την εξυπηρέτηση αιτημάτων συνδρομητών ή χρηστών που σχετίζονται με πρόσβαση σε δεδομένα επικοινωνίας.

Η Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών, λαμβάνοντας υπόψη:

- α) Τη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1, εδ. ι) του Ν. 3115/2003, όπως ισχύει,
- β) Τη διάταξη του άρθρου 4 του Ν. 3471/2006, σύμφωνα με την οποία, «οποιαδήποτε χρήση των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών που παρέχονται μέσω δημοσίου δικτύου επικοινωνιών και των διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και των συναφών δεδομένων κίνησης και θέσης... προστατεύεται από το απόρρητο των επικοινωνιών»,
- γ) Τη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 3 του Ν. 3674/2008, όπου ορίζεται ότι «ο πάροχος, τα μέλη της διοίκησης και ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτού, ο υπεύθυνος διασφάλισης του απορρήτου, οι εργαζόμενοι και οι συνεργάτες του παρόχου έχουν υποχρέωση εχεμύθειας για όλα τα θέματα που αφορούν το απόρρητο των επικοινωνιών»,
- δ) Τη διάταξη της παρ. 4.2.3 του Κανονισμού για τη Διασφάλιση του Απορρήτου των Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (165/2011 Απόφαση ΑΔΑΕ), σύμφωνα με την οποία «οι εργαζόμενοι και συνεργάτες του υπόχρεου προσώπου, οι οποίοι αποκτούν πρόσβαση στα ΠΕΣ και τα δεδομένα επικοινωνίας των συνδρομητών ή χρηστών των παρεχόμενων δικτύων ή υπηρεσιών δεν επιτρέπεται να αποκαλύπτουν οποιαδήποτε πληροφορία ή στοιχείο υποπίπτει στην αντίληψή τους ή την κατοχή τους, ως αποτέλεσμα της φύσης της εργασίας τους»,
- ε) Το γεγονός ότι από τα ανωτέρω προκύπτει η υποχρέωση των παρόχων δικτύων ή και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (εφεξής καλούμενοι «πάροχοι») να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε να μην αποκαλύπτονται δεδομένα επικοινωνίας σε πρόσωπα τρίτα, πλην των ιδίων συνδρομητών ή χρηστών,
- στ) Το γεγονός ότι έχουν περιέλθει σε γνώση της Αρχής περιστατικά, τα οποία συνιστούν παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών, και τα οποία σχετίζονται με τη μη αποτελεσματική

επιβεβαίωση της ταυτότητας του συνδρομητή ή χρήστη κατά την τηλεφωνική εξυπηρέτηση αιτημάτων, με αποτέλεσμα τη γνωστοποίηση δεδομένων επικοινωνίας σε τρίτα πρόσωπα,

ζ) Το πρακτικό της από 17.10.2018 συνεδρίασης της Ολομέλειας της Αρχής.

Συστήνει προς τους παρόχους τα ακόλουθα μέτρα:

1. Πεδίο εφαρμογής των μέτρων

Η εφαρμογή των μέτρων αφορά στην τηλεφωνική εξυπηρέτηση αιτημάτων συνδρομητών ή/και χρηστών του παρόχου και αποκλειστικά στις περιπτώσεις που τα αιτήματα σχετίζονται με πρόσβαση σε δεδομένα επικοινωνίας.

Ενδεικτικά αναφέρονται τα ακόλουθα είδη αιτημάτων:

Ενεργοποίηση – απενεργοποίηση προώθησης κλήσεων, μηνυμάτων ή μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, αλλαγή κάρτας SIM, ενεργοποίηση – απενεργοποίηση – άρση φραγής κλήσεων, ενεργοποίηση τηλεφωνητή, επαναφορά κωδικού εισόδου στον τηλεφωνητή του συνδρομητή, αίτηση για αποστολή αναλυτικής κατάστασης εισερχόμενων – εξερχομένων κλήσεων, κλείδωμα – ξεκλείδωμα κάρτας SIM, ανακοίνωση κωδικού απεμπλοκής κάρτας SIM (PUK), αλλαγή κωδικού πρόσβασης στο διαδίκτυο, αίτηση για λήψη πληροφοριών σχετικά με συγκεκριμένες επικοινωνίες που πραγματοποιήθηκαν, αλλαγή στοιχείων επικοινωνίας του συνδρομητή.

2. Μέτρα

2.1. Τα αιτήματα που σχετίζονται με πρόσβαση σε δεδομένα επικοινωνίας δεν εξυπηρετούνται τηλεφωνικά ανηταυτοπροσωπίαπραγματοποιείται απλώς μέσω της επιβεβαίωσης των προσωπικών στοιχείων του συνδρομητή.

2.2. Για την ικανοποίηση τηλεφωνικώς αιτημάτων του συνδρομητή ή χρήστη εφαρμόζεται είτε η χρήση κωδικού μιας χρήσης (one-time password) που αποστέλλεται στο συνδρομητή ή χρήστη για το συγκεκριμένο αίτημα, είτε κωδικού που έχει αποδοθεί στο συνδρομητή μέσω της σύμβασής του με τον πάροχο, η χρήση του οποίου είναι απαραίτητη για κάθε συνδιαλλαγή του συνδρομητή με τον πάροχο τηλεφωνικώς. Ο πάροχος ενημερώνει τους συνδρομητές ή χρήστες αναφορικά με την αναγκαιότητα χρήσης κωδικών, ως ανωτέρω, για την τηλεφωνική εξυπηρέτηση αιτημάτων που σχετίζονται με πρόσβαση σε δεδομένα επικοινωνίας, κατά τη σύναψη της μεταξύ τους σύμβασης, αλλά και σε τακτά χρονικά διαστήματα, με κάθε πρόσφορο τρόπο (ενδεικτικά, με αποστολή ενημερωτικών sms, email, ανάρτηση στην ιστοσελίδα του παρόχου).

2.3. Εναλλακτικά, ο πάροχος ορίζει ως απαίτηση για την ικανοποίηση αιτημάτων τηλεφωνικώς, την προηγούμενη αποστολή προς αυτόν έγγραφου αιτήματος με βεβαίωση από αρμόδιο όργανο του γνησίου της υπογραφής του συνδρομητή ή χρήστη.

2.4. Σε κάθε περίπτωση, ο πάροχος δίνει στο συνδρομητή ή χρήστη την εναλλακτική της αυτοπρόσωπης εμφάνισης σε κατάσταση του παρόχου.

2.5. Ο πάροχος διατηρεί το περιεχόμενο της τηλεφωνικής επικοινωνίας με το συνδρομητή ή χρήστη για την εξυπηρέτηση των εν λόγω αιτημάτων για χρονικό διάστημα τουλάχιστον ενός έτους. Σε κάθε περίπτωση, η καταγραφή της επικοινωνίας προϋποθέτει την προηγούμενη ενημέρωση και συγκατάθεση του συνδρομητή ή χρήστη, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

2.6. Ο πάροχος εκπαιδεύει καταλλήλως και σε τακτά χρονικά διαστήματα το προσωπικό που εξυπηρετεί τα εν λόγω τηλεφωνικά αιτήματα (συμπεριλαμβανομένων τυχόν εξωτερικών συνεργατών), διατηρώντας το σχετικό αρχείο εκπαιδεύσεων.

Ο Πρόεδρος
Χρήστος Ράμμος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Μαρούσι, 20 Δεκεμβρίου 2019

ΑΔΑΕ

9.12.2019

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

της Ολομέλειας της ΑΔΑΕ για το άρθρο 43 ΤΟΥ Ν. 4640/2019

Στον πρόσφατο νόμο 4640/2019 «Διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις - Περαιτέρω εναρμόνιση της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/52/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 2008 και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 190/30.11.2019) εισήχθη με τροπολογία ως άρθρο 43 διάταξη με το ακόλουθο περιεχόμενο:

«Στο άρθρο 34 παράγραφος 1 ΚΠΔ προτείνονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: 1. Η φράση «και τηλεπικοινωνιακού (ν. 2225/1994)» του άρθρου 34 παράγραφος 1 ΚΠΔ αφαιρείται. 2. Στο τέλος του άρθρου 34 παράγραφος 1 ΚΠΔ προστίθεται η φράση «ειδικώς η πρόσβαση σε κάθε πληροφορία ή στοιχείο του τηλεπικοινωνιακού απορρήτου (ν. 2225/1994) επιτρέπεται στις περιπτώσεις κατά τις οποίες αποτυπώνεται και τεκμηριώνεται η αντικειμενική υπόσταση κακουργήματος.».

Τούτο σημαίνει ότι η διάταξη του άρθρου 34 παρ. 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας διαμορφώνεται εφεξής ως ακολούθως:

«Άρθρο 34. - Εξουσίες εισαγγελέα οικονομικού εγκλήματος. 1. Οι εισαγγελικοί λειτουργοί της παρ. 1 του άρθρου 33 έχουν, εφόσον τηρείται η αρχή της αναλογικότητας, πρόσβαση σε κάθε πληροφορία ή στοιχείο που είναι χρήσιμο για την άσκηση του έργου τους, μη υποκείμενοι στους περιορισμούς της νομοθεσίας περί φορολογικού, τραπεζικού, χρηματιστηριακού και κάθε άλλου απορρήτου, με την εξαίρεση του δικηγορικού (άρθρο 39 παρ. 1 του ν. 4194/2013), καθώς και σε κάθε μορφής αρχείο δημόσιας αρχής ή οργανισμού που τηρεί και επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, σύμφωνα με ισχύοντες κανόνες ιχνηλασιμότητας. Ειδικώς η πρόσβαση σε κάθε πληροφορία ή στοιχείο του τηλεπικοινωνιακού απορρήτου (ν. 2225/1994) επιτρέπεται στις περιπτώσεις κατά τις οποίες αποτυπώνεται και τεκμηριώνεται η αντικειμενική υπόσταση κακουργήματος.».

Σχετικά με την εξέλιξη αυτή παρατηρούνται τα ακόλουθα.

1. Στο άρθρο 19 του Συντάγματος ορίζονται τα εξής: «1. Το απόρρητο των επιστολών και της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας με οποιονδήποτε άλλο τρόπο είναι απόλυτα απαραβίαστο. Νόμος ορίζει τις εγγυήσεις υπό τις οποίες η δικαστική αρχή δεν δεσμεύεται από το απόρρητο για λόγους εθνικής ασφάλειας ή για διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων. 2...3. Απαγορεύεται η χρήση αποδεικτικών μέσων που έχουν αποκτηθεί κατά παράβαση του άρθρου αυτού και των άρθρων 9 και 9Α».

Παρατηρείται, κατ' αρχάς, ότι στην διάταξη αυτή δεν περιέχεται η, συνήθης σε άλλες συνταγματικές διατάξεις που θεσπίζουν ατομικά δικαιώματα, επιφύλαξη, ότι το δικαίωμα, το οποίο κατοχυρώνει, ασκείται ως ο νόμος ορίζει, αλλά αντίθετα ρητώς ορίζεται ότι είναι απόλυτα απαραβίαστο. Η μόνη περίπτωση για την οποία επιτρέπεται το Σύνταγμα την άρση του απορρήτου, άρση η οποία έχει αυτονόητες

και σοβαρότατες συνέπειες για την άσκηση των ατομικών ελευθεριών των πολιτών (προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών τους, του ιδιωτικού τους βίου, της ανάπτυξης ελεύθερου φρονήματος και της προσωπικότητας τους κ.ά.) είναι, σε ό,τι αφορά ειδικότερα τις άρσεις για την καταπολέμηση των ποινικών αδικημάτων, «η διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών αδικημάτων». Ενόψει των αυστηρών και emphaticών αυτών διατυπώσεων του συνταγματικού κειμένου ο νομοθέτης επιτρέπεται να προβλέψει τη δυνατότητα της δικαστικής εξουσίας να διατάξει την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών μόνο για την διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων. Για να μπορεί δε να ελεγχθεί από την δικαστική εξουσία αν το αδίκημα για το οποίο επιχειρείται η άρση του απορρήτου είναι όντως «ιδιαιτέρως σοβαρό» καθώς και αν τηρείται η συνταγματικά κατοχυρωμένη αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1 τελευταίο εδάφιο), απαιτείται στην διάταξη, με την οποία προβλέπονται οι περιπτώσεις για τις οποίες επιτρέπεται η άρση, να προσδιορίζονται επακριβώς και εξατομικευμένα τα επιμέρους αδικήματα, για τα οποία επιτρέπεται να επιχειρηθεί αυτή η τόσο σημαντική επέμβαση στον ιδιωτικό βίο του θιγόμενου προσώπου. Γενικές περιγραφές, ή περιγραφές με βάση «οικογένειες» αδικημάτων δεν πληρούν τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις.

2. Προς την πιο πάνω κατεύθυνση στοιχεί και η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) σχετικά με το άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) «Δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής». Σύμβαση η οποία, ως γνωστόν, έχει υπέρτερη τυπική ισχύ εκείνης του τυπικού νόμου. Όπως έχει πολλάκις κριθεί [ενδεικτικά α) IORDACHI AND OTHERS v. MOLDOVA, απόφαση της 10.02.2009- παράγραφος 44, β) SZABÓ AND VISSY v. HUNGARY, απόφαση της 12.01.2016- παράγραφος 17, γ) ROMAN ZAKHAROV v. RUSSIA, απόφαση της 04.12.2015- παράγραφοι 231, 243, 244, δ) KENNEDY v. THE UNITED KINGDOM, απόφαση της 18.05.2010- παράγραφος 159] ο νόμος ο οποίος προβλέπει την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών πρέπει να είναι εξειδικευμένος και σαφής σε ό,τι αφορά τον προσδιορισμό των αδικημάτων για τα οποία χορηγείται η δυνατότητα της άρσης αυτής. Αν ο νόμος είναι γενικόλογος σε ό,τι αφορά τις προϋποθέσεις άρσης του απορρήτου, τότε δεν έχει την απαιτούμενη σαφήνεια και προβλεψιμότητα που επιβάλλεται να έχει ένας κανόνας δικαίου για να θεωρηθεί ως νόμος θεμιτά περιορίζων δικαίωμα κατοχυρούμενο από την Σύμβαση, σύμφωνα με την πιο πάνω αλλά και την γενικότερη νομολογία του ΕΔΔΑ την σχετική με την προστασία των ατομικών δικαιωμάτων. Περαιτέρω, ένας τέτοιος νόμος δεν είναι συμβατός με την αρχή της ασφαλείας του δικαίου, που αποτελεί βασική αρχή του εννοίας του κράτους δικαίου.

3. Με βάση τις αρχές αυτές πορεύτηκε, εξ άλλου, μέχρι σήμερα και ο έλληνας νομοθέτης. Συγκεκριμένα με τον εκτελεστικό του άρθρου 19 του Συντάγματος νόμο, ήτοι το νόμο 2225/1994 «Για την προστασία της ελευθερίας και ανταπόκρισης και επικοινωνίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 121Α) προβλέφθηκε αναλυτικός κατάλογος συγκεκριμένων αδικημάτων, με παραπομπή μάλιστα σε συγκεκριμένες διατάξεις των νομοθετημάτων, με τα οποία θεσμοθετήθηκαν τα αδικήματα αυτά για τα οποία επιτρέπεται να προβούν οι οικείες εισαγγελικές αρχές στην άρση του απορρήτου (άρθρο 4). Μάλιστα ο κατάλογος αυτός ενημερώνεται συνεχώς με νέα αδικήματα, πάντοτε όμως προσδιοριζόμενα με τρόπο εξατομι-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

κευμένο. Σε αυτά δε περιλαμβάνονται και πολλά για τα οποία θα είχαν ενδεχομένως αρμοδιότητα οι οικονομικοί εισαγγελείς του άρθρου 33 παρ. 1 του Κώδικα της Ποινικής Δικονομίας.

4. Με βάση τα προεκτεθέντα η επίμαχη διάταξη του άρθρου 43 του νόμου 4640/2019, η οποία χορηγεί στους οικονομικούς εισαγγελείς την αρμοδιότητα να ζητήσουν, σύμφωνα με τις διαδικαστικές προϋποθέσεις του ως άνω νόμου 2225/1994, την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών για «κακουργήματα» τα οποία δεν προσδιορίζονται ούτε εξειδικεύονται περαιτέρω είναι πιθανό να προκαλέσει ζητήματα συμβατότητας της διάταξης με το Σύνταγμα, το οποίο περιέχει πολύ αυστηρές ρυθμίσεις σε σχέση με το επίμαχο θέμα καθώς και με την ΕΣΔΑ. Το πρόβλημα παραμένει ακέραιο, ακόμη και αν γίνει ερμηνευτικά δεκτό ότι με την διάταξη αυτή υπονοούνται μόνο κακουργήματα για τα οποία έχουν ανακριτικές ή διωκτικές αρμοδιότητες οι οικονομικοί εισαγγελείς.

5. Σημειώνεται ότι η ΑΔΑΕ, η οποία είναι η κατά το Σύνταγμα αρμόδια για την προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών Ανεξάρτητη Αρχή, ουδέποτε ενημερώθηκε σχετικά με την διάταξη αυτή. Η Ολομέλεια της Αρχής διατυπώνει την ευχή, εφεξής να ενημερώνεται όταν πρόκειται να θεσπιστούν διατάξεις σχετικές με το απόρρητο των επικοινωνιών, έτσι ώστε να της δίνεται η δυνατότητα να ενημερώνει την Πολιτεία πληρέστερα και σφαιρικά, πριν η τελευταία επιλέξει κυριαρχικά τι τελικώς θα αποφασίσει.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

του Δελτίου Τύπου της ΑΔΑΕ για το άρθρο 43 ΤΟΥ Ν. 4640/2019

Το πρόσφατα ψηφισθέν από το Κοινοβούλιο άρθρο 43 του νόμου 4640/2019 προβλέπει ότι η πρόσβαση σε κάθε πληροφορία ή στοιχείο του τηλεπικοινωνιακού απορρήτου (ν. 2225/1994) επιτρέπεται στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, στη διάρκεια ανακριτικών πράξεων ενώπιον των οικονομικών εισαγγελέων του άρθρου 33 παρ. 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, αποτυπώνεται και τεκμηριώνεται η αντικειμενική υπόσταση κακουργήματος. Η επιλογή αυτή του νομοθέτη εγείρει ζητήματα σε σχέση με το άρθρο 19 του Συντάγματος, όπου ορίζεται ότι το απόρρητο των επικοινωνιών είναι απόλυτα απαραβίαστο. Στον δε εκτελεστικό του άρθρου 19 νόμο (ν. 2225/1994), καθένα από τα επιμέρους αδικήματα για τη διακρίβωση των οποίων και μόνο επιτρέπεται η άρση του απορρήτου, προσδιορίζεται με τρόπο ειδικό και εξατομικευμένο. Στο πλαίσιο του προσφάτως ψηφισθέντος άρθρου 43 του ν. 4640/2019 ωστόσο, ο νομοθέτης εγκαταλείπει την πάγια πρακτική της εξατομικευμένης απαρίθμησης, ομιλεί δε γενικά και συλλήβδην περί κακουργημάτων. Επισημαίνουμε ότι η εξέλιξη αυτή είναι πιθανό να προκαλέσει ζητήματα συμβατότητας της διάταξης με το Σύνταγμα, καθώς και με την ΕΣΔΑ.